

**”Man behöver inte göra utflykter
till världens ände”**

**En studie i finlandssvenska och svenska föräldrars tankar
kring utomhuspedagogik och utedaghem.**

Frida Meyer

Avhandling för magistersexamen

Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier

Åbo Akademi

Vasa, 2019

Handledare Mia Heikkilä

Abstrakt

Författare Meyer, Frida	Årtal 2019
Arbetets titel ”Man behöver inte göra utflykter till världens ände” - En studie i finlandssvenska och svenska föräldrars tankar kring utomhuspedagogik och utedaghem.	
Oppublicerad avhandling i pedagogik för pedagogie magisterexamen med barnpedagogisk inriktning Vasa: Utbildningslinjen för lärare inom småbarnspedagogik, Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier, Åbo Akademi	Sidantal 73 (84)
Referat <p>Utedaghem och utomhuspedagogik är en växande trend i Finland samtidigt som barns tid utomhus minskar. Eftersom inte alla finlandssvenska föräldrar känner till utomhuspedagogik kan det finnas rädsla och oro inför att välja utedaghem för sitt barn. I Sverige däremot har utedaghem många sökande som står i kö för att få plats. Syftet med studien är att ta reda på hur föräldrar tänker kring utomhuspedagogik och om det finns skillnader i tankesättet mellan svenska och finlandssvenska föräldrar.</p> <p>Följande forskningsfrågor har använts i denna studie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vad var det som gjorde att de svenska föräldrarna valde utedaghem för sitt barn? 2. Hur tänkte de finlandssvenska föräldrarna innan de började på utedaghem? 3. Vilka likheter och skillnader finns det i föräldrarnas tankar kring utomhuspedagogik efter barnets första år i utedaghem? <p>En kvalitativ forskningsansats i form av semistrukturerade intervjuer har valts för att samla in och analysera data. Resultaten visar att svenska föräldrar väljer utedaghem eftersom de tror att kvaliteten är högre samt att det är bättre för barnen. De finlandssvenska föräldrarna anser utedaghem och kommunala daghem vara likvärdiga. Efter ett år i utedaghem är finlandssvenska och svenska föräldrar mycket nöjda med utomhuspedagogik, eftersom de tror att det ger barnen bl.a. mer grovmotorisk träning, lägre ljudnivå samt lov att använda sin fantasi mer än barn i kommunala daghem.</p>	
Sökord: Utomhuspedagogik, småbarnspedagogik, föräldrasamarbete, föräldraskap Outdoor education, parenting, early childhood education, preschool, parenting	

Innehåll

1 Inledning	3
1.1 Syfte.....	5
1.2 Centrala begrepp.....	6
1.3 Avhandlingens uppbyggnad	6
2 Föräldrar och småbarnspedagogik	7
2.1 Hur väljer föräldrar daghem?	8
2.2 Föräldrar och utomhuspedagogik	10
3 Utedaghem och utomhuspedagogik	12
3.1 Utedaghem.....	14
3.2 I Ur och skur-daghem	14
3.3 Att vara ute	15
3.4 Att lära in ute	16
4 Metod och genomförande	18
4.1 Syfte och forskningsfrågor	18
4.2 Forskningsansats och datainsamlingsmetod.....	18
4.3 Informanter	20
4.4 Genomförande	22
4.5 Databearbetning och analys av data	23
4.6 Tillförlitlighet, trovärdighet och etiska aspekter	25
5 Resultatredovisning	26
5.1 Orsaker till att de svenska föräldrarna valt utedaghem	27
5.2 De finlandssvenska föräldrarnas tankar kring utedaghem.....	34
5.3 Föräldrarnas tankar efter ett år i utedaghem	42
6 Diskussion	57
6.1 Metoddiskussion.....	57

6.2 Resultatdiskussion	59
6.2.1 Orsaker till att de svenska föräldrarna valt utedaghem	60
6.2.2 De finlandssvenska föräldrarnas tankar kring utedaghem.....	62
6.2.3 Föräldrarnas tankar efter ett år i utedaghem.....	65
6.3 Förslag till fortsatt forskning	72
6.4 Avslutning	73
Källförteckning	74
Bilagor	82
Intervjuförfrågan.....	82
Frida Esselström.....	82
Frida Esselström.....	83
Intervjuguide.....	84

Figurer

Figur 1. Bronfenbrenners ekologiska system.....	10
Figur 2. De svenska föräldrarnas orsaker till att välja utedaghem för sitt barn.....	28
Figur 3. Finlandssvenska föräldrars tankar kring utomhuspedagogik.....	35
Figur 4. Likheter i föräldrars tankar kring utomhuspedagogik efter ett år.....	43
Figur 5. Skillnader i föräldrars tankar kring utomhuspedagogik efter ett år.....	43

Tabeller

Tabell 1. Presentation av informanterna.....	21
---	----

1 Inledning

”De gamla lakotas var visa. De visste att människans hjärta hårdnar när det är avskilt från naturen; de visste att bristen på respekt för det som växer, för levande ting, snart leder till en brist på respekt också för människor. Så de höll sin ungdom alltid nära naturens goda inflytande.”

Luther Standing Bear, Lakotaindian (i Sandell, 2014)

Barn har i alla tider sökt sig utomhus och till naturen för att träffa kompisar och leka (Söderström 2011, s. 102). Många föräldrar anser det vara bra för sina barn att vara ute eftersom det hör till ”den goda barndomen” (Halldén, 2011, s. 153). Nordiska barn tillbringar, enligt studier, mycket mera tid utomhus än övriga europeiska barn (Söderström, 2011, s. 105). Barns utomhusvistelse har dock under de senaste decennierna halverats, något som tros kan bero på den nya teknologin (Bergen, 2017, s. 55; Halldén, 2011, s. 20; Hammond, McFarland, Zajicek & Waliczek, 2011, s. 217, 221; Söderström, 2011, s. 97; Söderström, 2013, s. 102; Waller, Ärlemalm-Hagsér, Hansen Sandseter, Lee-Hammond, Lekies & Wyver, 2017, s. 2; Änggård, 2014, s. 20). Barn, och i synnerhet flickor, rör på sig mindre inomhus (Soini, Villberg, Sääkslahti, Gubbels & Mehtälä m.fl. 2014, s. 253) och eftersom utevistelsen minskar får de ett allt mer stillasittande liv, något som kan kopplas till övervikt och ohälsa (Beery & Jørgensen, 2018, s. 14; Halldén, 2011, s. 22; Szczepanski, 2007, s. 12). Enligt Söderström (2011, s. 83) och Waller m.fl. (2017, s. 2) tycker våra barn idag inte att de mår bra, trots att de har alla förutsättningar för att leva ett tryggt, friskt och hälsosamt liv. Larmrapporterna om barns hälsoproblem ökar och Söderström (2013, s. 14) menar att de problem vi ser, som läs- och skrivsvårigheter, övervikt, beteendeproblem och ökad medicinering, direkt kan kopplas till stillasittande och lång skärmtid. Olika slags störningar i immunsystemet så som allergier, diabetes typ 1 och astma har ökat kraftigt i de industrialiserade länderna under de senaste årtiondena, något som Fredriksson (2017) anser kan bero på att det är mer hygieniskt idag samtidigt som den biologiska mångfalden har minskat.

Ett annat skäl till minskningen av barns utomhusvistelse är att många föräldrar idag förenar utomhusmiljö med olika risker och otrygghet, så som rädsla för olyckor, våld och trafiksituationer samt risken att få fästingar eller bli solbränd (Ericsson, 2004, s. 137; Hammond m.fl., 2011, s. 217; Jayasuriya, Williams, Edwards & Tandon, 2016, s. 1005; Söderström, 2011, s. 97, 103; Waller m.fl., 2017, s. 6; Änggård, 2014, s. 20). Dagens föräldrageneration hör till ett s.k.

risksamhälle, vilket betyder att de är upptagna med tankar på framtiden samtidigt som de försöker ge sina barnen en noll-risk barndom (Savery, Cain, Garner, Jones, Kynaston m.fl., 2017, s. 519, 520). Detta visar sig bl.a. i att barnen spenderar väldigt lite tid utomhus, på grund av de vuxnas rädsla för deras säkerhet (Savery m.fl., 2017, s. 519, 520). För vissa familjer, som t.ex. invandrare, är inte utevistelse eller skogsutfärder en del av vardagen och kan förknippas med faror som minor och krig (Ericsson, 2004, s. 137; Ohlsson, 2017). Även barn kan uppleva skogen som farlig (Brügge & Szczepanski, 2014, s. 39). En annan orsak till barns minskade utevistelse, tror Änggård (2014, s. 20) kan vara att en del av barns fria lektid ersätts med schema-lagda aktiviteter.

I takt med att dagvården har utvecklats har många barn sedan slutet på 1900-talet vårdats utanför hemmet (Markström, 2009, s. 191; Tallberg Broman, 2013, s. 25). I och med detta har gamla familjemönster förändrats, från att det enbart varit föräldrarnas ansvar att fostra barn till att hela samhället engagerat sig (Gars, 2008, s. 22, 24; Månsson, 2013, s. 82). Föräldrarnas uppgift var från början att anpassa sig till daghemmens förväntningar och krav, medan deras kunskap om sina barn inte ansågs viktig (Gars, 2008, s. 15; Markström, 2009, s. 194). Inte heller ansågs föräldrarna vara kompetenta nog att forma barnen till ett framtida samhälle (Tallberg Broman, 2013, s. 25). Daghemmens uppgift var att fungera som ett institutionellt stöd åt föräldrarna och föräldrasamverkan sågs som avgörande för att kunna skapa en bättre barndom och framtid (Tallberg Broman, 2013, s. 26). Idag anses både föräldrar och daghemspersonal tillsammans vara viktiga för barns utveckling och lärande.

Föräldrar fungerar som modeller och om de har en positiv syn på naturen så förs det över till barnen och påverkar deras utveckling och naturupplevelser (Niklasson & Sandberg, 2010, s. 487). Daghemspersonal och föräldrar är viktiga nyckelpersoner för att få med barnen ut i naturen (Söderström, 2011, s. 103), även om Soini m.fl. (2014, s. 255) menar att barn hellre leker och rör på sig om det sker på egna initiativ istället för pedagogers. Barns möten med naturen kommer främst genom upplevelser och utfärder tillsammans med sina föräldrar eller med sin daghemsgrupp (Söderström, 2011, s. 95). Mindre gruppstorlekar i daghemmen och nivån på pedagogernas utbildning ökar barns fysiska aktivitet, enligt Soini m.fl. (2014, s. 255). Är utemiljön trygg och säker är det dessutom fler barn som leker utomhus (Hammond m.fl., 2011, s. 217).

Under de senaste tio åren har vi kunnat se ett ökat intresse för utomhuspedagogik i Finland, även om det ännu finns stora skillnader mellan olika kommuner och deras resurser (Brunell, 2018; Halldén, 2011, s. 20; Szczepanski, 2013, s. 3). Dahlgren och Szczepanski (2004, s. 11)

tror att det ökade intresset kan visa på att det finns ett behov hos vuxna att hitta tillbaka till hälsan och våra rötter i en alltmer digitalt teknifierad värld. Utomhuspedagogikens önskan är att förmedla alternativa livsvärden och perspektiv på tid och rum i ett samhälle som är präglad av "fartblindhet" (Sandell, 2014, s. 22). Genom att barn får kunskap om och en känsla för naturen kan de bli viktiga delar i att ta hand om och beskydda naturen (Halldén, 2011, s. 160).

1.1 Syfte

Mitt syfte är att ta reda på hur föräldrar tänker kring utomhuspedagogik och om det finns skillnader mellan svenska och finlandssvenska föräldrarnas tankar. Intresset för detta ämne väcktes för en tid sedan när ett antal kommuner i Finland startade upp utedaghem. Ett av utedaghemmen fick inga sökande, eftersom föräldrarna inte visste vad verksamheten gick ut på. Barnen blev då placerade till utedaghemmet, varvid några familjer valde att avstå från sin plats eftersom de var rädda att barnen skulle frysa och inte ha det bra. Detta är mycket annorlunda mot t.ex. i Sverige och Norge, där utedaghem har så många sökande att de får stå i kö för att få plats (Waller m.fl., 2017, s. 6).

Jag har valt att inrikta min studie på Finland, som är mitt hemland och var jag arbetar, samt på Sverige, som har en längre tradition av utomhusdaghem än Finland. Jag vill ta reda på hur föräldrar i de två länderna tänker kring utomhuspedagogik utifrån sina egna upplevelser. De svenska föräldrarna har själva valt utedaghem för sina barn, medan de flesta finlandssvenska föräldrar i min avhandling har blivit placerade till ett utedaghem. Utifrån detta perspektiv och utifrån mitt syfte har jag ställt tre forskningsfrågor. Dessa vill jag försöka besvara genom semi-strukturerade intervjuer.

Mina forskningsfrågor är:

1. Vad var det som gjorde att de svenska föräldrarna valde utedaghem för sitt barn?
2. Hur tänkte de finlandssvenska föräldrarna innan de började på utedaghem?
3. Vilka likheter och skillnader finns det i föräldrarnas tankar kring utomhuspedagogik efter barnets första år i utedaghem?

1.2 Centrala begrepp

Utomhuspedagogik kallar jag den pedagogik som förs på daghem med uteaktiviteter som fokus. Den innebär att en del av den traditionellt inomhusplacerade verksamheten bedrivs utomhus.

I Finland kallas kommunala daghem som bedriver utomhuspedagogik för ute-, natur- eller friluftsdaghem. Hädanefter kommer jag att kalla dem för utedaghem. I Sverige kallas kommunala daghem med utomhuspedagogik för ute-, natur- eller friluftsförskolor, förutom de privata uteförskolorna som ordnas i Friluftsförbundet regi och kallas för I Ur och Skur-förskolor.

I Finland kallas vård av barn i åldern 1–5 år för småbarnspedagogik och i Sverige för förskola. Förskola i Finland betyder en ettårig verksamhet för 6-åringar som går under läroplikten, något som i Sverige heter förskoleklass.

1.3 Avhandlingens uppbyggnad

I följande kapitel kommer jag att diskutera föräldrar och deras förhållningssätt till småbarnspedagogik. I kapitel tre ger jag en närmare beskrivning av utedaghem och i kapitel fyra presenteras utomhuspedagogik. I kapitel fem preciseras forskningsfrågorna samt metodval, respondentgrupp och forskningsetiska ställningstaganden. I kapitel sex och sju redovisas studieresultaten med efterföljande diskussion kring resultaten i förhållande till teori och tidigare forskningsresultat samt den använda metoden. Slutligen följer förslag till fortsatt forskning.

2 Föräldrar och småbarnspedagogik

Daghemmet är den första institutionen som barn vistas i stora delar av sin vardag, vilket innebär att det sker många möten och förhandlingar mellan hem och daghem (Markström, 2009, s. 197). Föräldrar är i allmänhet nöjda med sitt barns dagvård och de hyser tilltro till att barnen mår bra och stöds i sin utveckling, speciellt om de upplever att relationen och kommunikationen med personalen är god (Balldin, 2013, s. 187; Harju & Tallberg Broman, 2013, s. 8; Riddarsporre, 2017, s. 275; Scopelliti & Musatti, 2013, s. 1026). Föräldrauppgiften är en av de mest krävande och komplexa uppgifterna i livet och det är inte enkelt att låta någon annan ta hand om barnen i sitt eget ställe (Riddarsporre, 2017, s. 275), eftersom barnen är helt utelämnade till de vuxnas omvårdnad (Söderström, 2011, s. 92).

Föräldrars förväntningar på dagvården är mycket varierande på grund av mångfald, globalisering och variationsrika familjemönster (Tallberg Broman, 2013, s. 35; Jonsdottir & Nyberg, 2013, s. 59). Dessutom har föräldrars utbildningsnivå stadigt ökat och de har nu större tillgång till information än någonsin tidigare, inte minst genom internet (Pihlgren, 2017, s. 16). Många föräldrar är mer insatta i daghemsvärlden än tidigare generationer och frågar efter information samt ställer fler krav (Sandin Larsson & Vossman Strömberg, 2017, s. 81). Idag har vi en demokrati och samverkan mellan föräldrar och daghem, samt ser föräldraskap som ett socialt konstruerat fenomen med ansvar för barns utveckling och välbefinnande (Balldin, 2013, s. 182; Månsson, 2013, s. 90). Fostran och bildning av barn samt deras uppväxt är numera familjens ansvar och angelägenhet mer än samhällets (Erikson, 2017, s. 27; Markström, 2009, s. 189), och daghemmet skall tillsammans med föräldrarna skapa förutsättningar för barnens mångsidiga utveckling (Jonsdottir & Nyberg, 2013, s. 59).

Många föräldrar har idag andra krav på dagvården och uppmuntras vara aktiva och ha önskemål kring daghemmet och dess funktion (Balldin, 2013, s. 182; Gars, 2008, s. 69; Månsson, 2013, s. 90–91). Det anses vara deras rätt att utöva inflytande i daghemmet (Riddarsporre, 2017, s. 276) och deras engagemang och delaktighet poängteras i offentliga dokument, som t.ex. i läroplaner (Alasuutari, 2010; Markström, 2009, s. 190; Tallberg Broman, 2013, s. 29). I Grunderna för planen för småbarnspedagogik (2016, s. 10, 14) betonas bland annat vikten av att vårdnadshavarna deltar i utarbetningen av barnets individuella plan samt att barnets utveckling och välbefinnande skall främjas i samverkan med föräldrarna. Föräldrarnas engagemang är en viktig faktor för barns utveckling och lärande och de kallas för barnens första lärare (Rouse, 2016, s. 612). I och med att barn med tiden blivit mer synliggjorda och individualiserade har en ny syn

och nya krav på föräldrars roll och föräldraskap bildats (Balldin, 2013, s. 182; Gars, 2008, s. 69, 99; Markström, 2009, s. 189). Detta tillsammans med arbetsplatsernas ökade krav samt mindre tid för att utföra åtaganden har lett till att föräldrars, och speciellt mammors, känslomässiga stress har ökat (Balldin, 2013, s. 182; Gars, 2008, s. 69, 99). Gars (2008, s. 69) menar att den institutionaliserade barndomen förutom att skapa daghemsbarn även har skapat daghemsföräldrar.

Eftersom många barn börjar i daghem vid låg ålder karaktäriseras barndomen i stor utsträckning av växelspelet mellan hem och institution (Markström, 2009, s. 191). Växelspelet knyter ihop barnens två världar, hemmet och dagvården och är viktigt för att ge en bra helhetsbild av barnet samt att ge barnet trygghet (Westerlund, 2016, s. 29). Mötet mellan föräldrar och daghemspersonal har stor betydelse för att föräldrarna tryggt ska kunna lämna över ansvaret för sina barn (Riddarsporre, 2017, s. 276). Enligt Grunderna för planen för småbarnspedagogik (2016, s. 33) spelar samarbetet en viktig roll för att främja en bra lärmiljö där barnen växer, utvecklas och lär sig på ett sunt och tryggt sätt. Det är dagvårdens skyldighet att skapa tillit i mötet med föräldern (Grunderna för planen för småbarnspedagogik, 2016, s. 33; Pihlgren, 2017, s. 13) och samarbetet skall prioriteras eftersom föreställningen är att daghemmens sociala och kunskapsmässiga projekt lyckas endast om föräldrarna kan nås (Tallberg Broman, 2013, s. 35). Samarbetet skall, enligt Grunderna för planen för småbarnspedagogik (2016, s. 33), bygga på förtroende, jämlik kommunikation och ömsesidig respekt. Det handlar om att bygga upp meningsfulla relationer som gynnar alla parter (Juul & Jensen, 2010, s. 184).

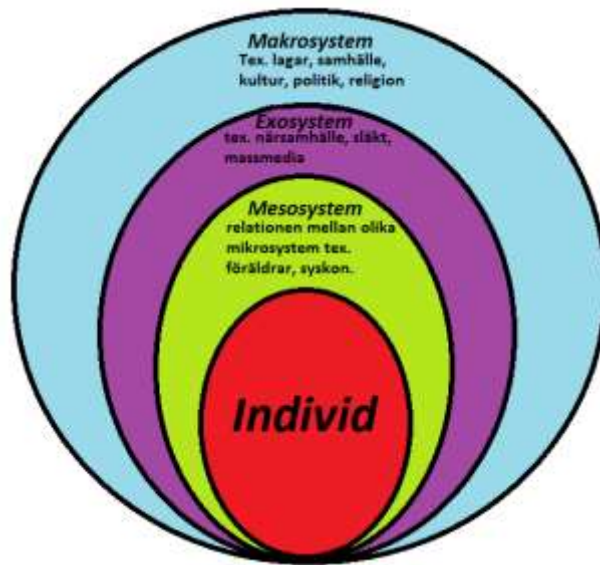
2.1 Hur väljer föräldrar daghem?

Enligt Malovic och Malovic (2017, s. 201) är föräldrar mest intresserade av att deras barn skall må bra och att föräldrarna skall bidra till barnens välmående med sin kunskap, erfarenhet, kompetens, hängivenhet och energi. När föräldrar väljer daghem tar de i beaktande kvalitativa och praktiska element, så som kostnad, avstånd från hemmet och säkerhet samt hur många timmar de behöver vård (Glenn-Applegate, Justice och Kaderavek, 2015, s. 123, 125; Hoås Moen, Blekesaue, & Bakke, 2008, s. 38; Karlsson, Löfdahl & Prieto, 2013, s. 209; Scopelliti & Musatti, 2012, s. 1025). Deras syn på kvalitet formas av samhället de lever i samt av personliga erfarenheter, och kan därför se annorlunda ut mot forskares, pedagogers och experters perspektiv (Malovic & Malovic, 2017, s. 201). Moraliska och sociala element kan påverka deras val, som familjens personliga åsikt om uppfostran eller religion eller mammans känsla av att göra "rätt

val” för att vara en ”bra mamma” (Glenn-Applegate m.fl., 2015, s. 128; Karlsson m.fl., 2013, s. 209). Daghemskvalitet kan för föräldrar betyda lärares utbildning och barngruppens storlek samt relationella komponenter, som hur personalens förhåller sig till barn och samspekar med dem (Glenn-Applegate m.fl. 2015, s. 123, 127; Malovic & Malovic, 2017, s. 201; Scopelliti & Musatti, 2013, s. 1026).

Barnets ålder spelar också in på valet, enligt Scopelliti och Musatti (2013, s. 1025), som menar att det för föräldrar till små barn mellan 0 – 3 år är personalens värme gentemot barnet som är det viktigaste, medan föräldrar till barn från 4 år och äldre är mer fokuserade på läroplan och personalens utbildning. Föräldrar väljer även daghem utifrån barnens egenskaper, vad de uppfattar som bäst för barnen samt hur väl barnet passar in i ett specifikt program (Gars, 2008, s. 69; Glenn-Applegate m.fl., 2015, s. 124; Hoås Moen m.fl., 2008, s. 41). Mammans utbildning, inkomst och åsikt kring barnets utvecklingsbehov avgör det slutgiltiga valet (Scopelliti & Musatti, 2013, s. 1026). Värderingarna grundas i specifika geografiska och sociala kontexter där speciellt barnets behov styr familjens val av dagvård (Karlsson, Löfdahl, & Prieto, (2013). 2013, s. 210).

Enligt Bronfenbrenners teori om det ekologiska systemet (i Glenn-Applegate m.fl., 2015, s. 124) påverkar kulturkontext, politisk miljö och familjegemenskap hurudana behov och önsningar vårdnadshavarna har. I bilden nedan ses ekosystemet med dess överordnade makronivå bestående av lagar, kultur och politik, exonivå där släkt, näromgivning och massmedia finns samt mesonivån med relationer mellan familjemedlemmar. Enligt von Tetzchner (2016, s. 53) har ett lands lagar (makrosystem) betydelse för organisering av dagvård och skolor (mesosystem) och föräldrars arbetsförhållanden (exosystem). Detta, menar von Tetzchner, ger föräldrarna olika plikter, möjligheter och rättigheter som kan påverka omsorgen om barnet samt barnets närmiljö. Det påverkar i sin tur hur föräldrarna tänker när de ska välja dagvård för sina barn.

Figur 1. Bronfenbrenners ekologiska system. (Phillips, 2012)

Enligt Hoås Moen m.fl. (2008, s. 41) spelar föräldrars sociala klass en roll i vilket daghem de väljer för sina barn, och speciellt utedaghem verkar tilltala välbärgade familjer. Föräldrar blir kunder som förväntar sig en bra produkt, även om det är barn som är primärbrukare av dagvård (Hoås Moen m.fl., 2008, s. 39; Månsson, 2013, s. 91). Föräldrar med behov av dagvård har ofta fler alternativ att välja mellan. De kan antingen ställa sig i kö till något av närliggande kommunalt daghem eller välja ett privat daghem, som ofta har en egen väntelista (Karlsson m.fl., 2013, s. 212). Enligt Karlsson m.fl. (2013, s. 213) presenteras ofta privata daghem som alternativ till kommunala daghem, något som är lockande för många föräldrar. Månsson (2013, s. 91) menar att många föräldrar åker runt till olika daghem samt förhör sig hos andra föräldrar om olika daghem innan de gör sitt val, medan andra jämför olika daghemspresentationer på internet. Dessutom menar Månsson att föräldrar vill kunna välja utifrån flera erbjudanden, men att alla inte kan välja enligt vad som känns bäst.

2.2 Föräldrar och utomhuspedagogik

I Norden anses ett nära och bra förhållande till naturen vara en viktig del av barns uppväxt och utveckling (Stordal, 2009, s. 131). Detta är en uppfattning som kan spåras till sent 1800-tal (Halldén, 2011, s. 156) och som även finns bland ursprungsfolk världen över där relationen till naturen ses som central för liv, välmående och överlevnad samt ger en känsla av samhörighet

(Lee-Hammond, 2017, s. 321; Waller m.fl., 2017, s. 5). Många föräldrar önskaroreflekterat och nästan som ett mantra att deras barn ska vara utomhus, eftersom det anses vara nyttigt att vara ute i den friska luften (Söderström, 2011, s. 96; Quennerstedt, Öhman & Öhman, 2014, s. 199; Änggård, 2014, s. 142). Dessutom tycker många föräldrar att utevistelse hör till en god barndom samt att utevistelse lugnar ner barnen (Hoås Moen m.fl., 2008, s. 38; Halldén 2011, s. 153; Waller m.fl. 2017, s. 6).

Halldén (2011, s. 20) och Waller m.fl. (2017, s. 2) menar att det runt om i världen märks en tydlig trend där barns oövervakade tid utomhus minskar, något som gör att de håller på att förlora kontakten med naturen. Detta beror på att diverse ”risker” och ”faror” är ständigt närvarande hos västvärldens föräldrar och som leder till att de inte låter barnen vara utomhus själva, inte ens för att gå till skolan ensamma (Halldén, 2011, s. 20; Savery m.fl., 2017, s. 519). Säkerhetstänket har lett till att färre olyckor sker idag än tidigare, men att många lekplatser står tomma eftersom barnen inte får gå ut själva eller för att leksakerna inte intresserar dem (Söderström, 2011, s. 105; Änggård, 2009, s. 269).

Föräldrar vill ha översikt över sina barn och går gärna med sig sina barn till naturen, parker och lekplatser (Söderström, 2011, s. 97). Barn i daghem och utedaghem får leka utomhus samtidigt som de står under vuxnas trygga övervakning (Änggård, 2009, s. 269). Eftersom barn har mindre fri tid och rörlighet utomhus, är det i högre grad än förut föräldrars och pedagogers ansvar att se till att barnen får en tidig relation till naturen. Människor som regelbundet går ut i naturen för dess lugnande, stärkande och läkande effekter har nämligen ofta redan som barn grundlagt sin relation till naturen (Ottoson & Ottoson, 2006, s. 24; Söderström, 2011, s. 103). Forskning visar att barn som inte leker utomhus får sämre utveckling och motorik, färre lek-kamrater och sämre kognitiv förmågan (Söderström, 2011, s. 97). Barn som är ute i naturen lär sig mycket samtidigt som de får en känsla för naturen och blir motiverade att skydda den (Halldén, 2011, s. 159).

3 Utedaghem och utomhuspedagogik

Enligt Szczepanski och Dahlgren (2004, s. 17; 2011, s. 24–26) visar bildningshistorian att många pedagoger, bl.a. Comenius, Rousseau, Linné och Pestalozzi, har förespråkat en naturnära pedagogik där kunskap fås genom sinneserfarenheter samt genom att göra och agera. Att lärandet ska ske inom fyra väggar är egentligen en väldigt ung företeelse, menar Szczepanski (2007, s. 10), och påminner om hur bl.a. hantverkstraditioner och kunskap om odling, fiske och jakt har överförts till nästa generation genom delaktighet i arbetet. Pedagogik har i allmänhet haft som mål att överföra erfarenheter, kunskap om och värderingar till nästa generation, samt att lära barn att erfara saker och ting på särskilda sätt (Marton & Booth, 2000, s. 214–15, 231).

I slutet av 1800-talet växte en handlingsburen pedagogisk rörelse fram i Tyskland och USA med syfte att öka kontakten med naturen (Szczepanski & Dahlgren, 2011, s. 22). Det argumenterades för växelverkan mellan textbaserad och icke textbaserad praktik samt sinnliga erfarenheter och undervisning i det fria, där lärandet skulle ske med hela kroppen och eleven skulle läsa naturen som en bok (Dewey, 2009, s. 186; Szczepanski & Dahlgren, 2011, s. 23). John Dewey, en förgrundsgestalt för rörelsen, ansåg att samspel och undran inför naturen tillsammans med samhället och medmänniskor är det som formar barn mest (Szczepanski & Dahlgren, 2011, s. 22; Sundgren, 2011, s. 103, 124). Genom att praktiskt och konkret hantera verkliga saker och situationer menade Dewey att barns observationsförmåga och uppfinningsrikedom skulle övas upp (Sundgren, 2011, s. 105). Samtidigt skulle deras konstruktiva fantasi, logiska tänkande och verklighetsförankring stimuleras, något som skulle bidra till disciplin och goda vanor, flit och ansvarstagande (Sundgren, 2011, s. 105). Detta lade grunden till den utomhuspedagogik som vi ser idag, som än en gång vill förena lärande med erfarenhet.

Begreppet utomhuspedagogik används som en sammanfattande beteckning för utomhusbaserad undervisning och fostran (Lundegård, Wickman & Wohlin, 2004, s. 5). Termen introducerades i Sverige i början av 1990-talet (Szczepanski och Dahlgren, 2011, s. 28) som en växelverkan av teoretisk och praktisk kunskap utomhus (Yildirim & Özyilmaz Akamza, 2017, s. 1). Utomhuspedagogik är en av få pedagogiska metoder som preciserar lärandets lokalisering, dess var, samt vilken betydelse platsen har för lärandet (Brügge, Glantz och Sandell, 2014, s. 3; Nationellt centrum för utomhuspedagogik, 2017; Szczepanski & Dahlgren, 2011, s. 25; Szczepanski, 2007, s. 14). Dess mål är att vara ett komplement till traditionell pedagogik (Nationellt centrum för utomhuspedagogik, 2017). Idag vill utomhuspedagogik stödja personlig och social

utveckling, öka kunskap och fysisk aktivitet samt låta barn få kontakt med natur, djur, växter och jord och integrera uteplatser i undervisningen (Yildirim & Özyilmaz Akamza, 2017, s. 2).

Utomhuspedagogik utgår från att kunskap är en aktivitet som växelverkar mellan autentiska upplevelser och textbaserat lärande samt utomhusvistelse och rörelse för att tanken skall sättas i rörelse och ett lärande kunna ske (Nationalencyklopedin; Brüggge & Szczepanski, 2014, s. 226–28 Szczepanski & Dahlgren, 2011, s. 28). Det är svårt, enligt Szczepanski (i Villaneuva Gran, 2011; Wahlgren, 2012), att bevisa om barn verkligen lär sig bättre utomhus, men menar att man kan se att barn utomhus upplever mer glädje och att utevistelsen påverkar hela gruppen positivt, eftersom barnen blir lugnare. Även Öhman (2011, s. 129) menar att barn efteråt minns det de lärt sig utomhus, även om det inte behöver ha skett ett effektivt, betydelsefullt eller meningsfullt lärande. En kombination av inne- och utomhusaktiviteter verkar dock vara mest givande för barns lärande, visar amerikanska studier (Szczepanski 2013, s. 6; Änggård, 2014, s. 143; Wahlgren, 2012; Yildirim & Özyilmaz Akamza, 2017, s. 1).

Grunderna för planen för småbarnsfostran (2016, s. 45) menar att barn behöver få lära sig *i* miljön, lära sig *om* miljön och att agera till förmån *för* miljön (min kursivering) samt stärka sitt förhållande till naturen. Enligt Björklund (2016, s. 50) handlar lärande *i* naturen om att vara utomhus och uppleva här och nu med alla sina sinnen. Sinnesupplevelser har en stark betydelse i utomhuspedagogik, eftersom barn bildar och vidgar sin begreppsvärld samt lär känna sig själva och sin omgivning genom sinnena (Björklund, 2016, s. 50; Westerlund, 2016, s. 7; Yildirim och Özyilmaz Akamza, 2017, s. 1–2). Detta skapar en viktig relation till naturen, som är viktig för att skydda, uppskatta och vårda den (Beery & Jørgensen, 2018, s. 15; Björklund, 2016, s. 50; Halldén, 2011, s. 160; Westerlund, 2016, s. 34). Dessutom ger det möjligheter till lärande, både på en abstrakt nivå tillika som på en konkret nivå – som t.ex. hur man ska uppträda i naturen och vad hållbar utveckling innebär (Björklund, 2016, s. 50; Westerlund, 2016, s. 6). Grunderna för planen för småbarnspedagogik (2016, s. 32) säger att barn ska ha möjlighet att utforska världen med alla sina sinnen och med hela kroppen, något som de har goda möjlighet till utomhus. Lärande *om* och *för* naturen betyder att utforska naturen och skaffa sig kunskap om dess olika system och delar, vilket är en förutsättning för att kunna märka om någonting försvinner samt för att kunna skapa och upprätthålla levande och friska samhällen (Beery & Jørgensen, 2018, s. 14; Björklund, 2016, s. 50; Halldén, 2011, s. 160; Hutson, 2010). Björklund (2016, s. 50) anser att vi behöver skapa ett engagemang hos barnen för naturen och generera en positiv känsla kring miljöproblematik för att öppna upp för kreativitet och innovationstänkande för framtiden. Utomhuspedagogik kan ses som något nödvändigt för att lösa de moderna

utmaningarna inom miljön för människans skull, eftersom naturen utgör grunden för vår andliga hälsa (Hutson, 2010; Halldén, 2011, s 160). Utomhuspedagogik är nämligen, enligt Quennerstedt, Öhman och Öhman (2014, s. 206, 212), en stor kontrast till det liv som många av våra barn och unga lever idag, med krav på att anpassa sig och fungera i det moderna samhället långt borta från naturens rytm och rika sinnlighet, där det viktigaste är att vinna, bli berömd, prestera och söka hög materiell standard. Dessutom anser Björklund (2016, s. 50) att vi behöver lära *med* naturen, något som utmanar vårt traditionella sätt att se på lärande och öppnar upp för möjligheten att få ny kunskap och uppmuntrar oss att intraagera med naturen, vilket betyder att vi lyssnar till naturen och inbjuder den till vårt kunskapande.

3.1 Utedaghem

Utelek ses i många länder som en betydande del av barns utveckling, något som även reflekteras i skolornas och daghemmens styrdokument (Lysklett, 2017, s. 242; Waller m.fl., 2017, 6) Det har under de senaste åren tillkommit många nya utedaghem i världen, varav många i speciellt Norden är överbokade och har långa köer (Waller m.fl., 2017, s. 6). Det finns inga offentliga definitioner av vad ett utedaghem är, och att kalla sig för ett medför inga särskilda förpliktelser, menar Hoås Moen m.fl. (2008, s. 38). Vanligt är dock att barnen är ute mera, speciellt vintertid, och att det läggs större vikt vid friluftsliv och naturupplevelser jämfört med så kallade ”vanliga” daghem (Hoås Moen m.fl. 2008, s. 38). Lysklett (2017, s. 242) anser att utedaghem skall använda naturen som ett pedagogiskt rum för rörelse och aktivitet. Enligt Naturskoleföreningen (2018) ger utedaghem uttryck för en tro på arbetssättet att lära in ute, samt på att sätta barnens upplevelser, upptäckter och sinnesintryck i fokus. Dess främsta mål är att fostra till miljömedvetenhet och hållbar livsstil samt ge naturkunskap, motorikträning och motion (Änggård, 2009, s 256).

3.2 I Ur och skur-daghem

I Ur och Skur-konceptet har utvecklats av Friluftsförbundet i Sverige och handlar om att barnen i så stor utsträckning som möjligt ska leka, äta och till och med sova utomhus. Det allra första I Ur och Skur-daghemmet öppnade 1985 på Lidingö i Stockholm och idag finns ett

hundratal I Ur och Skur-förskolor i Sverige (Tersmeden, 2016; Björkqvist, 2018). Enligt Friluftsförbundet (2018) har I Ur och Skur-daghem sin pedagogiska utgångspunkt i friluftsliv, utomhuspedagogik och upplevelsebaserat lärande, där barnen får en nära relation till naturen och utvecklar kunskap och trygghet att vistas där. De får dessutom prova på olika friluftsföraktiviteter samt göra praktiskt arbete som att källsortera, kompostera, odla och återanvända (Friluftsförbundet, 2018). Inom I Ur och Skur prioriterar man enligt Änggård (2014, s. 29) leken, eftersom den anses vara motiverande och lärorik, fantasieggande och kreativ. Utomhuslekar anses, enligt Halldén (2011, s. 153, 160), ha en positiv effekt på hälsan samtidigt som de ger möjlighet för barnen att röra sig mera fritt.

3.3 Att vara ute

Jayasuriya m.fl. (2016, s. 1005) poängterar vikten av att daghem erbjuder möjligheter till utomhuslek och fysisk aktivitet till barn, varav många spenderar flera timmar varje dag i dagvård. Många forskningsstudier visar nämligen att vi mår bra av att vistas utomhus samt att det finns ett samband hos daghemsbarn med mycket utevistelse och bättre hälsa i form av mindre infektioner och stressrelaterade sjukdomar (Villaneuva Gran, 2011; Westerlund, 2016, s. 64). Detta beror bl.a. på att det i naturen finns plats för vila och avkoppling samt tid att vara tillsammans (Niklasson & Sandberg, 2010, s. 487; Ottoson & Ottoson, 2006, s. 8, 20; Soini m.fl., 2014, s. 253; Söderström, 2011, s. 105; Westerlund, 2016, s. 64). Genom lek i naturen med andra kan barn utveckla sin fantasi och sociala kompetens (Villaneuva Gran, 2011; Westerlund, 2016, s. 7, 11). Barn upplever med sina kroppar och när de rör på sig utvecklas motoriken och empatin (Grahm i Björkqvist, 2018; Änggård, 2012, s. 14–15). Fysisk aktivitet gör barnen piggare samtidigt som hjärnan blir mer plastisk och bildandet av nya nervceller främjas, något som underlättar minnesbildning och inläring (Dahlgren & Szczepanski, 2004, s. 17; Westerlund, 2016, s. 42). Efter att ha lekt ute i många timmar stärks musklerna och skelettet och melatoninnivån i kroppen ger barnen bra sömn (Söderström, 2011, s. 107).

Skogsmiljöer är inte planerade och tillrättalagda, något som ger fina möjligheter till lek och fantasilek (Westerlund, 2016, s. 34; Änggård, 2012, s. 5). Studier pekar, enligt Niklasson och Sandberg (2010, s. 488), på att barn leker mer komplicerade lekar utomhus jämfört med inomhus. Utelek och rörelse ger barn god kroppsuppfattning samt ett positivt och avspänt förhållande till sin egen kropp (Grindberg & Langlo Jagøien, 2010, s. 16, 63; Jayasuriya m.fl., 2016, s. 1004; Westerlund, 2016, s. 34, 42). De får, enligt Westerlund (2016, s. 43), uppleva med hela

kroppen, själva välja sina utmaningar och utföra dem utan bestämda rörelsemönster. Öhman och Sundberg (2004, s. 182–184) tror att barn i naturen inte behöver känna att de utför rörelser på fel sätt eller att de har ”fel kropp”, utan att den egna kroppen kan kännas värdefull och unik oavsett vad den kan göra eller hur den ser ut. Den institutionalisering av lek och rörelse som finns i samhället idag tror Quennerstedt m.fl. (2014, s. 209–211) att kan ge prestationskrav och resultatfixering hos yngre barn, och behöver motarbetas av en utevistelse fylld av rörelseglädje, sinnesupplevelser och samarbete där barn får njuta av sina upplevelser.

Enligt Lagercrantz (2017, s. 94) blir barn idag väldigt stimulerade av media och det urbana livet med sina ständiga strömmar av intryck, något som kan gå ut över förmågan att fantisera och skapa naturliga sociala relationer. Alla snabba förändringar, nya utmaningar och möjligheter i samhället har förändrat barndomen och gjort den mer organiserad (Niklasson & Sandberg, 2010, s. 487). Lagercrantz (2017, s. 94) anser inte att vi behöver inskränka användandet av vare sig gammal eller ny media, så länge sagoberättande, fri lek, ritande, läsande och skrivande får finnas kvar. Jungmark och Åkerblom (i Björklund, 2016, s. 38) menar att barn idag inte har samma möjlighet som tidigare generationer att själva upptäcka sin närmiljö och lära känna jord, vatten, växter och djur, och att utemiljön på daghem därför är viktigare nu än någonsin förut för barns utveckling. Vad vi behöver idag är verkliga intryck och upplevelser som går genom den egna kroppen, och inte bara via tv och dator, menar Beery och Jørgensen (2018, s. 14) och Quennerstedt, Öhman och Öhman (2014, s. 200 – 207). Naturen kan vara viktigare för människor idag än någonsin tidigare, för både vår fysiska, psykiska, emotionella och andliga hälsa samt för att hjälpa oss att skapa resurser för att förstå, hantera och skapa balans (Szczepanski, 2007, s. 12; Quennerstedt, Öhman & Öhman, 2014, s. 212).

3.4 Att lära in ute

Lärande är kunskap som fås genom övning och erfarenhet av nya vanor och färdigheter eller genom modifiering av befintligt kunnande och befintliga reaktionssätt (Egidius, 2018). Barn lär sig överallt där de befinner sig, inte bara i skola eller daghem (Kragh-Müller, 2012, s. 10–12, 21). Enligt Grunderna för planen för småbarnspedagogik (2016, s. 20) inbegriper lärande ”kunskaper, färdigheter, handlingar, känslor, sinnesförmågor, fysiska upplevelser och tankar” och hjälper barn skapa en uppfattning om sig själva, andra människor och världen omkring dem samt inspirerar och motiverar barn att lära sig nya saker på olika sätt. Lärande handlar alltså inte bara om att lära sig räkna eller läsa. Barn behöver även lära sig om och förstå diverse

fenomen och företeelser runt omkring dem (Pramling Samuelsson & Sheridan, 1999, s. 27). Även om lärande och aktiv kompetens är viktiga innehåll i daghem, är nyckelordet för barns deltagande i småbarnspedagogisk verksamhet fortfarande välmående, påminner Leinonen, Brotherus och Venninen (2014, s. 2).

En viktig komponent för att ett lärande skall kunna ske är att barnen trivs samt att utvecklings- och lärmiljöerna är varierande och föränderliga, dynamiska och spännande, menar Kragh-Müller (2012, s. 10–12). En estetisk upplevelse hjälper nämligen människan att förstå världen samt att få en mera lustfylld och levande kunskap (Brügge & Szczepanski, 2014, s. 28; Björklund 2016, s. 33). Enligt Jean Piaget (i Dahlgren & Szczepanski, 2004, s. 18) kan den mänskliga hjärnan inte bearbeta abstrakta begrepp förrän konkreta begrepp och kunskaper om kroppen, omvärlden och dess fysiska krafter är en del av barnet och lärandeprocessen. Grunderna för planen för småbarnspedagogik (2016, s. 32, 46) samt Brügge och Szczepanski (2014, s. 27) anser att utomhusmiljön, exempelvis naturen och gården, är viktig för barns lärande eftersom den ökar barns nyfikenhet och motivation samt, enligt Björklund (2016, s. 19) hjälper barn att undersöka och förstå bredare och vidare. Utomhusmiljön ger, enligt planen, möjlighet till fysisk aktivitet och naturupplevelser samt avkoppling. Barn behöver få vistas i miljöer som är hälsosamma och trygga samtidigt som de är utvecklande, stödjer barns naturliga nyfikenhet och vilja att lära samt ger möjligheter undersöka med hela kroppen och alla sinnen (Grunderna för planen för småbarnspedagogik, 2016, s. 31–32).

Wahlgren (2012) visar på en studie som påtalar att barn är mer delaktiga och engagerade utomhus där även de tysta barnen vågar prata, något som är grundläggande för att ett lärande ska kunna ske. Yildirim och Özyilmaz Akamza (2017, s. 2) menar att förmågan till samarbete, solidaritet och att lösa konflikter förbättras utomhus. Därtill menar de att även språkliga och kognitiva förmågorna inklusive förmågan att planera och ta beslut förbättras, tillsammans med motoriska färdigheter såsom koordination, uthållighet och balans.

4 Metod och genomförande

I detta kapitel kommer jag att precisera forskningsfrågorna utifrån avhandlingens övergripande syfte samt redogöra för mitt val av kvalitativt inriktad intervju som forskningsmetod. Jag kommer även presentera informanterna och studiens genomförande, samt diskutera validitet, reliabilitet, etik och databearbetning.

4.1 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med denna avhandling är att mot bakgrunden av tidigare forskning och litteratur undersöka hur föräldrar tänker kring utomhuspedagogik och om det finns skillnader i tankesättet mellan svenska och finlandssvenska föräldrar. Jag vill försöka besvara syftet genom intervjuer med föräldrar i Finland och Sverige. Huvudsyftet delas in i tre forskningsfrågor:

1. Vad var det som gjorde att de svenska föräldrarna valde utedaghem för sitt barn?

Min utgångspunkt med denna forskningsfråga är att utomhuspedagogik i Sverige är mera utbredd än vad det är i Finland, där det är ett relativt nytt fenomen. Jag vill undersöka om detta påverkar föräldrarnas kunskaper om och tankar kring utomhuspedagogik samt hur de tänker kring att deras barn skall delta i en dylik verksamhet.

2. Hur tänkte de finlandssvenska föräldrarna innan de började på utedaghem?

I Finland är utomhuspedagogik en relativt ny företeelse och barnen till de finlandssvenska föräldrarna har blivit tilldelade en plats på ett nytt utedaghem. Jag är nyfiken att höra vilka tankar föräldrarna hade innan barnet började på utedaghem.

3. Vilka likheter och skillnader finns det i föräldrarnas tankar kring utomhuspedagogik efter barnets första år i utedaghem?

Här vill jag utröna hur föräldrarna från de båda länderna tänker kring utomhuspedagogik efter ett år i utedaghem. Jag vill också ta reda på hur deras tankar skiljer sig från varandra.

4.2 Forskningsansats och datainsamlingsmetod

En metod är, enligt Holme och Solvang (2012, s. 13), ett verktyg för att lösa problem och komma fram till ny kunskap. Valet av metod bestäms, enligt Westlund (2009, s. 34), av den

metodansats som används. När man skall undersöka ett ämne, kan man välja mellan två olika forskningsansatser, kvantitativ och kvalitativ metod, eller också kan man kombinera dem. Båda angreppssätten vill ge en bättre förståelse av vårt samhälle och hur människor handlar och påverkar varandra; den kvantitativa med siffror och den kvalitativa med ord och satser enligt forskarens tolkning av informationen (Holme & Solvang, 2012, s. 76; Tidström & Nyberg, 2016, s. 125). Ordet kvalitativ betyder, enligt SAOL (2018), någontings art, inre värde eller beskaffenhet, och termen kvalitativ metod betyder, enligt Holme och Solvang (2012, s. 92, 94), att försöka se fenomenet man studerar inifrån samt skapa en djupare och mer fullständig uppfattning och förståelse om och för det. Det är s.k. mjuk forskning – inriktad på det som sker i den sociala världen (Gillham, 2008, s. 25).

En kvalitativ ansats kan användas för att försöka förstå uppfattningar, upplevelser och avsikter samt för att få svar på frågorna vem, vad, hur, på vilket sätt och varför (Tidström & Nyberg, 2016, s. 125). Utgångspunkten är de fördomar och för-förståelser som forskaren har, men inte alltid är medveten om (Gillham, 2008, s. 27; Holme & Solvang, 2012, s. 95). Detta görs ofta via t.ex. intervjuer, fältanteckningar eller observationer, och utmaningen är att hitta det väsentliga ur en stor mängd data (Holme & Solvang, 2012, s. 98; Westlund, 2009, s. 32). Enligt Fejes och Thornberg (2012, s. 30) kan intervjuer ge förståelse för hur människor upplever ett visst fenomen och därmed visa fenomenets essens. Gillham (2008, s. 25) anser att intervjuer illustrerar riktiga människor och inte bara statistik något som, enligt Trost (2005, s. 7), ger komplexa och innehållsrika svar där man kan finna många intressanta åsikter och mönster. Den kvalitativa intervjun utmärks av att man ställer enkla och raka frågor (Trost, 2005, s. 7). Det är en krävande metod som kräver att intervjuaren har förmåga att sätta sig in i och förstå den intervjuades situation samt följa upp det som sägs för att få intressanta och viktiga fakta (Holme & Solvang, 2012, s. 105). Miljön för intervjun är viktig – det får inte finnas åhörare och den intervjuade ska kunna känna sig trygg (Holme & Solvang, 2012, s. 105; Trost, 2005, s. 44). Intervjuaren bör ha en ljudinspelare för att inte behöva göra anteckningar under intervjun och senare kunna lyssna till tonfall och ordval, men det är viktigt att informanten vet om det i förväg (Holme & Solvang, 2012, s. 107; Trost, 2005, s. 53).

Jag har valt en kvalitativ ansats för min avhandling, eftersom jag vill komma åt föräldrarnas vad, hur och varför – *hur* föräldrarna tänker kring utomhuspedagogik, *varför* de har valt den pedagogiken för sitt barn och *vad* de tänker efter ett läsår i utedaghem. Jag är också intresserad av att veta *vem* som väljer utomhuspedagogik – finns det t.ex. ett friluftsintrasse hos föräldrarna? Det är själva fenomenet utedaghem och utomhuspedagogik som jag vill studera ur

föräldrarnas synvinkel, något som passar väl ihop med en fenomenografisk ansats, som vill beskriva och analysera människors tankar och uppfattningar kring olika fenomen (Claesson, 2010, s. 36; Dahlgren & Johansson, 2012, s. 122). Inom fenomenografin uppmärksammar och analyserar man variationer snarare än likheter genom semistrukturerade och tematiska intervjuer, som skulle kunna kallas den viktigaste typen av intervju eftersom de är flexibla och strukturerade samtidigt som de ger data med bra kvalitet (Dahlgren & Johansson, 2012, s. 122, 126; Gillham, 2008, s. 103). Med detta menas bl.a. att frågorna är öppna och sonderande samt att intervjun utvecklas beroende på de svar som ges (Dahlgren & Johansson, 2012, s. 126; Gillham, 2008, s. 103). Enligt Dahlgren och Johansson (2012, s. 126) är det viktigt att få ett så rikt och uttömmande svar som möjligt, något som intervjuaren kan få genom att ställa uppföljande frågor samt nicka eller humma för att visa att hen lyssnar och är beredd på en fortsättning. De menar också att intervjuerna bör spelas in och skrivas ut i sin helhet för att kunna analyseras grundligt och tillförlitligt.

4.3 Informanter

Enligt Trost (2005, s. 117) vill man vid kvalitativa studier få en så stor variation av informanter som möjligt, men urvalet bör vara heterogent inom en given ram – det får finnas variation men endast så att bara någon enstaka person är extrem eller avvikande. Antalet informanter bör vara så att man får tillräckligt med material att dra meningsfulla och tillförlitliga slutsatser från, men vad gäller intervjuer kan ca åtta-tio personer vara tillräckligt (Tidström & Nyberg, 2016, s. 120). Jag har intervjuat sammanlagt tretton föräldrar i Finland och Sverige, av vilka tolv stycken har sitt barn första året i daghem med inriktning på utomhuspedagogik. Ett av barnen var på sitt andra år i utedaghem, men eftersom familjen ursprungligen kom från England ville jag gärna höra vad som låg bakom deras val av utomhuspedagogik. Av de intervjuade kommer åtta stycken från en kommun i Finland med ca 5000 invånare (Wikipedia, 2016), där ett kommunalt utedaghem vid tidpunkten för fyra stycken av intervjuerna var alldeles nystartat, och vid tidpunkten för de två andra intervjuerna verkat i ett år. Sex stycken av de finlandssvenska föräldrarna har inte valt utedaghem, utan fick platsen tilldelad sig vid sin dagvårdsansökan. En informant har utedaghem på andra plats vid sin dagvårdsansökan, och en informant har själv sökt till daghemmet. Utedaghemmet tar emot barn i åldrarna fyra och fem år. De fem andra informanterna, alla kvinnor, kommer från en kommun i Sverige med ca 82 000 invånare (Wikipedia, 2017), där det finns två stycken privata I Ur och Skur daghem som båda har verkat i snart tjugo

år. Kvinnorna har alla valt utomhuspedagogik för sitt barn. I Ur och Skur-daghemmet som de svenska föräldrarna valt för sina barn är ett så kallat föräldrakooperativ, vilket betyder att föräldrarna städar, köper in mat för veckan och bygger eller reparerar sådant som behövs i daghemmet samt sitter med i styrelsen eller andra grupper vars uppgifter att göra daghemmet till en så bra plats som möjligt. Daghemmet tar emot barn i åldrarna 0-5 år, och de svenska föräldrar jag intervjuade hade alla barn i åldern två – tre år.

Av alla intervjuade från bägge länder är fem stycken föräldrar till en flicka, och åtta stycken till en pojke. Vid två intervjutillfällen medverkade båda vårdnadshavarna, mamman och pappan, vid övriga enbart mammor. Trost (2005, s. 46) rekommenderar inte att intervjua fler personer samtidigt, eftersom de tystlåtna kan ha svårare att komma till tals samt att tystnadsplikten inte längre kan garanteras då de intervjuade inte är förbundna till den, men jag valde ändå att göra så vid de båda tillfällena.

I tabellen nedan presenteras informanterna i sin helhet.

Tabell 1. *Presentation av informanterna.*

Fingerat namn	Kön	Land	Daghemmets verksamhetstid	Plats på utedaghem.
Adele	Kvinna	Finland	1 år	Inte valt
Billy	Man	Finland	1 år	Inte valt
Bodil	Kvinna	Finland	1 år	Inte valt
Colin	Man	Finland	1 år	Inte valt
Cornelia	Kvinna	Finland	1 år	Inte valt
Daniela	Kvinna	Finland	1 år	Inte valt
Emmy	Kvinna	Finland	2 år	Inte valt
Fanny	Kvinna	Finland	2 år	Valt

Greta	Kvinna	Sverige	Ca 20 år	Valt
Hilma	Kvinna	Sverige (England)	Ca 20 år	Valt
Ingrid	Kvinna	Sverige	Ca 20 år	Valt
Jaana	Kvinna	Sverige	Ca 20 år	Valt
Kristine	Kvinna	Sverige	Ca 20 år	Valt

4.4 Genomförande

Idén till avhandlingens syfte, att ta reda på föräldrars tankar om utomhuspedagogik, fick jag från min dagvårdschef, som själv är intresserad av utomhuspedagogik. Eftersom ämnet också intresserar mig, valde jag att skriva om det. Jag ansökte om lov att få intervjua i Finland från en svenskspråkig kommuns dagvårdschef, och frågade också om lov av daghemspersonalen ifråga. Jag sände ut blanketter till alla föräldrar på utedaghemmet, där de som var intresserade av att vara med på intervjuer fick returnera den till personalen. Inför intervjuerna sammanställde jag en lista med frågor som jag ville ställa. Frågorna behövde vara utformade så att det gick att mäta det intressanta Trost (2005, s. 113) och Gillham (2008, s. 40) anser att man får vara beredd på att lägga till eller ta bort frågor tills man har den slutgiltiga intervjuguiden som kommer att utgöra intervjun. I samråd med min handledare finslipade vi frågorna tills vi ansåg dem vara tillräckligt bra. På våren året efteråt sände jag ut blanketter till nya föräldrar vid samma utedaghem i Finland, och även till en privat I Ur och Skur-förskola i Sverige, var jag ansökt om lov om forskning av ordföranden för verksamheten.

Nio av elva intervjuer har ägt rum i ett avskilt rum på daghemmet, i de flesta fall när barngruppen har varit utomhus. En intervju skedde via telefon och en i familjens hem. Enligt Gillham (2008, s. 143–144) är den främsta nackdelen med telefonintervjuer att man inte kan se intervjupersonen och att alla icke-verbala element, som pauser, betoningar och gester som är en viktig del av kommunikationen, saknas. Trost (2005, s. 44) menar att den intervjuades hem ur trygghetssynpunkt kan vara en bra plats, men att det kanske inte är tillräckligt ostört. Vid

intervjutillfället i hemmet var familjens alla tre barn närvarande i huset men inte i samma rum, förutom flickan som gick i utedaghemmet. Barnens närvaro har enligt min mening inte stört intervjun.

Intervjuerna har tagit mellan 16–35 minuter och jag har bandat in dem med ljudinspelare. Efter intervjuerna har jag transkriberat dem, för att underlätta bearbetning av materialet. Enligt Gillham (2008, s. 165, 167–168) är transkribering som en översättning då en skriftlig version, mening för mening, av intervjun produceras, något han rekommenderar att sker så snabbt som möjligt efter intervjun eftersom det underlättar tolkningen av inspelningen. Jag har i transkriberingen försökt hålla mig till standardsvenska, och så långt som möjligt översätta eventuella dialektala och svenska ord och uttryck till standardsvenska.

Kvalitativa intervjuer utmärks av låg standardisering och hög strukturering för att inte styra för mycket, där hög strukturering betyder att frågorna är utformade så att de berör ämnet utan för mycket utsvävningar (Holme & Solvang, 2012, s. 100; Trost, 2005, s. 20). Med låg standardisering menas, enligt Trost (2005, s. 19), att det finns rum för variation och variationsmöjligheter samt att intervjuaren formulerar sig efter den intervjuades språkbruk och formulerar följdfrågor efter tidigare svar. En del av mina informanter har pratat finlandssvenska och dialekt och en del svenska. För mig har det varit viktigt att använda ord och uttryck som passar in i respektive intervju, som att t.ex. använda förskola istället för daghem på svenska, och att hålla intervjun helt eller delvis på dialekt där det har känts naturligt. En intervju gick på engelska, även om mamman nog förstod svenska bra, men själv gärna talade engelska. Beroende på informanternas svar har vissa frågor inte behövts eller så har följdfrågor tillkommit.

4.5 Databearbetning och analys av data

När intervjuerna var gjorda och transkriberade, följde en dataanalys av materialet. Med dataanalys inom kvalitativ forskning menas den process då materialet systematiskt undersöks och arrangeras för att få fram ett resultat (Westlund, 2009, s. 32). Det går oftast till så att materialet läses och studeras för att hitta likheter och skillnader som finns att generera teman eller kategorier (Fejes & Thornberg, 2012, s. 13). Varje intervju är i transkriberat och utprintat format mellan 3–9 sidor långt med både mina frågor och informantens svar. Jag har inte skrivit ner pauser, skratt eller andra ljud. Innan intervjuerna har jag förberett mig genom att läsa igenom frågorna

och ha ljudinspelaren redo. Jag har inte översatt den engelska intervjun till svenska, förutom när jag har citerat den till resultatdelen i avhandlingen.

Jag har valt en fenomenografisk ansats för att analysera intervjuerna. Analysen följer sju steg som ska ta fram det mest signifikanta i intervjuerna och fånga känslan i hur informanterna uppfattar det studerade (Dahlgren & Johansson, 2012, s. 127). Dessa sju steg är (enligt Dahlgren & Johansson, 2009, s. 127–131):

1. **Att bekanta sig med materialet** genom att läsa igenom de transkriberade intervjuerna med föräldrarna och föra anteckningar kring det väsentliga. Detta gör jag dels genom att läsa igenom hela intervjuer, men också alla svar på en viss fråga i taget. Samtidigt försöker jag dela in svaren i olika grupper utifrån syftet och forskningsfrågorna.
2. **Kondensation** som går ut på att analysera texten genom att skilja ut de mest signifikanta uttalandena. Här väljer jag att kopiera de citat som verkar mest betydelsefulla och klistra in dem i ett nytt dokument. Tanken är att de utklippta passagerna skall ge kort och representativ bild av föräldrarnas tankar kring utomhuspedagogik.
3. **Jämförelse.** I detta steg försöker jag finna likheter och skillnader inom materialet genom att jämföra olika passager hos olika respondenter. Det primära målet inom fenomenografien är att urskilja variationer och skillnader mellan de intervjuades olika uppfattningar. För att göra detta behöver jag även titta på likheterna jag hittar.
4. **Gruppering eller kategorisering.** Här grupperar och relaterar jag skillnaderna och likheterna med varandra till olika grupper av föräldrars tankar kring utomhuspedagogik. På detta sätt blir materialet mer överskådligt och lätthanterligt.
5. **Artikulera kategorierna.** I detta skede står likheterna i de olika grupperna i fokus och man försöker finna det som utmärker likheterna gruppvis. Jag försöker också lista ut hur stor variationen i de olika grupperna får vara innan jag behöver skapa nya kategorier. Ofta får man ihop färre grupperingar än man har haft inledningsvis.
6. **Namnge kategorierna.** Vid namngivandet av olika kategorier försöker jag få fram det mest signifikanta i intervjumaterialet. Namnet skall visa vad kategorin innehåller samt eventuella skillnader. Gillham (2008, s. 186) anser att något av det viktigaste i kategorirubrikerna är att de deskriptivt och inte alltför abstrakt lyfter fram egenskaperna hos de uttalanden som räknas dit.
7. **Kontrastiv fas.** Här granskas och jämförs (kontrasteras) alla citat för att se om de hör hemma i fler än en grupp. Meningen är att alla kategorier ska ge uttömmande svar på

fenomenet i fråga, i detta fall vilka tankar föräldrar har kring utomhuspedagogik samt de forskningsfrågor jag ställt.

4.6 Tillförlitlighet, trovärdighet och etiska aspekter

Till näst kommer jag att presentera undersökningens tillförlitlighet och trovärdighet samt resultatets generalisering. Sedan följer en diskussion kring avhandlingens etiska aspekter.

En kvalitativ studie blir tillförlitlig och trovärdig genom att beskriva dess tillvägagångssätt så utförligt att om undersökningen upprepades av någon annan skulle resultatet bli likadant, oberoende av tidpunkt, plats och forskare (Kvale & Brinkman, 2009, s. 263; Tidström & Nyberg, 2016, s. 115). För att visa på trovärdighet behöver man, enligt Trost (2005, s. 113), försöka bevisa att datamaterialet är insamlat på ett seriöst och relevant sätt. Till exempel borde intervjuerna gå till på ungefär samma sätt, både vad gäller frågeställningar och själva intervjusituationen (Trost, 2005, s. 11). Två av mina intervjuer har sett annorlunda ut än de andra – en har skett via telefon och en i familjens hem – något som eventuellt kan göra det svårt att bevisa studiens trovärdighet och tillförlitlighet. Under telefonintervjun kunde jag inte se den intervjuade, vilket betyder att jag eventuellt missade hennes ansiktsuttryck och kroppsspråk som kanske kunde ha berättat viktiga saker för mig. Under intervjun som skedde i familjens hem var barnet som gick i utedaghemmet närvarande under hela intervjun, vilket eventuellt kan ha påverkat de svar jag fick av föräldrarna.

Under en intervju ”konstruerar” intervjupersonen sig själv och sina tankar, känslor och uppfattningar, menar Gillham (2008, s. 23). Eftersom intervjuerna var semistrukturerade använde jag intervjuguiden enbart som guide och ställde frågor till föräldrarna enligt hur samtalet förflöpte och vad de berättade. Gillham anser vidare att riktigheten i deras uttalande vad gäller känslor, uppfattningar och attityder i allmänhet accepteras eftersom en forskningsintervjus tillförlitlighet handlar mindre om ifall man ger en sann bild av personen och mer om redogörelsen av intervjun är balanserad. För att analysera och presentera intervjumaterialet och -resultatet behöver man, enligt Gillham (2008, s. 23), använda sig av enkla beskrivande kategorier så man inte skapar tolkande konstruktioner av vad intervjupersonen har sagt. Jag har försökt sammanfoga informanternas svar till lättförståeliga men samtidigt talande kategorier som presenterar föräldrarnas tankar. Det är lätt hänt att tolka svaren enligt sina egna förutfattade meningar, men jag har försökt att vara objektiv. Föräldrarnas svar har inte varit likadana, men vid kvalitativa

studier är det förändringar och olikheter vad man är intresserad av, eftersom människan ju inte är statisk utan en deltagare och aktör i en process (Trost, 2005, s. 111–112).

När det kommer till etiska aspekter, är det säkrast att i en undersökning öppet berätta om sin egen roll och studiens syfte samt skriftligen informera om namn och adress till institutionen (Gillham, 2008, s. 31). Deltagarna behöver få veta hur proceduren kommer att gå till och vad de förväntas göra samt vad som kommer att hända med det insamlade materialet och vem som kommer att få tillgång till det (Gillham, 2008, s. 31; Kvale & Brinkmann, 2014, s. 107). Jag har skickat ut samtyckesformulär till de daghem där jag har genomfört mina intervjuer, och personalen har delat ut dem till föräldrarna. I god tid innan intervjuerna har jag fått tillbaka blanketterna av de föräldrar som velat delta i undersökningen med deras namnteckning och kontaktuppgifter. Enligt Kvale och Brinkmann (2014, s. 107) kan den skriftliga överenskommelsen skydda både deltagare och forskare, om det är möjligt att undersökningen skapar konflikter. Även Larsson (2005, s. 23) anser det viktigt att man visar omsorg om deltagarna samt de som drabbas av forskningsresultatet, och menar att om resultatet blir osant på grund av etisk hänsyn så är det bättre att avstå från att genomföra studien.

När det kommer till forskning är respekten för medmänniskorna en grundläggande utgångspunkt, säger Holme och Solvang (2012, s. 32), och påminner om att tystnadsplikten måste följas strikt för att säkerställa att inga andra personer kan få reda på vem som är svars personer och så att deras konfidentialitet kan bevaras. Det betyder att det som sagts inte får föras vidare samt att intervjuaren inte talar om vem man har intervjuat, säger Trost (2005, s. 41) och Gillham (2008, s. 33). Dessutom menar han att man inte skall veta namnet eller andra igenkännings-tecken på den intervjuade. Mina finlandssvenska föräldrar kommer alla från en liten ort där det kan vara lätt att få reda på vem respondenterna är. Där är det ännu viktigare att jag använder fingerade namn samt lämnar bort minsta lilla sak ur intervju svaren som kan äventyra anonymiteten.

5 Resultatredovisning

Syftet med studien är att ta reda på hur föräldrar tänker kring utomhuspedagogik och om det finns skillnader i tankesättet mellan svenska och finlandssvenska föräldrar. Jag har genomfört intervjuer i både Finland och Sverige. De båda länderna skiljer sig åt i och med att

utomhuspedagogik är mycket mera allmänt och vanligt i Sverige i motsats till Finland, där många föräldrar inte ens känner till begreppet. Alla de fem intervjuade svenska föräldrarna har valt ett privat I Ur och Skur-daghem för sina barn, i motsats till de finlandssvenska föräldrarna vars barn går i eller har blivit placerade till ett kommunalt utedaghem. Genom intervjuerna har jag försökt få fram vilka tankar, förväntningar och farhågor föräldrarna hade på hösten inför sitt barns start på utedaghem samt hur föräldrarna tänker på våren efter nästan ett helt läsår med utomhuspedagogik.

Huvudsyftet delas in i tre forskningsfrågor:

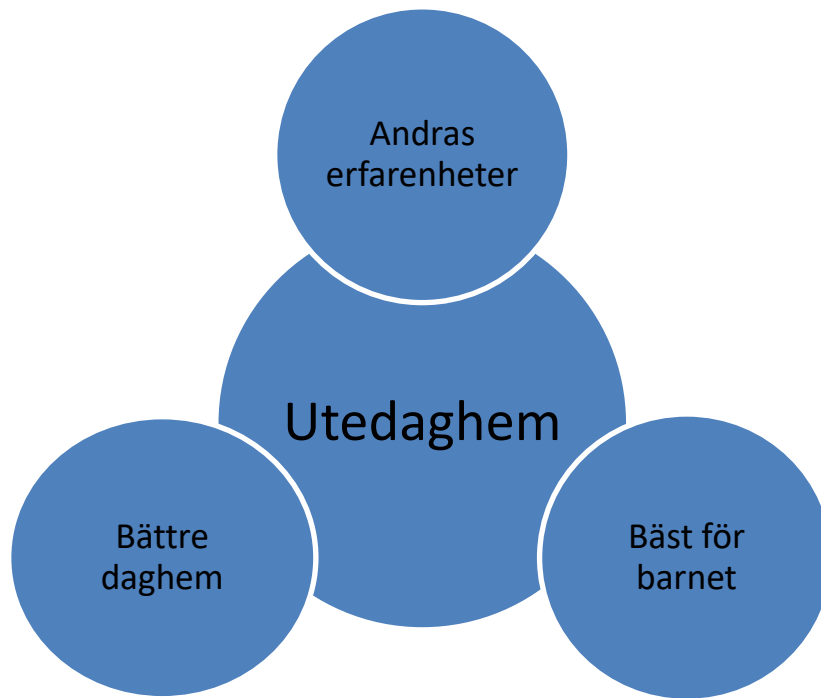
1. Vad var det som gjorde att de svenska föräldrarna valde utedaghem för sitt barn?
2. Hur tänkte de finlandssvenska föräldrarna innan de började på utedaghem?
3. Vilka likheter och skillnader finns det i föräldrarnas tankar kring utomhuspedagogik efter barnets första år i utedaghem?

Resultatet presenteras i tre kapitel utifrån mina tre forskningsfrågor. Varje kapitel delas in i numrerade kategorier baserat på hur jag i intervjuanalysen kategoriserat informanternas svar. Kategorierna delas därefter in i underkategorier namngivna med bokstäver för att belysa variationen i de svar jag fått.

5.1 Orsaker till att de svenska föräldrarna valt utedaghem

Min första forskningsfråga handlar om vilka orsaker det finns till att de svenska föräldrarna valt utomhuspedagogik för sitt barn. De fem svenska föräldrarna i min undersökning önskar att deras barn skall få växa upp nära naturen och tillbringa mycket tid utomhus, något som är en allmän önskan bland skandinaviska föräldrar (Änggård, 2009, s 269). Skälen till att föräldrarna har valt utedaghem är i huvudsak tre: de har jämfört med kommunala daghem och ansett det privata I Ur och Skur-daghemmet på orten vara bättre, de känner personer som själva jobbat eller haft barn på utedaghem samt att de anser utomhuspedagogik vara bättre för barnen.

Bilden nedan presenterar orsakerna till att föräldrarna valt utedaghem för sitt barn, och sedan följer en närmare presentation av deras tankar och erfarenheter. Jag använder benämningen ”vanliga” daghem och ”vanliga” dagmammor för kommunala daghem och dagmammor, eftersom det är det uttryck som föräldrarna använt i intervjuerna.

Figur 2: De svenska föräldrarnas orsaker till att välja utedaghem för sitt barn.

Kategori 1: Ett bättre alternativ än vanliga daghem

Flera av de svenska föräldrarna nämner att en orsak till att de valt utomhuspedagogik för sitt barn är för att de jämfört I Ur och Skur-daghemmet med vanliga daghem.

Det blir ju lätt att man jämför. (Jaana)

I den här kategorin är underkategorierna baserade på föräldrarnas egna erfarenheter av vanliga daghem, vad de har hört om vanliga daghem samt att de vill ha insyn i och möjlighet att påverka verksamheten.

A. Egna erfarenheter av vanliga daghem

Ingrids pojke gick hos dagmamma i ett år innan han började på I Ur och Skur-daghemmet. Familjen hade sökt till utedaghemmet, men eftersom det var så lång väntetid kunde han inte börja genast. Hos dagmamman reagerade Ingrid på att hennes son inte fick träna på olika färdigheter, som att äta själv eller vara utan blöja. Ingrid hade dessutom känslan av att hon inte fick vara delaktig i hans dagvård. Ingrid upplevde även att dagmamman hade en negativ inställning gentemot både henne som förälder och mot sonen. Detta var inte vad hon önskade för sin son.

[De] matar ... honom ... för det får ju inte kladdas. De kunde inte tänka sig att dom kan ha ett barn utan blöja förrän det aldrig händer någon olycka. Var det dåligt väder så gick dom inte ut. Det var lite bekvämt ... Där var det som att det här är vår verksamhet och vad vi gör här det har inte ni med att göra. (Ingrid)

De övriga informanterna har inte själva haft sina barn på vanliga daghem, men de har haft vanliga daghem som alternativa dagvårdsplatser, eftersom kön till det privata I Ur och Skurdaghemmet är lång. Några av informanterna har hälsat på hos de fyra kommunala daghemmen som finns i kommunen, och även sökt till dem ifall de inte skulle komma in till I Ur och Skurdaghemmet. Tyvärr har Jaana och Kristine upplevt att personalen på de vanliga daghemmen har varit oengagerade i barnen och i sina arbeten.

På en förskola så stod alla fröknarna med sina mobiltelefoner fast dom visste att vi skulle komma. (Jaana)

Vi var och hälsade på daghemmet här nere en morgon. Och det var jättefint väder ute och alla barnen var inne, och då kände jag nej. (Kristine)

Kristine reagerade starkt på att en i personalen var klädd på ett sätt som gjorde att hon inte obehindrat kunde vara med barnen och som Kristine inte tyckte passade för att vara utomhus med en barngrupp. Hon ansåg att klädvalet signalerade ett bristande engagemang för barnen hos den personen.

Då tänkte jag att hon kan ju inte vara med i leken ... hon kan ju inte hjälpa någon annan eller vara med och gräva. (Kristine)

När Jaana hälsade på hos ett vanligt daghem visades hon daghemmets ingenjörssrum där barnen skulle bygga tåg och tågbanor, eftersom kommunen fått påtryckningar om att ta fram fler ingenjörer. Jaana var rädd för att om hennes son började på daghemmet, skulle han formas till någon han inte var.

Och då stod jag med min bebis och kände men herregud, ska dom forma honom till en ingenjör? (Jaana)

När Hilma första gången hälsade på hos utedaghemmet fick hon se hur barnen lekte utomhus, och blev glad över att barnen var mer utomhus mer än på de vanliga daghemmen.

Vi kom för att ta en titt. Vi såg en grupp med små barn som läste sagor under ett träd utomhus och ja, det är bara så mysigt och underbart. (Hilma)

Alla svenska informanter beskriver en önskan om att deras barn ska få vara ute flera gånger varje dag. Dessvärre har de märkt att barn på vanliga daghem och hos dagmamma inte är ute så

mycket. En del daghem har även signalerat att det är jobbigt för personalen att vara utomhus med barnen.

På ett annat daghem så sa dom att ja, vi är ute en gång om dagen, för vi kan ju inte hålla på och klä av och klä på kläderna hela tiden. (Jaana)

En del är inte ute nån gång vissa dagar. Det kanske är extrema fall men så vill inte vi ha det. (Greta)

B. Hört negativa saker om vanliga daghem

Flera svenska informanterna nämner att de har hört negativa saker om vanliga daghem och dess personal av andra föräldrar med barn på dessa daghem. Detta gör att de känner oro inför att placera sitt barn på ett vanligt kommunalt daghem. Jaana har bland annat hört att personalen visat lathet inför att sköta om och ge barnen bästa tänkbara vård.

Dom hade inte bytt blöjan och det ... hade varit länge och dom hade inte märkt det. Och [på] vissa daghem säger dom att jamen barnet får inte ha body på sig för vi har inte tid att knäppa knapparna undertill och är barnet snorigt så är det bättre att det är hemma, för vi har inte tid att gå runt och torka näsor. (Jaana)

Ingrid kände inte förtroende för något av de vanliga daghemmen i kommunen där hon bor, eftersom hon hört så mycket negativt om dem. Greta önskade att hennes son skulle få vara utomhus varje dag, men hon hade hört att på de vanliga daghemmen satsades det inte på utvistelse för barnen.

Då kändes det som att då måste vi titta efter något annat alternativ. (Ingrid)

Många av daghemmen som jag har hört talas om ... är inte ute speciellt mycket. (Greta)

Jaana har hört av sina vänner med barn på vanliga daghem att de känner sig stressade på kvällarna, eftersom barnen inte varit utomhus under dagen och föräldrarna inte hinner vara ute med dem på kvällarna. Jaana hoppas kunna undvika det genom att välja ett utedaghem för sitt barn.

Det var lite dåligt samvete att dom skulle handla, laga mat och så bums i säng ... och att det inte blev någon aktivering eller utetid för barnen i så stor mån. (Jaana)

C. Möjlighet till insyn och påverkan

I Ur och Skur-daghemmet där föräldrarna har sina barn är ett s.k. föräldrakooperativ, vilket betyder att det är ett privat daghem där föräldrarna städar, köper in mat samt bygger eller

reparerar det som behövs. Föräldrarna sitter med i en styrelse och har diverse arbetsgrupper som ser till att daghemmet fungerar och att verksamheten löper på. Både Ingrid och Greta uppger att de valde ett I Ur och Skur-daghem för att ha möjlighet att vara involverad och påverka verksamheten samt ha insyn i vad som händer på daghemmet.

Flera av föräldrarna kände sig osäkra inför att ha sitt barn på ett föräldrakooperativ i och med att det innebär mycket mera jobb för föräldrarna än att ha barnen på ett vanligt daghem. Det var något som de fick väga in, om de skulle orka med allt extra arbete. Några föräldrar upplevde dessutom att städgrejen kändes lite tråkig, och det var också en viktig aspekt att ta i beaktande. Skulle föräldrarna orka vara engagerade och orka ge av sin fritid, trots att det var till något tråkigt och jobbigt? Flera föräldrar känner till andra föräldrar som har tackat nej till en dagvårdsplats på utedaghemmet på grund av det extra engagemang som ett föräldrakooperativ kräver.

Vi har grannar som hade sökt hit och kom in ... och de tackade nej till sin plats när de insåg hur mycket jobb det var. (Jaana)

Ingrid tyckte dock att känslan av att vara en del av verksamheten vägde tyngre än att städa och vara engagerad.

Vi föräldrar är en del. (Ingrid)

Kategori 2: Andras erfarenheter av utedaghem

De flesta av de svenska föräldrarna känner någon som arbetar, har sitt barn eller själv har gått på ett utedaghem. Innan de svenska informanterna ansökte om dagvårdsplats för sina barn, har de tagit reda på information om utedaghem av personerna med anknytning till utomhuspedagogik. Ingrid och hennes man kände ingen med anknytning till utedaghem innan de ansökte om plats för sin son, men hon menar att det inte påverkade valet. Denna kategori delas in i underkategorierna att känna någon med erfarenhet av utomhuspedagogik och att ha hört gott om utedaghem av andra.

A. Känner någon med erfarenhet av utomhuspedagogik

Flera av informanterna känner någon som jobbat inom I Ur och Skur eller som själv gått på ett I Ur och Skur-daghem. Genom dem har informanterna fått höra saker om utomhuspedagogik som har inspirerat och motiverat dem till att ansöka om vård på utedaghem för sitt barn. Kristine berättar om inblicken hon fått i utomhuspedagogik genom sin mamma, som jobbat med det

ända sedan Kristine var yngre, har präglat henne. Greta berättar om inspirationen hon fått genom sin systerdotter som gått på utedaghem och som Greta nu önskar att hennes son skall få uppleva genom att delta i utomhuspedagogik.

Hilma och Jaana bor granne med några ur personalen på ett I Ur och Skur-daghem. Från dem har de fått inblick i hur verksamheten ser och de har hört positiva saker om utedaghem. Innan föräldrarna har sökt dagvård för sina barn har de sökt information om olika daghem via internet och läst på kommunernas hemsidor om de olika verksamhetsformerna. De har även talat med andra om deras erfarenheter av olika daghem.

Vi läste ... på hemsidan, också andra daghems hemsidor, och talade med vänner och grannar som också visste lite. (Hilma)

Jag [har] sökt på internet själv för att ta reda på om detta stället och vilka ställen som finns i [kommunen]. (Greta)

B. Hört gott om utomhuspedagogik

Många av föräldrarna har hört gott om utomhuspedagogik från de personer de känner som har erfarenheter av utedaghem. Greta hörde av sin systerdotter om verksamheten på det I Ur och Skur-daghem som hon gick på.

Och jag hörde ju att dom var ute både och lekte och dom åt ute och dom vilade ute.
(Greta)

Jaanas granne som jobbar på ett I Ur och Skur-daghem har förmedlat vidare till Jaana att hon trivts med sitt arbete, och detta har gjort stort intryck på Jaana och hennes val av dagvård.

[Grannen] har också varit runt på flera daghem att hon tyckte att det här var hennes bästa arbetsplats. (Jaana)

Jaana känner även vuxna som gått på utedaghem som barn, men av dem har hon inte hört särskilt positiva saker. Hon tror dock inte att hennes son kommer att känna likadant när han blir vuxen, eftersom dagens kläder är bättre så att barnen inte blir kalla så fort och för att pedagogiken har utvecklats och förhoppningsvis är annorlunda idag och mera spännande.

Från början så har vi bara pratat med vuxna som gått på I Ur och Skur som sa ”nä, jag vill aldrig vara i skogen mer”. (Jaana)

Kategori 3: Utomhuspedagogik är bäst för barnet

Många av de svenska föräldrarna uppger att de har valt utomhuspedagogik för sina barn för att de tror att det är bäst för barnen. Som skäl uppger de att de tror att personalen är mer engagerad samt att utevistelse är bra för barnen. Föräldrarna önskar att tiden på utedaghem ska väcka en livslång respekt för och kärlek till naturen hos barnen. Denna kategori är indelad i två delar: engagerad personal och trygghet samt att vara utomhus.

A. Engagerad personal och trygghet

Flera av de svenska föräldrarna önskar och förväntar sig en engagerad och närvarande personal som vill vara med barnen och finnas där för dem under dagens alla aktiviteter.

Det har jag väl haft som en förväntning, att [pedagogerna] ska vara mer delaktiga i leken. (Kristine)

När Jaana besökte de vanliga daghemmen såg hon tydliga tecken på att personalen inte var så delaktiga i barnen som hon skulle önska. Hon hoppas att personalen på utedaghemmet skulle ha ett större engagemang för barnen och verksamheten.

På ett daghem så stod alla fröknarna med sina mobiltelefoner fast dom visste att vi skulle komma ... och på ett annat daghem så sa dom att ja, vi är ute en gång om dagen, för vi kan ju inte hålla på och klä av och klä på kläderna hela tiden. (Jaana)

Att barnen skall ha det bra på daghemmet under den tid som föräldrarna är på jobb, är något som föräldrarna anser vara mycket viktigt.

Jag vet inte riktigt om vi hade några förväntningar mer än att det skulle vara ett tryggt ställe vart vi kunde föra henne. (Hilma)

B. Att vara utomhus

Föräldrarna önskar att barnen på utedaghemmet får vara utomhus så mycket som möjligt. Detta känns viktigt för de svenska föräldrarna, eftersom de tror att barnen mår bättre och hålls friskare av att få vara utomhus i skog och mark än av att vara inomhus. De önskar att barnen även ska få äta och sova utomhus.

Man mår ju bra själv av att vara ute i skogen [och] vara utomhus. (Greta)

Flera föräldrar tror att barn som ofta är ute mer sällan får feber, magsjuka och förkylning i motsats till barn som mest är inomhus. Detta gör att föräldrarna också behöver vara mindre borta från sina jobb för att sköta om sina sjuka barn.

Utedaghem ofta har mindre barnsjukdomar ... Förstås får alla barn förkylningar och allt möjligt, men jag tror att typ magsjuka är mindre vanlig i ett sånt här daghem (Hilma)

Föräldrarna önskar framförallt att barnen ska få uppleva och tillbringa tid utomhus i naturen, där de hoppas att barnen får med sig en känsla för naturen och en kärlek till den. Föräldrarna tror dock att barnen behöver lära sig att vara utomhus för att börja tycka om det och för att börja ta hand om naturen.

Jag tror att det är väldigt viktigt att man vänjer sig vid att vara ute, att folk nuförtiden är inte ute och barn vill gå in efter tjugo minuter. (Jaana)

Man lär sig ha respekt för naturen, och det tyckte vi också var en bra grej att lära sig om naturen och ha respekt och inte skräpa ner. (Greta)

De svenska föräldrarna njuter själva av att vara utomhus och de tillbringar gärna tid utomhus med sina barn på kvällarna och veckosluten. Alla fem intervjuade bor i egnahemshus med trädgård och närhet till naturen.

Vi bor ute i skogen också, så vi är ute väldigt, väldigt mycket när vi har tid, när vi inte jobbar. (Jaana)

Innan barnen började på I Ur och Skur-daghemmet fick föräldrarna en lista över kläder och rekvisita som de behöver införskaffa för barnens tid i utedaghemmet, bl.a. sovsäck, flera ull-underställ och extra overall. Alla föräldrar uttrycker att de kände en viss oro för att barnen skulle frysa under vintern. Dessutom tyckte de att inköpen kändes stora och mastiga.

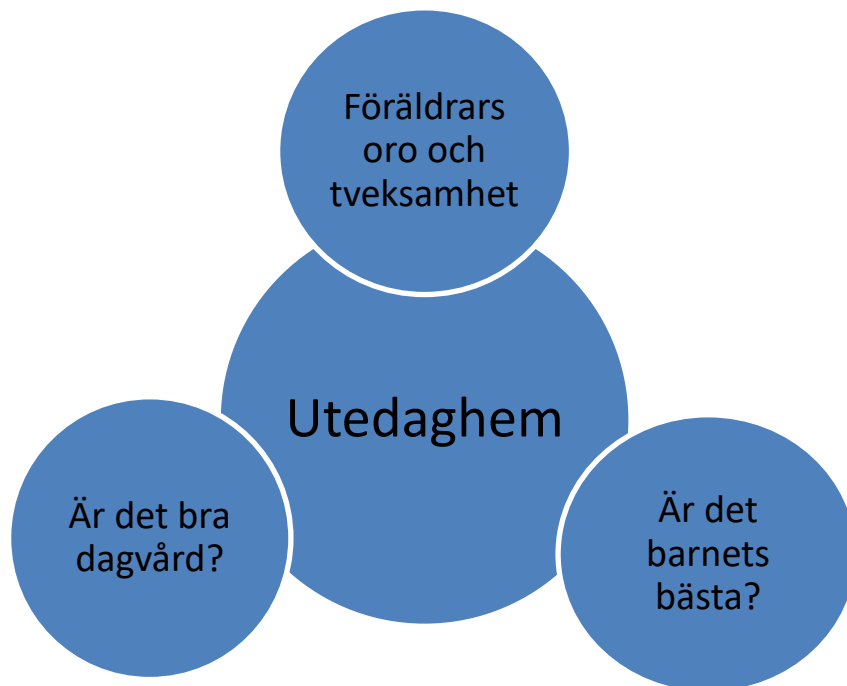
Som i höstas när man skulle köpa in ull-underställ efter ull-underställ efter ull-underställ och sedan ska vi ha lager två och så vet man inte hur mycket man behöver och så ska det vara en extra overall. (Ingrid)

5.2 De finlandssvenska föräldrarnas tankar kring utedaghem

Av de åtta finlandssvenska föräldrar jag intervjuat har en valt utedaghem för sitt barn, medan en förälder hade utedaghem som ett andra alternativ på sin dagvårdsansökan. De övriga sex har blivit tilldelade en plats på utedaghem för sitt barn. Detta har väckt tankar och känslor hos föräldrarna kring utedaghem som dagvårdsform, vad utomhuspedagogik är samt vad som är barnets bästa. När de flesta föräldrar väljer daghem baseras det oftast på praktiska detaljer, som avstånd från hemmet, antal vårdtimmar de har behov av och hur mycket det kostar (Glenn-

Applegate, Justice & Kaderavek, 2015, s. 128). Eftersom utedaghemmet inte var alla föräldrars första val orsakade det i början en del huvudbry och oroskänslor. För flera av föräldrarna var utomhuspedagogik något nytt och obekant och utedaghemmet var ett av de första i sitt slag i Finland.

Nedan följer föräldrarnas tankar kring utomhuspedagogik indelat i tre kategorier: utedaghem som dagvårdsform, känslor och förväntningar samt tankar som rör barnets bästa.

Figur 3: *Finlandssvenska föräldrars tankar kring utomhuspedagogik*

Kategori 1: Är utedaghem bra dagvård?

De flesta av de intervjuade finlandssvenska föräldrarna kände inte till något om vare sig utomhuspedagogik eller utedaghem innan deras barn började på utedaghemmet. Eftersom daghemmet var nyöppnat och det första i sitt slag i kommunen, kände de flesta inte ens till att det fanns. Ett utedaghem för en oinvigd kan även upplevas som en aning extremt och skrämmande, och följaktligen var det ingen som ansökte om plats under utedaghemmet första år. Därför blev barn placerade till utedaghemmet. Inför utedaghemmets andra verksamhetsår ansökte dock Fanny om en dagvårdsplats för sin dotter.

Inom kategorin utedaghem som dagvårdsform delas föräldrarnas tankar i tre underkategorier: att välja utedaghem för sitt barn, att bli placerad till utedaghem samt föräldrarnas tidigare kunskap om utedaghem.

A. Att välja utedaghem för sitt barn

Av de åtta finlandssvenska föräldrarna jag intervjuat är det endast Fanny som valt utedaghem för sitt barn. Hon visste om att utedaghemmet hade öppnat, men valde att vänta ett år med att ansöka om en plats för sin dotter. Detta eftersom Fanny upplever att det fanns frågetecken kring daghemmets praktiska detaljer, som om barnen alls skulle få vara inomhus och var de skulle äta lunch. Daghemmet var nyöppnat och ingen kunde riktigt säga hur verksamheten skulle utformas. Fanny säger att utevistelse och friluftsliv är en stor och naturlig del av familjens liv och att det därför kändes naturligt att hennes dotter skulle börja på ett utedaghem.

Vi tänkte att hon får fortsätta på där hon var för hon trivdes bra där. (Fanny)

Adele menar att hon kunde tänka sig att hennes son skulle gå på utedaghem, men att hon ändå sökte till ett vanligt daghem, eftersom det var närmare hemmet. Emmy hade sökt till en familjedagvårdare, men säger att hon inte visste om att det fanns ett utedaghem i kommunen. Hade hon vetat det hade hon kanske sökt dit redan från första början.

Vi sökte till [ett annat] daghem som första alternativ för det är närmast, men om det inte finns plats på närmaste så är det här nästbäst. (Adele)

De finlandssvenska föräldrarna anser det vara viktigt att barnen får vara utomhus varje dag i alla väder, trots att några av föräldrarna uppger att de själva inte är ute varje dag. För vissa familjer beror deras utevistelse i hög grad på omständigheter och om barnen varit ute på daghemmet. För andra familjer har utevistelse hög prioritet.

Det beror lite på vädret. (Emmy)

B. Att bli placerad till utedaghem

Sju av de finlandssvenska föräldrarnas barn placerades till utedaghemmet under dess första verksamhetsår, trots att deras föräldrar inte hade ansökt om en dagvårdsplats dit. Detta väckte olika känslor hos föräldrarna. Daniela kände sig överkörd medan Colin var glad över beslutet.

Vi hade inget val. De lade henne hit. (Daniela)

Min första tanke var nog att det här är väl det bästa som kan hända. (Colin)

För de flesta av föräldrarna kändes utedaghemmet inte som ett dåligt alternativ. De hade ansökt om dagvård och var glada över att de fått plats. Flera av de finlandssvenska föräldrarna uppger att de tycker om att vara utomhus och att de gärna tillbringar tid ute tillsammans med sina barn.

Det är nog sällan vi sitter inomhus. Någon kväll när det regnar kan man tycka att det är skönt så man får sitta ner. Men nog är vi ute mycket. (Colin)

Jag tänker att vi är ute mer än vanligt, vi kan fara runt vandringsleden, och göra lite extra, ut och cykla och gå och [vara] ute bara där hemma. (Daniela)

Det fanns föräldrar vars barn blivit placerade till utedaghemmet inför dess första verksamhetsår som valde att avstå från sin dagvårdsplats. Detta tror föräldrarna beror på att utedaghemmet var nyöppnat och att de saknade kunskap om utomhuspedagogik och var osäkra över hur barnens vardag på daghemmet skulle se ut.

Några ... som varit helt emot det, att de skulle inte lägga sina barn hit och till och med bytte dagis. (Daniela)

Daniela berättar om den negativitet hon mött från bekanta och anhöriga över att hennes dotter går på utedaghem.

Det var ju kanske många bekanta som frågade att ”fryser hon inte?” och ”är de ute hela tiden?”. Det är kanske mera andra som har tyckt att ”usch, det skulle ju inte gå”. (Daniela)

C. Tidigare kunskap om utedaghem och utomhuspedagogik

Ingen av de finlandssvenska föräldrarna hade erfarenhet av utedaghem från förut. Cornelias dotter hade dock varit med på kommunens parkverksamhet, där barnen får vara utomhus i någon timme under övervakning medan föräldrarna utför ärenden. Verksamheten påminner om utedaghemmets, även om barnens tid utan föräldrar i parken är mycket kortare än på daghemmet.

Några av föräldrarna hade hört om utedaghem innan, antingen genom sin utbildning eller via anhöriga och sociala medier.

Jag är ju själv barnledare och närvårdare så inte var det ju helt nytt. (Daniela)

Min man har systrar i Sverige, där är det ju stort. De har pratat om utedaghem och via sociala medier har jag hört av okända människor om utedaghem. (Emmy)

Flera föräldrar visste att tyngdpunkten inom utomhuspedagogik är att barn lär sig genom att vara utomhus i skog och mark. För de flesta av de var det självklart att uteverksamheten skulle vara pedagogisk, men inte för Emmy.

Jag hade bilden av att de bara är ute, det finns ingen pedagogik. (Emmy)

Några av föräldrarna kände inte till något om utedaghem från förut och visste inte om att det fanns utedaghem i kommunen. Okunskap kring utomhuspedagogik gjorde att vissa föräldrar upplevde det som skrämmande och otryggt. På grund av okunskapen visste inte föräldrarna riktigt vad de kunde vänta sig av daghemsverksamheten.

Det var nytt och främmande för de flesta här. (Cornelia)

Man visste ju inte hur det praktiskt skulle fungera då det var nytt för allihopa ...

Inte heller personalen kunde säga. (Colin)

Innan läsåret började bjöds föräldrarna in till ett möte på utedaghemmet för att träffa personalen och för att få lära känna verksamheten och pedagogiken. Det var viktigt för att föräldrarna skulle känna sig trygga inför att barnen skulle börja på utedaghemmet.

Efter att vi hade varit på besöket och fått träffa personalen blev [jag] övertygad om då att det skulle bli bra. (Cornelia)

Kategori 2: Föräldrars oro och tveksamhet

Inför att de finlandssvenska barnen skulle börja i utedaghemmet hade föräldrarna många tankar kring hur det skulle bli. Några av föräldrarna var oroliga för hur barnen skulle reagera på att vara utomhus så mycket och andra var rädda för att barnen skulle frysa. Det fanns även oro över hur kvällarna hemma skulle bli – föräldrarna var rädda för att barnen skulle bli trötta och gnälliga efter att ha varit ute hela dagarna. Denna kategori kring föräldrars oro och tveksamhet kring utedaghem och utomhuspedagogik kan delas in i tre underkategorier: känslor inför daghemsstart, förväntningar på utomhuspedagogik och oro för det praktiska.

A. Känslor inför daghemsstarten

Föräldrarnas tankar inför barnens daghemsstart var blandade. En del beskriver att deras första tankar när de fick beskedet om att deras barn skulle börja på utedaghemmet var oro och nervositet. Någon var rädd för hur barnen skulle reagera på kvällarna efter att ha varit utomhus många timmar per dag. Andra däremot var säkra på att detta var det bästa alternativet för barnen.

Det första jag tänkte var att åh nej, hur ska detta bli nu? (Cornelia)

Det första man kanske tänker är att bara han inte blir för trött så han bara gråter på kvällen. (Billy)

Min första tanke var nog att det här är väl det bästa som kan hända. Inte finns det väl något bättre än att barnen får vara ut på dagarna? (Colin)

Det som orsakade oro för Fanny och Cornelia inför barnens daghemsstart på utedaghemmet var själva utevistelsen och de praktiska detaljerna kring det faktum att barnen skulle vara utomhus nästan hela daghemsdagen.

Har de möjlighet att komma in och byta kläder? ... Ska de alltid vara ute och äta också när det är riktigt kallt? Och har de möjlighet att vara inne och vila? (Fanny)

Tänk om de är ute precis hela dagarna, hur ska de orka? (Cornelia)

Det var ändå inte enbart utevistelse som orsakade oro hos föräldrarna. Även andra aspekter kunde orsaka oro, som hur barnen skulle klara av att leka tillsammans med och komma överens med andra barn och om de skulle lära sig att vänta på sin tur. Liknande tankar som troligen de flesta föräldrar har, även inför en ”vanlig” daghemsstart. Vissa föräldrar uppger dock att de kände att det skulle bli spännande att få följa med barnens start i utedaghemmet och att de upplevde den annorlunda pedagogiken som intressant.

Vi hakade på, att det här kan vara intressant. (Billy)

B. Förväntningar och oro

Några föräldrar upplevde att de inte hade så stora förväntningar på utomhuspedagogiken, utan beslöt sig för att låta barnen börja på och se hur det blir. Daniela menar att eftersom hon inte själv hade valt utomhuspedagogik för sitt barn, så hade hon inga direkta förväntningar på verksamheten. Fanny och Emmy hoppades på att barnen skulle få uppleva och lära sig mer än vad de skulle ha fått på ett vanligt daghem, åtminstone vad gällde barnens utevistelse.

På vanliga daghem gör de jättemycket bra saker också, men det blir ju ändå lite annat. (Fanny)

Adele uppger att hon inte hade skilda förväntningar på sonens dagvård bara för att det var ett utedaghem som han skulle börja på. Hon menar att hon tänkte så som de flesta föräldrar gör när deras barn skall börja på daghem – att barnen skall få må bra, att de ska få kompisar och att personalen skall se barnen.

Hoppades att allting ska gå bra förstås. (Adele)

Cornelia säger att hon var orolig till först här hon fick beskedet att dottern skulle börja på ett utedaghem, men att hon senare blev mer positiv inför daghemsstarten.

När jag hade fått tänka över det en stund konstaterade jag att nämen, det låter nog bra ändå. (Cornelia)

Colin uppger att han hade höga förväntningar på verksamheten redan från början och trodde att utomhuspedagogik skulle vara det bästa för hans dotter.

Jag har ju som sagt inte tvivlat någon gång på att det skulle vara bra för enligt mitt sätt och förstånd så att vara ute måste vara det bästa. (Colin)

C. Oro för det praktiska

Flera föräldrar uttrycker att de kände oro över hur det praktiska med bland annat utevistelse skulle fungera på daghemmet, eftersom föräldrarna inte riktigt visste hur det skulle se ut och vad de kunde förvänta sig. Inte heller daghemspersonalen eller de som ordnade verksamheten visste hurudan form verksamheten skulle ta. Speciellt det faktum att barnen skulle vara ute även när det regnade och var kallt var något som föräldrarna funderade på och som skapade oro hos dem.

Ska de alltid vara ute och äta, också när det är riktigt kallt? (Fanny)

Hur barnen skulle kläs för att kunna vara ute så många timmar per dag och ändå hålla sig varma var något föräldrarna funderade på och kunde tycka att var lite knepigt. Däremot ansåg de inte att barnen behövde andra sorts kläder än om de varit i ett vanligt daghem. I Finland är de flesta daghem utomhus flera timmar per dag med barnen.

Bra kläder behöver de ju i ett vanligt dagis också. (Daniela)

De flesta föräldrar låter dock förstå att det här med kläderna inte var så svårt egentligen och att de fick bra riktlinjer från daghemmet för hurdana kläder barnen behöver. Dessutom finns det ju bra kläder idag, så föräldrarna var inte egentligen rädda för att barnen skulle behöva frysa.

Jag tänkte nog när det var många som sa att ”nu måste du köpa dyra kläder” och bla bla bla att ”det gör jag inte, att jag klär dem som jag annars har gjort.” (Daniela)

Kategori 3: Är utedaghem barnets bästa?

Det viktigaste för föräldrarna har varit att barnen skall ha det bra på daghemmet. De har kunnat känna oro över om utedaghem är det bästa för barnen. Föräldrarna har hoppats att personalen

skall hjälpa till med att barnen mår bra, trivs och har kompisar. Följande underkategorier är att barnen ska trivas och bli väl omhändertagna samt att de skall ha det bra utomhus.

A. *Barnets trivsel*

För föräldrarna är det viktigare att barnen trivs än att daghemmet har den bästa verksamheten. Det betyder mer för föräldrarna att barnen kommer in i gemenskapen och får vänner samt att de får må bra. Fanny väntade ett år med att sätta sin dotter till utedaghemmet, eftersom dottern trivdes så bra på sitt gamla daghem och utedaghemmet var nystartat med många obesvarade frågetecken. Även om Fanny tyckte att utevistelse var viktigt för hennes dotter, så var ändå hennes trivsel viktigare. Daniela menar att hon inte hade några förväntningar på att utedaghemmets verksamhet skulle vara den bästa, så länge hennes dotter skulle trivas där.

Daghemspersonalen tar hand om barnen i föräldrarnas ställe, och det känns mycket viktigt för föräldrarna att barnen blir väl omhändertagna så att de får bra dagar på utedaghemmet. Föräldrarna hoppas även att personalen ska se barnen som de är och se till deras behov samt uppmuntra och utmana dem till att utvecklas.

Att de ser henne, att de tar emot henne och accepterar henne som hon är. Uppmuntrar henne ... Det är ju mera det att de tar i beaktande hur hon är och vad hon har för behov och utvecklingsbehov. (Fanny)

B. *Ha det bra utomhus*

Utevistelse är något som de finlandssvenska föräldrarna anser, i likhet med många andra föräldrar, vara bra för barn. Ändå kände några föräldrar oro över de många timmarna som barnen skulle vara utomhus varje dag vid daghemmet, eftersom föräldrarna inte visste om barnen skulle tycka om det och hur de skulle reagera.

Inte visste man ju heller hur barnen och ens egen flicka skulle reagera på att vara ute hela dagarna. (Colin)

Flera föräldrar uttrycker att de var rädda för att barnen inte skulle orka vara ute så länge varje dag och att reaktionerna skulle komma på kvällarna när barnen kommit hem. De hoppades att barnen inte skulle frysa och försökte köpa tillräckligt varma och bra kläder så att barnen skulle ha det bra.

Det första man kanske tänker är att bara han inte blir för trött så han bara gråter på kvällen. (Billy)

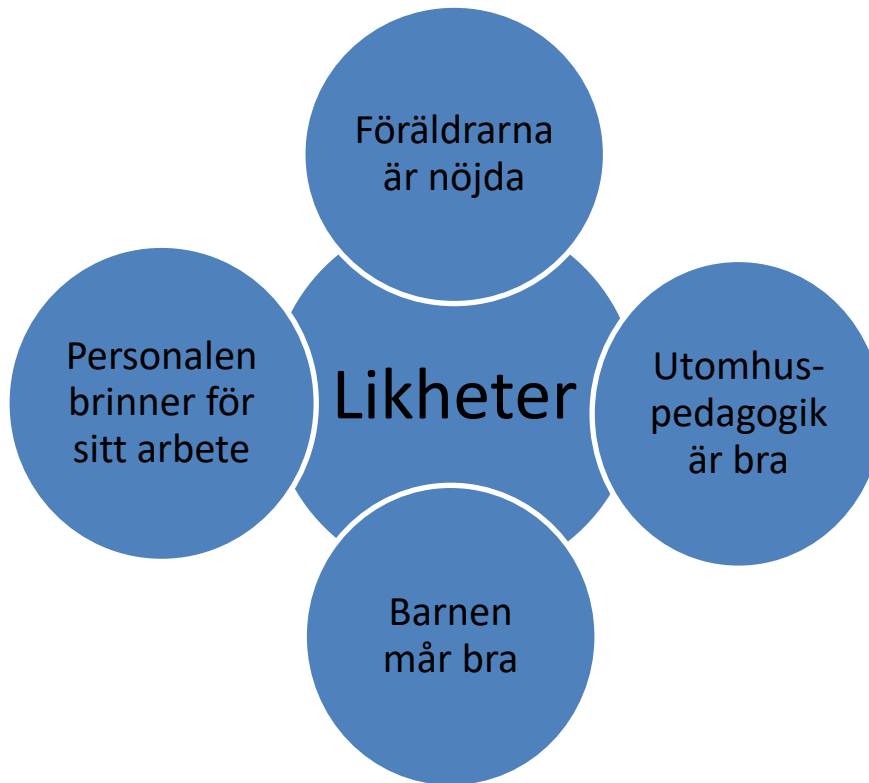
Jag köpte en ordentlig halare åt honom så att han inte skall behöva frysa eller ha för varmt. (Adele)

5.3 Föräldrarnas tankar efter ett år i utedaghem

Föräldrarna från de båda länderna har positiva erfarenheter av daghemsåret, både vad gäller verksamheten, gruppstorleken och personalen. Eftersom det för nästan alla föräldrar dessutom är första gången de har sitt barn i dagvård, har det varit extra spännande. De finlandssvenska föräldrarna tycker att det har varit bra ända från början, trots att de i princip inte kände till något om utedaghem från tidigare. De är glada och stolta över att ha fått vara en del av friluftsdaghemmet. De svenska föräldrarna är överraskade över hur bra det har varit och vill uppmuntra andra att välja utedaghem för sina barn.

Det finns många likheter och skillnader i hur föräldrarna tänker kring utedaghem och utomhuspedagogik. Likheter som syns hos föräldrar från de båda länderna är hur de ser på utedaghem, utevistelse och rörelse, hur de har uppfattat personalen och pedagogiken samt hur deras barn har uppfattat året som gått. Skillnader mellan föräldrars tankar syns mest när det gäller klädvård, att välja utedaghem för syskon, trygghet kontra trivsel, föräldrars ansvarsmängd samt det faktum att utedaghem är ett nytt fenomen i Finland. Fastän föräldrakooperativet har tagit mycket av de svenska föräldrarnas tid och engagemang, tycker de att det är värt det eftersom de får så mycket i gengäld. För de svenska föräldrarna är det självklart att välja utedaghem i framtiden för sina barn, medan det inte alls är lika självklart för alla finlandssvenska föräldrar. Utifrån svaren jag fått tycker jag mig märka att några av de finlandssvenska föräldrarna anser att vanliga daghem är lika bra som friluftsdaghem, medan det inte är fallet med de svenska föräldrarna.

Nedan presenteras föräldrarnas tankar från de båda länderna ett år efter att barnen har börjat i utedaghem. Likheterna i föräldrarnas tankar presenteras i fyra kategorier: föräldrarna är nöjda med året som gått och tycker att utomhuspedagogik är bra, de tycker att barnen verkar må bra och de ser att personalen brinner för sitt arbete. De skillnader jag har hittat kommer inte att presenteras i skilda kategorier, utan åskådliggörs tillsammans med likheterna. När jag i fortsättningen använder citat vid presentation av resultatet kommer jag efter föräldrarnas namn att skriva landet de kommer från i form av Fi (Finland) eller Sv (Sverige).

Figur 4: Likheter i föräldrars tankar kring utomhuspedagogik efter ett år.

Figur 5: Skillnader i föräldrars tankar kring utomhuspedagogik efter ett år.

Kategori 1: Föräldrarna är nöjda

Föräldrarna har goda erfarenheter av daghemsåret, och det är bland annat verksamheten, gruppstorleken och tryggheten som de är nöjda med. De anser att verksamheten innehållit så mycket mer än de kunnat förvänta sig samtidigt som personalens engagemang och eget uteintresse har överraskat dem. Barnen har trivts och känt sig trygga på daghemmet. Nedan följer föräldrarnas svar i underkategorierna positiva erfarenheter, trygghet och trivsel samt föräldrakooperativ.

A. Positiva erfarenheter

Både finlandssvenska och svenska föräldrar känner sig nöjda över året som gått och över sitt barns dagvårdsplats på utedaghemmet.

Jag är nog bara mer övertygad jag om att det är bra. (Colin, Fi)

Vi hade ganska höga förväntningar, men de har mötts. (Jaana, Sv)

De flesta av de finlandssvenska föräldrarna hade inte själva valt utedaghem för sitt barn utan blev placerade till ett. Vissa av dem var lite skeptiska i början och oroliga över hur det skulle gå för barnen att vara där. De tycker ändå att allt har gått bra och att utedaghemmet varit över förväntan ända från början.

Jag är glad och stolt över att ha fått vara här. (Daniela, Fi)

De svenska föräldrarna har själva valt utedaghem för sitt barn. Trots att de hade mer kunskap om utedaghem än de finlandssvenska föräldrarna, visste de ändå inte riktigt vad de kunde förvänta sig när deras eget barn skulle börja i utedaghem som drevs som ett föräldrakooperativ. Alla uttrycker ändå hur glada de är över att de valde utedaghem för sitt barn och hur nöjda de har varit med verksamheten. Föräldrarna är glada över utedaghemmens mindre grupper där barnen lär känna varandra och blir sedda av personalen. Sammanhållningen mellan föräldrarna är också bra, eftersom de har kunnat lära känna varandra och fått umgås även på fritiden. De finlandssvenska föräldrarna har träffats någon helg när något daghemsbarn haft födelsedagskallas och bjudit hem de övriga daghemsbarnen.

Det är intimt, mindre grupper, mindre ”daghem”. (Jaana, Sv)

Var och en blir sedd och får sina behov uppmärksammade jämfört med om man är i en större grupp. (Fanny, Fi)

De svenska föräldrarna upplever att de genom föräldrakooperativet får lära känna och umgås med de andra föräldrarna på ett annat sätt än om de hade valt ett vanligt daghem för sitt barn.

Jag ... är jätteglad för ... att vi valde detta ... för jag hade ju inte träffat föräldrarna till barnen så mycket som jag gör. (Kristina, Sv)

Barnen har fått umgås med varandra och fått kompisar. Emmy tror att det hade varit svårare för hennes son att börja på daghem om det var i en större barngrupp. I större barngrupper stiger ofta ljudnivån så det är svårare att få lugn och ro, något som kan påverka koncentrationen och att kunna utforma goda kamratrelationer.

Det är en sådan liten grupp så de har ju kommit så nära varandra. (Daniela, Fi)

I ett vanligt dagis skulle vi kanske ha haft fler utmaningar. Där är det stor grupp och högt ljud som bara blir högre när de leker. (Emmy, Fi)

De finlandssvenska föräldrarna önskar att det i Finland fanns större tillgång till daghem där barngrupperna är mindre. De hoppas också på att det skulle bli vanligare med utedaghem i framtiden. Fanny tror att det skulle finnas många fördelar för kommuner att bygga utedaghem, som att barnen skulle bli mer sedda för de individer som de är i och med att barngrupperna är mindre, samt att det skulle bli mindre kostsamt eftersom det är den naturliga uteplatsen som är viktig, inte huset och den byggda inomhusmiljön. Även svenska Hilma, som ursprungligen kommer från Storbritannien, önskar att det fanns fler utedaghem i hennes hemland. Colin tror att trenden med utedaghem och utomhuspedagogik kommer att växa i Finland och bli mycket vanligare. Han tror också att när finlandssvenska föräldrar fått upp ögonen för utedaghem, så kommer de flesta att vilja välja det som dagvårdsform för sina barn.

Jag skulle inte bli förvånad om det skulle bli kö dit ... sedan när folk får reda på vad det handlar om. (Colin, Fi)

Adele från Finland har en dotter som snart skall börja på ett vanligt daghem nära deras hem. Hon säger att hon gärna skulle låta flickan börja i utedaghemmet, men att det praktiska får styra denna gång. Hilma i Sverige kommer dock att välja utedaghem för sin son som snart skall börja på daghem.

Av praktiska orsaker så kommer hon säkert att få börja på ett dagis närmare oss.

Det är ju inte heller dåligt. (Adele, Fi)

Jaana och Hilma rekommenderar gärna andra föräldrar att välja utedaghem för sitt barn. De anser att barnen då får en dagvård där personalen är mer engagerad samtidigt som barnen får bättre vård.

Jag rekommenderar alla runtomkring- ta en I Ur och Skur daghem, en lite mindre förskola med mer personal. (Jaana, Sv)

B. Trygghet och trivsel

Trygghet är ett ord som de svenska föräldrarna använder och något som de önskar att deras barn skall få uppleva i daghemmet. De upplever att deras barn har varit trygga med personalen samt att utedaghemmet prioriterat att barnen skall känna trygghet. Personalen har upplevts som trygga vuxna och anknytningspersoner och föräldrarna har känt att de tryggt kan lämna barnen på daghemmet.

Jag tror att han känner sig lika trygg här som han gör hemma. (Ingrid, Sv)

Jag tror att han till och med vågar bli arg på fröknarna. Jag tror han är jättetrygg här, det känns så. (Jaana, Sv)

Daghemmet har haft som mål att barnen skall vara trygga, något som man har prioriterat och som har fått ta den tid det har behövts.

I början var det mycket fokus på att det får ta tid. Och att dom ska bygga upp förtroende och tillit till personalen och att de ska känna sig trygga. (Greta, Sv)

De finlandssvenska föräldrarna använder inte ordet trygg eller trygghet alls. De upplever och beskriver istället att deras barn har trivts och mått bra på utedaghemmet.

[Det] känns ... ju bättre att lämna honom också när man vet att de trivs och har det bra. (Bodil, Fi)

C. Föräldrakooperativ

Det svenska utedaghemmet är ett I Ur och Skur-daghem. Det är ett privat daghem och fungerar som ett föräldrakooperativ. De svenska föräldrarna upplever att när de som nya daghemsföräldrar ansökte om en plats på utedaghemmet för sina barn, visste de inte riktigt vad de gav sig in på med allt extra arbete som ett föräldrakooperativ innebär. Efter sitt första år där känner de sig nöjda och säkra på att de valt rätt. Föräldrakooperativdelen innebär att föräldrarna får jobba med daghemmet vid sidan av sina egna arbeten och sitt privatliv.

Det är ju mera jobb att vara här, jag menar när man har städveckan, det är ju jättemycket jobb. (Jaana, Sv)

Föräldrarna har fått ge en hel del av sin tid till utedaghemmet och dess verksamhet för att daghemmet skall fungera.

Det är mycket tid som man liksom egentligen inte har. (Jaana, Sv)

Ändå upplever föräldrarna att det finns många fördelar med att välja ett privat utedaghem som fungerar som ett föräldrakooperativ, som att man lär känna de övriga föräldrarna och att man blir mer involverad i verksamheten.

Kategori 2: Utomhuspedagogik är bra

De svenska och finska föräldrarna har positiva erfarenheter av utomhuspedagogik och de uppskattar att barnen får vara utomhus en hel del under sina dagar på daghemmen. De önskar att det fanns fler utedaghem så att fler barn skulle få ta del av utomhuspedagogik. Föräldrarnas tankar delas in i underkategorierna att vara ute, pedagogik och fantasi, fysisk aktivitet samt jämförelse med vanliga daghem.

A. Att vara ute

Utomhuspedagogik handlar om att vara ute och att lära sig olika saker utomhus. Detta tror föräldrarna är bra för barnen av flera olika orsaker, dels att de vänjer sig vid att vara ute och dels för att det är lugnare för barnen med lägre ljudvolym och större frihet.

Man mår ju bra själv av att vara ute i skogen eller vara ute. (Greta, Sv)

På utedaghemmen är barnen ute på gården, men de tillbringar också tid i naturen och gör utfärder till skogen. Barnen lär sig och blir vana med att få vara utomhus, och de börjar uppskatta det. Flera av föräldrarna nämner att när deras barn kommer hem från daghemmet så vill de vara utomhus på kvällen också, trots att de varit utomhus nästan hela dagen. Utevistelse behöver inte vara så märkvärdigt, anser Fanny. Hon tycker att det viktigaste är att barnen får vara ute, får frisk luft och får röra på sig samt att de vet att man mår bra av att vara utomhus.

Om man från början kan få det som en naturlig del att det att man blir frisk av att vara ute även om man inte behöver göra några utflykter till världens ände, men bara det där att man far ut, pynjar på, får frisk luft och rör på sig. (Fanny, Fi)

På helgerna är [sonen] ute hela dagarna, det är vi som vill gå in efter sju timmar.

Så nu älskar han det. (Jaana, Sv)

När barnen är utomhus får de frisk luft, något som föräldrarna uppskattar med utedaghem. Finlandssvenska Cornelia menar att utedaghem på landet har speciellt bra luft, i motsats till utedaghem nära städer. Så tänker dock inte de svenska föräldrarna. Deras utedaghem ligger nära en stor stad, och ändå anser de att deras barn får andas frisk och ren luft när de är ute.

Nog kan de ju ha utedagis närmare städer och så men här är det ju ren och bra luft att vara i jämfört med många andra ställen. (Cornelia, Fi)

Flera föräldrar uppger att det är skönt på vardagskvällarna efter jobbet att veta att barnen fått vara ute under dagen och rört på sig. De vet inte exakt hur många timmar per dag barnen är utomhus, men de tror och hoppas att barnen är ute så mycket de kan.

Man vet att hon har varit ute tillräckligt under dagen. Då vi har varit i arbete hela dagen och skulle man inte orka fara ut på kvällen så vet man att man inte måste fara för hennes skull. (Cornelia, Fi)

Antal timmar det vet jag inte, men jag kan tänka mig att dom är ute mer än dom är inne, eller i alla fall hälften hälften. (Greta, Sv)

Att barnen skall vara utomhus många timmar per dag ger ändå inte upphov till enbart positiva tankar och känslor hos föräldrarna. Speciellt på kalla morgnar kan föräldrarna tycka att det känns svårt att lämna barnet utomhus. Det som dock hjälper föräldrarna i sådana stunder är att veta att utedaghemmen anpassar barnens utevistelse efter väder och andra faktorer. Det har hänt sig att barnen inte kunnat vara utomhus och varit tvungna att gå in, även om det är inte händer särskilt ofta.

Dom anpassar väldigt mycket aktiviteter generellt utifrån hur mycket personal det finns den dagen, hur många barn, hur gamla barnen är, om det är många sjuka eller om det är sjuk personal. (Greta, Sv)

Jag tror det var en dag nu när det varit kallt jättemånga dagar nu under vintern som dom var inne även på förmiddagen, men då sa dom att ”åh, det här var första gången på sju år”. (Ingrid, Sv)

Innan barnen började på utedaghemmet kände flera föräldrar oro över om barnen skulle frysa. De var osäkra över hurudana kläder de skulle köpa och vissa föräldrar upplevde inköpen som betungande. De svenska föräldrarna hade fått en klädlista över kläder och utrustning de behövde införskaffa innan barnen började på daghemmet. De finlandssvenska föräldrarna hade inte fått en dylik lista, även om daghemmet erbjudit goda råd om hurudana kläder som var bra att in-handla.

Vi var lite rädda för att hon skulle frysa hela vintern. Men så har det inte varit för det finns väldigt goda råd om kläderna. (Hilma, Sv)

Vi har ju kanske köpt andra sorts kläder än vad vi annars gjort. Har tänkt extra på vad som håller bättre. Och lite mer extra kläder med att byta till, ganska många par handskar har vi skaffat så att det finns flera att byta till under dagen. (Cornelia, Fi)

Föräldrarna märker att de numera vill att barnen skall få smutsa ner sig och använda de kläder de har. Det betyder ju att barnen har tillåtelse att röra på sig och prova på i alla väder och förhållanden. Barnen på daghemmet behöver flera ombyteskläder som de kan använda när något har blivit kallt, vått eller smutsigt.

Det är det som är grejen, att man är ute i ur och skur. (Fanny, Fi)

Det är vått och smutsigt. Men det måste man ju vara beredd på, det är ju inget farligt. Det torkar ju till nästa dag. (Colin, Fi)

Ingrid och Jaana märker att deras tankar kring barnens kläder har förändrats under barnets första år på utedaghemmet. De upplever sig själva ha blivit mer praktiska och mindre noggranna.

Varför ska man ta på barnen jeans när de ska ha overall på sig? Det är väl mycket mera passande med ett ull-underställ. Så tänker jag nu. Men så tänkte jag ju inte innan. (Ingrid, Sv)

Det var jobbigt i början när jag bara åh, jag får väl tvätta overallen, men det kan man inte göra varje dag. Så nu drar vi på den och borstar bort sanden och tvättar på helgen. (Jaana, Sv)

De finlandssvenska föräldrarna tycker att det märks på barnens kläder att de verkligen har lekt utomhus hela året.

Hennes vinteroverall ... är ju helt sliten på baken efter ett halvår ... Men jag tycker att det är lite roligt att det syns ju att hon har varit ute och lekt. (Daniela, Fi)

Lite slitage får man ta när de springer ute, klättrar i träd, rutschar på stenar. Man kan ju inte förvänta sig att kläderna är nya efter ett år heller. (Adele, Fi)

Barnens klädvård och att förbereda barnens kläder till nästa daghemsdag är något som föräldrarna får ge av sin tid till. Föräldrarna berättar att de varje dag får tänka till så att barnen har de rätta kläderna med sig till utedaghemmet.

Jag lägger ju egentligen ganska mycket tid på att ... se till så kläderna hinner torka till dagen efter och sedan på morgonen får man ju se till så att det finns ett gäng vantar som är fixade och rena, alltså torra och bra. (Ingrid, Sv)

Ibland blir det när man kör iväg sen att man tänker att "hur var det nu? Att hade hon på sig de sockor hon skulle ha?". (Fanny, Fi)

Några föräldrarna tror att de betalar mer för barnens kläder än vad de hade gjort om barnen gick på ett vanligt daghem, men som några föräldrar konstaterar så går det att köpa begagnade kläder.

B. Pedagogik och fantasi

Föräldrarna uppskattar den utomhuspedagogik som de har märkt att utedaghemmen jobbar kring och står för. Pedagogiken har i stort handlat om att barnen skall få upptäcka naturen och lära sig mer om den.

Pedagogiken här tycker jag framför allt [är] just med upptäckandet ... om dom hittar någonting i naturen så tar man den chansen liksom. (Ingrid, Sv)

Man får lära sig om naturen och att lära sig varifrån saker kommer och hur djur fungerar. (Cornelia, Fi)

Svenska Jaana och Ingrid har märkt att daghemsverksamheten har varit planerad, samtidigt som den varit flexibel och på rätt nivå med tanke på barnens ålder. De uppskattar att pedagogiken utgått från det konkreta och grundläggande, för att barnen skall förstå, hänga med och fatta intresse.

Det är så väldigt pedagogiskt och så basic egentligen, men det är ju där man liksom behöver börja. (Jaana, Sv)

Man är i naturen och pratar om naturen och om det som är runt omkring en. Och jag tror det gör jättemycket för barnens känsla och förståelse. (Ingrid, Sv)

Flera föräldrar uttrycker att de har blivit positivt överraskade över att verksamheten givit barnen möjligheter till lärande av olika slag samt att deras kreativitet har gynnats.

Jag hade förväntat mig att utedagis skulle handla mest om utevistelse, men ... det pedagogiska har funnits med, de har fått in finska, engelska, rymden. (Emmy, Fi)

Bara för att man ska måla så behöver man inte måla på papper, utan vi tar ut färgen och så målar vi på snön. (Ingrid, Sv)

Att barnen har lärt sig mera på daghemmen än vad de hade gjort hemma är föräldrarna överens om. Detta trots att barnen inte har varit i en traditionell skola – de har inte suttit i ett klassrum och läst sig till kunskap. Detta förvånar Hilma som ursprungligen kommer från Storbritannien där undervisningen för även de små barnen ser annorlunda ut än utedaghemmets pedagogik.

Hon har lärt sig så mycket, men hon har inte varit i ett klassrum, hon har inte suttit med en penna i handen. (Hilma, Sv)

Föräldrarna märker att barnen i utedaghemmen får använda sig av sin fantasi i och med att man använder naturens egna leksaker, något som föräldrarna tror gynnar barnens kreativitet.

Man är ... inte bunden till att ha vissa typer av leksaker och redskap ute utan man skapar sig egna leksaker. (Fanny, Fi)

Det var ett träd ... några flickor satt på en gren och de hade det som häst, och några pojkar satt längre fram och de körde flygplan ... Samma träd, och det var tre olika saker som de hade det till. (Colin, Fi)

C. Fysisk aktivitet

Barnen i utedaghemmet rör automatiskt mycket på sig i och med att de är utomhus flera timmar per dag. Detta är något som föräldrarna uppskattar och tror är bra för barnen. Föräldrarna tror att den rörelse som barnen upplever i utedaghemmet kan hjälpa dem att vilja vara aktiva även som äldre.

Om man får med sig det från grunden och tycker det är naturligt att röra på sig så tror jag det fortsätter hela livet ... Det blir en naturlig del. (Fanny, Fi)

Eftersom barnen rör sig en hel del i skog och mark, där terrängen är varierande och utmanande, får de bra grovmotorisk träning.

Man rör sig på ett helt annat sätt utomhus än inomhus på ett golv. Man får lära sig och öva upp sin balans och klättra och kliva över stenar och klättra upp för små berg och så. (Greta, Sv)

Föräldrarna tror att barn på utedaghem får använda och utveckla sin motorik mer än barn som går på vanliga daghem, eftersom utedaghemmen har så bra möjligheter till det med skogen och naturen runt knuten. Föräldrarna märker att den fysiska aktiviteten har hjälpt barnen att våga prova på och lära sig diverse olika rörelser och sporter. Detta har fyllt barnen med lugn och harmoni och en tro på sig själva.

Hon har börjat våga hoppa från stenar, våga göra saker, våga börja skida, våga börja skrinna. (Fanny, Fi)

Hennes självförtroende har blivit större och större och större. (Hilma, Sv)

Trots att utedaghem innebär mycket utevistelse och grovmotoriska rörelser, har barnen också fått öva på sin finmotorik.

Jag har haft kompisar som har läst till daghemspedagoger ... som menar att barnen [inte] utvecklar ... sin finmotorik för dom pusslar och pärlar inte. Men det gör de ju här i alla fall, de bara tar ut det. (Ingrid, Sv)

D. Jämförelse med vanliga daghem

Efter att de finlandssvenska barnen gått ett år på utedaghem, börjar deras föräldrar göra jämförelser mellan utedaghem och vanliga daghem, något de inte gjorde innan barnen hade börjat. Jämförelser med vanliga daghem gjorde däremot de svenska föräldrarna innan de valde utedaghem som dagvårdsform för sitt barn. Daniela, som själv jobbar med barn, tror inte att skillnaderna mellan utedaghem och vanliga daghem egentligen är så stor.

Det är kanske det som har skilt lite [från ett vanligt daghem] att de har farit ut lite tidigare, en timme tidigare, och likadant på eftermiddagen. (Daniela, Fi)

De finlandssvenska föräldrarna menar att barn som går på vanliga daghem lär sig lika mycket viktiga saker som på utedaghem, men att utedaghemmen ändå är annorlunda. Dels att barnen får vara utomhus gör det annorlunda, men även att barnen mer konkret får lära sig om natur och djur.

Det är klart på vanliga daghem att de gör jättemycket bra saker där också men det blir ju ändå lite annat. (Fanny, Fi)

Fanny tror att barn på utedaghem får mer grovmotorisk träning än vad barn på vanliga daghem får, eftersom barnen är utomhus så mycket mer och får röra sig i varierande terräng.

Vi tänkte när vi började att nu kommer det [grovmotoriska] också att utvecklas i en bra riktning jämfört med om man skulle ha varit på ett vanligt dagis. (Fanny, Fi)

På utedaghemmet har både barnen och personalen kunnat vara spontana och flexibla i sin verksamhet, något som föräldrarna anser har gett dem större frihet än om de varit på ett vanligt daghem.

Det ... har kommit överraskningar i vardagen, som att fara ut till grillkåtan och äta och läsa saga där, att steka plättar på muurikkapannan... Det är stort för barn. (Emmy, Fi)

Utedaghemmet i Finland har inte haft något staket kring sin utegård, något som ger barnen och ledarna mera ansvar, men också mera frihet.

Det är inte en vanlig dagisgård med staket runt, det ställer ju krav både på ledaren och barnen. (Adele, Fi)

Eftersom bl.a. väderförhållandena påverkar hur barnens daghemsdag ser ut, måste både barn och vuxna vara flexibla och ha en fri planering och verksamhet. Detta att varje dag blir lite

annorlunda än de föregående tror Ingrid kan var svårt för vissa barn. Hon tror dock att det kan kännas bättre och tryggare för barnen om flexibiliteten alltid sker inom ett visst spann.

Vissa barn är ju väldigt beroende av strikta rutiner, man ska alltid göra på samma sätt för att det ska bli bra för dom och för att dom ska vara trygga. (Ingrid, Sv)

Eftersom utedaghemmen har en mindre barngrupp och tillbringar stora delar av sina dagar utomhus, tror föräldrarna att det är lägre ljudnivå på ett utedaghem än på ett vanligt daghem. Detta anser föräldrarna vara bra, och de tror också att det ger barnen större möjlighet till olika sinnesupplevelser under sina daghemsdagar.

Dom blir inte bara trötta i huvudet av alla ljud och all lek inomhus utan man blir trött för att man har varit och gått ute i skogen. (Greta, Sv)

Kategori 3: Barnen mår bra

Inom denna kategori har föräldrarna uttryckt sina tankar kring hur det är för barnen att gå på utedaghem. Föräldrarna har märkt att barnen mår bra, att de har fått större social kompetens, lärt sig att våga samt att deras hälsa är bättre. Dessutom ser föräldrarna ett mindre behov av teknik hos barnen. Kategorin är indelad i två underkategorier: barnens trivsel och utveckling samt barnet och gruppen.

A. Barnens trivsel och utveckling

Föräldrarna har märkt att barnen trivs på utedaghemmet, och att de verkligen tycker om att vara utomhus, både hemma och på daghemmet. Föräldrarna märker att barnen upplever utevistelsen på daghemmet som något positivt och roligt och att barnen mår bra av att få vara mycket utomhus. När barnen är hemma längtar de till daghemmet och de berättar stolt om sitt daghem för andra.

Han är väldigt stolt över sin plats här, tror jag. När han pratar om daghemmet så sträcker han lite på sig. (Jaana, Sv)

Under året som gått har barnen fått den stimulans de behöver för att utvecklas och lära sig olika saker. Barnen har fått vara aktiva och göra mycket roligt, även de barn som annars inte skulle vara så aktiva.

Det har varit till stor hjälp för honom att vara ute så mycket. (Emmy, Fi)

Under tiden på utedaghem har barnen har fått tillbringa tid ute i naturen, samtidigt som de har fått lära sig mycket om den. Barnen har fått ta ansvar och ta hand om naturen. De har fått många upplevelser utomhus, vilket har väckt en kärlek till naturen i dem.

Han går ju runt och sjunger ”lämna skogen som den är” om att man inte ska skräpa ner och ... han får med sig mer om naturen, skogen och kärleken till skogen väldigt mycket mer än vad jag trodde att han skulle få med sig. (Jaana, Sv)

Både de finlandssvenska och de svenska föräldrarna tror att barn hålls friskare genom att tillbringa mycket tid utomhus i den friska luften. Detta har de märkt genom att deras egna barn inte varit mycket sjuka under året de har varit i utedaghemmet.

Jag har syskonbarn som varit mycket sjuka på dagis men här har de inte varit mycket sjuka. Smittan sprids kanske inte lika bra när de är så mycket ute. (Bodil, Fi)

Föräldrar tror att utevistelse är bra för barn på andra sätt också, som att de sover bättre och blir trötta på ett bra sätt.

Då barnen är ute får de bättre aptit och de sover bättre, det blir en bra livsrytm. (Cornelia, Fi)

Jag tror att barnen kanske blir trötta på ett annat sätt. Dom blir inte bara trötta i huvudet av alla ljud och all lek inomhus utan man blir trött för att man har varit och gått ute i skogen. (Greta, Sv)

B. Barnet och gruppen

Barnen har under året som gått fått öva upp sin sociala förmåga genom att vara en del av en grupp och umgås med vänner. Barnen har fått vänner bland de andra daghemsbarnen, som gör att barnen växer i sig själva. Barnen har fått lära sig att delta som medlem i en grupp och att våga ta för sig.

Jag tror han har ... lärt sig att vara med kompisar, det är han ju inte van med. (Kristine, Sv)

Föräldrarna är glada för att barnen har kompisar som de kan umgås med. Flera föräldrar tycker att många barn idag använder för mycket tid till att spela dataspel och använda telefon eller padda. Jaana tycker sig märka att många barn idag till och med verkar ha svårt för att leka ”vanliga” lekar och att själva hitta på vad de ska göra.

Man sitter in för mycket idag, sitter in och spelar dataspel. (Fanny, Fi)

När man pratar med andra föräldrar med barn i samma ålder att det är tjtat hela tiden om datorn och paddan och så fort det finns möjlighet och du lämnar telefonen så sitter de där. (Billy, Fi)

Föräldrarna tror att utedaghemmen visar barnen att det finns annat att göra än att spela dataspel och telefonspel.

Jag upplever att han har inte på samma sätt behov av det ... Jag tror att utedagis är en del av det. Han ser något annat hela dagarna (Billy, Fi)

Kategori 4: Personalen brinner för sitt arbete

Föräldrarna från de båda länderna har varit nöjda med och överraskade över personalens engagemang för sitt arbete och barnen de möter i sitt jobb. De upplever personalen som kompetenta pedagoger som är bra på att anpassa sig till olika situationer och få barnen att känna sig trygga. Till näst följer underkategorierna personalens arbete samt att brinna för utomhuspedagogik.

A. Personalens arbete

Alla föräldrar uttrycker hur nöjda de är med personalen och det jobb de utför. Speciellt bra tycker de att personalen är på att möta barnen och hjälpa dem utvecklas, samt att undervisa och lära barnen. Föräldrarna har uppskattat samarbetet mellan hem och daghem samt tilliten de känner till personalen.

Personalen skulle vi vilja ge 100 poäng. Faktiskt. (Billy, Fi)

Föräldrarna upplever att daghemspersonalen är kompetenta pedagoger som är bra på sitt jobb. Personalen har varit bra på att anpassa sig till olika situationer och att vara flexibla och spontana, något som föräldrarna uppskattar väldigt mycket.

Pedagogerna är så uppfinningsrika. De är exakt på rätt plats. (Emmy, Fi)

Pedagogerna här ... är väldigt flexibla här och anpassar sig efter barnen och vad som uppstår. (Ingrid, Sv)

Föräldrarna upplever att personalen är duktiga på att möta barnen och få dem att känna sig trygga. Trots att personalen många gånger har fullt upp, ger de av sin tid åt barnen och finns där för dem.

Personalen är ... bra på att ta fram saker i barnen, det är roligt att se. (Hilma, Sv)

[Sonen] har känts trygg här från första början. Och det är ju tack vare personalen till största del skulle jag väl säga. De har tagit emot honom ... Det är ingen stress när man lämnar utan man känner av hur barnet mår. (Greta, Sv)

B. Att brinna för utomhuspedagogik

Personalen brinner för utomhuspedagogik och det tror föräldrarna hjälper dem att orka med det jobb de gör. Att personalen älskar det de gör skapar en god atmosfär där det är lätt att bli smittad av entusiasmen. Föräldrarna märker att barnen påverkas av personalens engagemang för arbetet och verksamheten.

Personalen är ju också så väldigt bra, verkligen brinner för det här, det märker man ju på dem. Så det smittar ju av sig på barnen. (Adele, Fi)

Föräldrarna tror att personalens engagemang är en förutsättning för att utedaghemmet och dess verksamhet skall fungera på bästa sätt och för att barnen skall ha det bra.

Personalen brinner ju för det här och det hjälper ju till. (Daniela, Fi)

Jaana hade inte förväntat sig en så pass engagerad personal då hon ansökte om att hennes son skulle få börja på utedaghem.

Vidden av personalens engagemang [har överraskat]. (Jaana, Sv)

För Ingrid känns det som att en del av hennes uppgift som förälder i ett föräldrakooperativ att se till att personalen trivs och har det bra.

På nåt sätt känns det som att man vill ta hand om pedagogerna. Man är mån om att utifrån det jag kan göra vill jag liksom hjälpa till så att pedagogerna får en bra dag. (Ingrid, Sv)

6 Diskussion

I detta kapitel kommer jag att diskutera mina metodval och det resultat jag funnit. Jag kopplar resultatet till teorin och den tidigare forskning som framkom i kapitel 2–4. Jag kommer även att ge förslag till fortsatt forskning.

6.1 Metoddiskussion

Jag har valt att göra min undersökning utifrån en kvalitativ ansats. Mitt syfte var att ta reda på föräldrars tankar kring utomhuspedagogik, och eftersom det handlar om människors erfarenheter och upplevelser samt personliga uttalanden så anser jag att en kvalitativ ansats passar bäst för att möta syftet. Enligt Tidström och Nyberg (2016, s. 125) kan en kvalitativ ansats med fördel användas för att få fatt människors uppfattningar och upplevelser, precis vad jag önskat ta reda på i min undersökning.

Som datainsamlingsmetod har jag valt att använda mig av intervjuer. Det anser jag vara den mest passande metoden, eftersom jag då verkligen kan få fatt informanternas tankar och erfarenheter. Enligt Kylén (2004, s. 7, 9) påminner öppna intervjuer om samtal med goda förutsättningar för att få veta hur informanten tänker och känner. Jag skulle ha kunnat använda mig av enkäter istället för eller som komplement till intervjuer. Kylén (2004, s. 10) menar att enkäter också kan vara djupgående med möjligheter till att ta reda på värderingar och tankesätt. Däremot, fortsätter han, går det inte att ställa följdfrågor via enkäter. Med detta i åtanke känner jag mig nöjd med den mängd information jag fått och variationen på informanternas svar.

Av elva genomförda intervjuer skedde två stycken med ett föräldrapar där både mamman och pappan deltog. Trost (2005, s. 46) rekommenderar inte att intervjua fler personer samtidigt, eftersom de tystlåtna då kan ha svårare att komma till tals. Speciellt i den ena intervjusituationen märkte jag att mamman till en början inte tog plats, men mot slutet av intervjun öppnade hon upp och tog mer för sig. Den andra intervjun skedde med båda föräldrarna i deras hem där deras tre barn var närvarande. I rummet var intervjun skedde befann sig endast föräldrarna och barnet som gick på utedaghemmet, medan de två andra barnen var i rummet bredvid. Det kan hända att situationen har påverkat föräldrarna och det de har sagt eftersom barnet i utedaghemmet var närvarande. Men de var öppna och kommunikativa och kom med många givande synpunkter, så jag upplevde dem inte som hindrade av situationen.

Kvale och Brinkmann (2009, s. 263) menar att en undersökning är tillförlitlig om den vid upprepning på annan tidpunkt av en annan forskare visar samma resultat. Jag tror att om en annan person skulle intervjua samma respondenter under samma tidsperiod med samma frågor som jag ställde, skulle nog resultatet bli ganska lika. Informanterna skulle kanske uttrycka sig på ett annorlunda sätt och de skulle kanske bli mer eller mindre personliga med fler eller färre exempel från året som gått. Men deras tankar kring utomhuspedagogik skulle nog inte vara annorlunda, eftersom den inte grundar sig ju på intervjuaren. Kylén (2004, s. 144) menar att om frågorna är flera och intervjuerna längre kan tillförlitligheten öka, men att mängden information ändå inte behöver göra resultatet mer trovärdigt.

En undersöknings trovärdighet grundar sig i om den undersöker vad den är ämnad att undersöka (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 264). Mitt syfte med denna undersökning var att ta reda på hur föräldrar tänker kring utomhuspedagogik. Jag menar att jag har uppfyllt syftet genom att intervjua tretton föräldrar i både Finland och Sverige och genom dessa fått en inblick i föräldrars tankar kring utomhuspedagogik både innan deras barn började utedaghem och efter att de gått ett läsår med inriktning på utomhuspedagogik.

En undersöknings generaliserbarhet handlar enligt Stukát (2011, s. 136) om vem undersökningens resultat gäller för – gäller det enbart de intervjuade personerna eller kan det generaliseras på personer som inte varit en del av undersökningen? Stukát menar vidare att en liten undersökningsgrupp kan påverka generaliserbarheten. Jag har intervjuat fem mammor i en kommun i Sverige som alla har valt utedaghem för sina barn. Det resultatet är knappast generaliserbart för hela resten av Sveriges kvinnliga befolkning med barn i utedaghem. Däremot vill jag tro att det är generaliserbart för föräldrar i samma område som också valt utedaghem för sina barn. Vad gäller de åtta föräldrar jag intervjuat i Finland tror jag att resultatet kan vara generaliserbart på föräldrar i samma del av finlandssvenska Finland, men knappast för andra finlandssvenska eller finska föräldrar i övriga Finland. Dels för att finlandssvenskar har ett visst inflytande från Sverige och övriga Norden och dess utedaghemstraditioner, och dels för att utedaghem är ett så starkt växande och föränderligt koncept. Under tiden jag har skrivit denna avhandling har utomhuspedagogik och utedaghem fått stor publicitet i många dagstidningar, och jag tror att många fler föräldrar känner till verksamheten nu än när jag började min undersökning.

För att uppnå hög kvalitet på en intervjuundersökning behöver den ursprungliga intervjun hålla god kvalitet, eftersom det påverkar kvaliteten på resten av undersökningen (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 180). Syftet och problemområdet behöver även vara klara innan undersökningen börjar, och man behöver veta hur undersökningen skall analyseras, verifieras och redovisas

(Olsson & Sörensen, 2007, s. 80). Detta har jag gjort, och jag tror att min intervjuundersökning håller hög kvalitet.

Enligt Kvale och Brinkmann (2009, s. 77) bör följande etiska riktlinjer följas vid en intervjuundersökning: informerat samtycke, konfidentialitet, konsekvenser samt forskarens roll. Jag har fått informerat samtycke av föräldrar, deras barnträdgårdslärare på respektive utedaghem samt deras överordnade (dagvårdschef respektive ordförande) i form av forskningstillstånd. Jag har försökt säkerställa informanternas konfidentialitet, d.v.s. att de skall hållas anonyma och omöjliga att identifiera, genom att t.ex. översätta dialektala och svenska uttryck till standardsvenska, byta ut namn till fingerade namn och göra Ortsnamn anonyma. Föräldrars tankar kring sina barns dagvård kan vara ett känsligt ämne, men jag tror och hoppas att även andra föräldrar kan känna igen sig i deras tankar och funderingar, något som kan bidra med goda konsekvenser till följd av undersökningen.

Kvale och Brinkmann (2009, s. 91) framhåller även att forskarens integritet – hens kunskap, erfarenhet, hederlighet och rättrådighet – är avgörande faktorer för vilka etiska val som görs under forskningens gång. Jag anser att jag under hela forskningsprocessen varit ärlig och rättfärdig. Däremot känner jag att mina kunskaper och erfarenheter varit svaga, snudd på bristfälliga, vad gäller att hantera och tolka de intervju svar jag har erhållit och jag har känt mig osäker inför uppgiften. Jag hoppas dock att jag med hjälp av min osäkerhet har kunnat ta mig an arbetet med respekt och varsamhet.

6.2 Resultatdiskussion

Till näst kommer jag att diskutera det resultat som presenterades i föregående kapitel och koppla det till den teorin och forskning som framkom i kapitel 2–4.

Syftet med min undersökning var att ta reda på vilka likheter och skillnader det finns mellan finlandssvenska och svenska föräldrar gällande hur de ser på utomhuspedagogik. Föräldrarna i min undersökning kom från Finland och Sverige, och de hade rätt så olika utgångslägen. Medan de svenska föräldrarna själva hade valt utedaghem för sina barn, hade de flesta finlandssvenska föräldrars barn blivit placerade till ett utedaghem. När föräldrar väljer daghem för sina barn är det många parametrar som ska stämma: vad vill föräldrarna att barnen skall lära sig, vad anser de vara viktigt, vad fungerar bäst praktiskt sett? De svenska föräldrarna hade diverse förhoppningar och förväntningar på läsåret, medan de finlandssvenska föräldrarna inte riktigt visste vad

de kunde vänta sig. Det var nog inte så enkelt för dem att bli placerade till ett daghem där de inte helt förstod vad verksamheten gick ut på och som kanske till och med kunde te sig som otrygg. Som Riddarsporre (2017, s. 275) och Söderström (2011, s. 92) säger är det en stor sak att låta någon annan ta hand om ens barn, eftersom de ju är helt utelämnade till de vuxna. För de svenska föräldrarna berodde valet av daghem nog inte särskilt mycket på praktiska element som kostnad och avstånd från hemmet (Glenn-Applegate m.fl. 2015, s. 123, 125), utan snarare på moraliska och sociala element som att göra rätt val och ge barnet bästa möjliga dagvård (Glenn-Applegate m.fl., 2015, s. 128; Karlsson m.fl., 2013, s. 209).

När läsåret närmar sig sitt slut ser vi att föräldrarna har haft ganska liknande upplevelser och tankar kring barnens daghemsår. De är alla positivt överraskade och glada över att barnen har tyckt det har varit roligt, och att de inte har frusit. Speciellt glada är de över personalens engagemang för sitt jobb med utomhuspedagogik.

6.2.1 Orsaker till att de svenska föräldrarna valt utedaghem

Enligt Änggård (2009, s 269) och Stordal (2009, s. 131) är en allmän önskan bland skandinaviska föräldrar att deras barn skall få växa upp nära naturen och tillbringa mycket tid utomhus. Detta är en önskan som de svenska föräldrarna i undersökningen delar. På grund av att föräldrarna själva tycker om att vara utomhus och har erfarenhet av utedaghem på olika sätt, anser de att barns utevistelse är viktigt. Föräldrarna har vid besök hos vanliga daghem märkt att barnen där varit ute färre och kortare stunder än vad de har önskat för sina egna barn. Personalen där har även kunnat ge uttryck för att det är jobbigt för dem att klä på barnen, vilket gör att de inte är ute så ofta, och det här har inte de svenska föräldrarna tyckt om. De svenska föräldrarna tycker det är viktigt med ett högkvalitativt daghem, och studier visar att barn som gått i dylika daghem har starkare läskunnighet, språk och matematikkunskaper som vuxna samt att de sannolikt kommer att lyckas bättre som vuxna (Glenn-Applegate m.fl., 2015, s. 124).

Föräldrar idag har större tillgång till information än tidigare, poängterar Pihlgren (2017, s. 16). Senare tids forskning som bl.a. visar att barn som inte leker utomhus får sämre utveckling, sämre motorik och färre lekkamrater (Söderström, 2011, s. 97), har sannolikt påverkat föräldrarnas val. Hoås Moen m.fl. (2008, s. 41) menar att föräldrars sociala klass spelar roll i vilket daghem de väljer för sina barn och att utedaghem verkar tilltala välbärgade familjer. Det är svårt att uttala sig om informanternas ekonomiska status eller sociala klass, men klart är att de svenska föräldrarna är medvetna föräldrar som anser att utevistelse är viktigt och som inte drar

sig för att ge det allra bästa till sitt barn, även om det innebär att de måste ge av sin egen tid till föräldrakooperativet.

Det vanliga förfarandet när föräldrar behöver dagvård är att de ställer sig i kö till närmaste kommunala eller privata daghemmet, menar Karlsson m.fl. (2013, s. 212), där privata daghem ofta presenteras som mer lockande alternativ än de kommunala. De svenska föräldrarna har jämfört daghem mot varandra och tagit reda på fakta, både genom att fråga andra, genom att läsa på daghemmens hemsidor och genom att själva fysiskt besöka daghemmen och bilda sig en egen uppfattning. Detta intygar Månsson (2013, s. 91) är vanligt. De svenska föräldrarnas egna erfarenheter av vanliga daghem har tyvärr ofta varit dåliga. Ingrid hade sitt barn hos en vanlig dagmamma under ett år, och var missnöjd med både hur de som föräldrar blev bemötta och med att sonen inte blev uppmuntrad till att pröva och göra själv medan han var där. De andra föräldrarna berättar om besök på vanliga daghem där personalen har visat brist på engagemang för barnen samt att andra föräldrar inte blivit bra bemötta på daghem där de haft sina barn. Ingen av de svenska föräldrarna har haft tillfredsställande möten med vanliga daghem, utan det har alltid funnits något som har skavt.

Sandin Larsson och Vossman Strömberg (2017, s. 81) anser att vår generations föräldrar är mer insatta i daghemsvärlden än tidigare generationer. Föräldrar idag får mycket information och olika åsikter om diverse dagvårdsformer via t.ex. sociala medier. Hoås Moen m.fl. (2008, s. 39) och Månsson (2013, s. 91) menar att det är föräldrarna som blir kunder, trots att det är barnen som brukar dagvården och Sandin Larsson och Vossman Strömberg (2017, s. 81) menar att dagens föräldrar ställer höga krav. De svenska föräldrarna är medvetna och insatta föräldrar som vill det bästa för sina barn och deras krav kan inte anses vara orimliga eller för höga. Tvärtom gör den kunskap de hade om daghem och utedaghem redan innan de blev kunder att deras förhoppningar och förväntningar på dagvården får anses vara välgrundade.

Det har varit viktigt för de svenska föräldrarna att ha insyn i och kunna påverka daghemmets verksamhet. Enligt Balldin (2013, s. 182), Gars (2008, s. 69) och Månsson (2013, s. 90–91) uppmuntras föräldrar idag att vara aktiva och ha önskemål kring daghemmet och dess funktion, och det anses till och med vara deras rätt att utöva inflytande i daghemmet (Riddarsporre, 2017, s. 276). Föräldrars engagemang och delaktighet poängteras även i offentliga dokument, som daghemmens läroplaner (Alasuutari, 2010; Markström, 2009, s. 190; Tallberg Broman, 2013, s. 29). I och med att I Ur och Skur-daghemmet är ett föräldrakooperativ, får föräldrarna i princip bestämma hur verksamheten skall se ut. Baksidan med föräldrakooperativ är att föräldrarna får hjälpa till med att städa och handla, något som inte alla föräldrar upplever att de har tid med.

Några av föräldrarna beskriver hur de kände en viss osäkerhet inför all tid de skulle lägga på daghemmet, medan andra menar att de inte tyckte att det verkade vara så farligt i alla fall.

För de svenska föräldrarna beror valet av daghem inte särskilt mycket på praktiska element som kostnad och avstånd från hemmet, något som Glenn-Applegate m.fl. (2015, s. 123, 125) menar är en viktig aspekt för de flesta föräldrar som väljer dagvård. Istället grundades valet snarare på moraliska och sociala element, som att göra rätt val och att ge barnet bästa möjliga dagvård. Framför allt tycker de svenska föräldrarna att utomhuspedagogik är det som är bäst för barnen. De tror dessutom att ett I Ur och Skur-daghem kan ge barnen en mer engagerad personal, färre sjukdomar, mer utomhusvistelse samt respekt för och kärlek till naturen. De svenska föräldrarna upplever det vara viktigt att barnen lär sig utomhus samtidigt som de får en känsla för naturen och blir motiverade att skydda den, i enlighet med Halldéns ord (2011, s. 159). Jaana säger att hon tror att barn idag behöver vänja sig vid att vara ute, och i ljuset av de larmrapporter som säger att barn är betydligt mindre utomhus nu än tidigare, verkar det vara ett smart sätt att tackla problemet. De flesta föräldrar ger uttryck för tron på att man mår bättre när man är ute.

Söderström (2011, s. 96), Quennerstedt, Öhman och Öhman (2014, s. 199) samt Änggård (2014, s. 142) menar att föräldrar vill att deras barn ska vara utomhus, eftersom de tycker det är bra för dem att vara ute i den friska luften. Hilma, som kommer från England och inte har samma förkunskaper om utedaghem som de övriga föräldrarna, säger även hon att hon trodde att barnen skulle vara mindre sjuka om de är ute mycket. Söderström (2011, 107) menar att barn skulle vara friskare utomhus är en sanning med modifikation, för även om det är svårare för luftvägssmittor att spridas utomhus än inomhus så får barn ändå inte färre infektioner totalt sett. Det som föräldrarna har oroat sig för har varit att barnen skall frysa och de har ansett klädfrågan vara svår. Däremot menar de att daghemmet gett bra information om hurdana kläder barnen behöver, och även om klädlistan var lång så skulle allt inte köpas på en gång, så föräldrarna tycker ändå att det har känts bra.

6.2.2 De finlandssvenska föräldrarnas tankar kring utedaghem

Skaran med finlandssvenska föräldrar vars barn började i utedaghemmet under dess allra första år hade blandade känslor inför året, eftersom de inte själva hade valt daghem utan blivit tilldelade plats där. Av dem som började det första året har jag intervjuat sex föräldrar, samt två

föräldrar som började under utedaghemmets andra år. Av de två senare hade en själv valt utedaghem för sitt barn. För vissa av de föräldrar som blev tilldelade en plats på det nya utedaghemmet kändes det från början svårt att acceptera, och det fanns familjer som valde att avstå från sin dagvårdsplats, eftersom varken personal eller högre ledning kunde säga exakt hur verksamheten skulle se ut eller hur året skulle bli. Detta är viktigt för föräldrar, tillsammans med t.ex. hur personalen förhåller sig till barnen och samspelar med dem, för att de ska tycka att daghemmet håller hög kvalitet (Glenn-Applegate m.fl. 2015, s. 123, 127; Malovic & Malovic, 2017, s. 201; Scopelliti & Musatti, 2013, s. 1026). Utedaghemmet var det första i sitt slag i sin kommun samt i de närliggande kommunerna. Utomhuspedagogik är ett relativt nytt fenomen i Finland och de flesta intervjuade föräldrar visste inte om att något sådant fanns. Termen utomhuspedagogik introducerades i Sverige i början av 1990-talet (Szczepanski och Dahlgren, 2011, s. 28) och i Finland först under de senaste tio åren (Brunell, 2018). Vid tidpunkten för det finska utedaghemmets början hade termen inte hunnit till Finland ännu i någon större utsträckning, och därför är föräldrarnas kunskap om utomhuspedagogik ganska vag.

Cornelia, en av informanterna, uppger att utomhuspedagogik kändes nytt och främmande. Hos Daniela kan skönjas en viss bitterhet mot att hennes barn blev placerat till utedaghemmet och över att familjen inte gavs några andra alternativ. Som Riddarsporre (2017, s. 275) och Söderström (2011, s. 92) säger är föräldrauppgiften en av de största uppgifterna i livet, och att låta någon annan ta hand om ens barn är inte någon liten sak. Att barnet dessutom skall vara utomhus flera timmar om dagen, till och med under vintern, kan kännas skrämmande för vilken förälder som helst. Flera föräldrar nämner att de var oroliga för hur barnen skulle reagera på att vara utomhus så många timmar varje dag, de funderade på hur de skulle orka och om de bara skulle gråta hela kvällarna, samt om de skulle bli blöta och kalla. Hammond m.fl. (2011, s. 217) och Änggård (2014, s. 20) menar att många föräldrar idag förknippar utevistelse med diverse risker som de vill skydda sina barn från. Att dessa risker kändes överhängande för de nya föräldrarna är lätt att förstå, eftersom de flesta av dem inte hade kunskap om vad utomhuspedagogik innebar. Daghemspersonalen tar hand om barnen dagtid i föräldrarnas ställe, och det känns mycket viktigt för föräldrarna att barnen blir väl omhändertagna så att de får bra dagar på utedaghemmet. Flera föräldrar nämner att de satsade på ordentliga kläder inför barnets år på utedaghemmet, så barnen inte skulle frysa eller ha för varmt, men de verkar alla ha en ganska avslappnad inställning till kläderna. Några av de finlandssvenska föräldrarna uppger att de inte är ute särskilt mycket på fritiden, något som kan göra att osäkerheten inför vilka kläder barnen behöver utomhus kan kännas större än för de föräldrar som själva tycker om att vara ute. Flera

finlandssvenska föräldrar uttrycker även att de kände oro inför om barnen skulle få kompisar, om de skulle bli väl omhändertagna samt om personalen skulle se barnen som de är och uppmuntra dem till utveckling. Föräldrarna skickade ju barnen själva till ett nytt ställe där de inte kunde vara med och hjälpa till.

När de flesta föräldrar väljer dagvård till sina barn utgår de från praktiska element, så som avstånd från hemmet och säkerhet (Glenn-Applegate m.fl., 2015, s. 123, 125; Scopelliti & Musatti, 2012, s. 1025; m.fl.), och det kan hända att de finlandssvenska föräldrar som valde att avstå från sin plats på utedaghemmet ansåg att avståndet till hemmet blev längre än vad som var praktiskt samt att de ansåg att barnets säkerhet inte kunde garanteras. Enligt Månsson (2013, s. 91) vill föräldrar gärna höra sig för olika daghem och deras rykte innan de gör sitt val, eftersom de förväntar sig en bra produkt. När föräldrarna inte kunde välja daghem själva och dessutom blev tilldelade plats på ett nytt daghem med en okänd pedagogik, kändes det inte bra för dem och vissa valde att avstå från sin plats. Riddarsporre (2017, s. 276) menar att relationen mellan föräldrar och daghemspersonalen har stor betydelse för att föräldrarna tryggt ska kunna lämna över ansvaret för sina barn under dagen. Eftersom föräldrarna inte valt daghem själva var det svårt för dem att känna trygghet inför det. Är relationen och kommunikationen mellan föräldrar och personal bra, så är föräldrar i allmänhet nöjda med sitt barns dagvård och de litar på att barnen mår bra, påminner Balldin (2013, s. 187) samt Harju och Tallberg Broman (2013, s. 8).

Det fanns föräldrar som tyckte att det här med utedaghem var det bästa som kunde hända deras barn, att de skulle få vara utomhus och leka hela dagarna, något som Änggård (2009, s. 269) menar att många skandinaviska föräldrarna anser. De flesta föräldrar tycker ju att det hör till en god barndom att leka utomhus och få hälsosam, frisk luft (Hoås Moen m.fl., 2008, s. 38). Dessa föräldrar hade inte heller hört talas om utedaghem eller utomhuspedagogik innan, men tyckte ändå att konceptet verkade bra. Emmy och Fanny kände till utomhuspedagogik, och det de visste hade de hört från släktingar utomlands samt via bekanta och sociala medier. Pihlgren (2017, s. 16) menar att föräldrar har stor tillgång till information via internet, men eftersom utomhuspedagogik inte funnits i Finland så länge, har de övriga finlandssvenska föräldrarna inte stött på det i lika stor utsträckning.

Innan läsåret började bjöds föräldrarna in till ett möte med personalen för att få mera information om verksamheten på utedaghemmet, något som Cornelia beskriver som givande. Enligt Westerlund (2016, s. 31) behöver man öka föräldrarnas kunskap och förståelse för verksamheten för att de skall känna trygghet samt att det hos föräldrarna skapas en känsla för

daghemmet och ett förtroende för personalen. Jag tror att föräldrarna vid mötet fick tillit till personalen och en känsla för verksamheten när de hade fått höra om den och se utrymmena som barnen skulle vistas i, och därför kändes det bättre efteråt.

6.2.3 Föräldrarnas tankar efter ett år i utedaghem

Efter barnens första år i utedaghemmet är alla föräldrar jag intervjuat verkligen nöjda, de svenska så väl som de finlandssvenska. I Sverige har utomhuspedagogik funnits i ca trettio år och är bekant för de flesta. De svenska föräldrarna uppger sig ha haft stora förväntningar på året, trots att de ändå inte riktigt visste vad de gav sig in på med första barnet i dagvård. De finlandssvenska föräldrarna visste knappt vad ett utedaghem är, eftersom det är först de senaste tio åren som begreppet kommit till Finland (Brunell, 2018). De säger ändå efter ett år i utedaghem att det är det bästa som finns, och Daniela säger sig vara stolt över att ha fått ha sitt barn där.

Det de svenska föräldrarna har varit speciellt nöjda med är personalen, att barnen lärt sig mycket samt att de fått vara utomhus och spendera tid i naturen. Svenska Jaana tror att barn som får vänja sig vid att vara utomhus, kommer att vilja vara ute som äldre också. Detta håller Ottoson och Ottoson (2006, s. 24) med om, som menar att vuxna personer som hittar lugnet i naturen ofta har upprättat en sådan relation med naturen redan som barn. Eftersom vi idag ser att många barns fria tid och rörlighet utomhus minskar, är det, enligt Söderström (2011, s. 103), Ottoson och Ottoson (2006, s. 24) föräldrar och daghemspersonal som ansvarar för att barnen får en relation till naturen. För många barn är den enda naturkontakt de får den genom daghemmet (Söderström, 2011, s. 103).

Något speciellt de finlandssvenska föräldrarna har tyckt om är att barnen fått vara i mindre grupper. De tror att mindre barngrupper ger barnen ett större lugn med mindre ljud och mera lek-ro, samt att barnen blir mer sedda av personalen. Dessutom tror de att barnen lättare kan få vänner, bli mer socialt kompetenta och lära sig bli medlemmar av en grupp. Enligt bl.a. Glenn-Applegate m.fl. (2015, s. 123, 127) och Scopelliti och Musatti (2013, s. 1026) kan storleken på barngruppen betyda god kvalitet på dagvården för föräldrarna. Och visst har storleken på gruppen betydelse. Bland annat menar Soini m.fl. (2014, s. 255) och Yildirim och Özyilmaz Akamza (2017, s. 2) att mindre gruppstorlek ger ökad fysisk aktivitet för barnen samt förbättrar motoriska färdigheter som koordination, uthållighet och balans. Både en mindre grupp och det att barnen fått vara utomhus kan ge barn social kompetens. Naturskoleföreningen (2018) menar nämligen att utomhusaktiviteter hjälper barnen att svetsas samman till medlemmar av en

barngrupp och enligt Yildirim och Özyilmaz Akamza (2017, s. 2) kan utevistelse förbättra barns förmåga till samarbete, solidaritet och att lösa konflikter. Wahlgren (2012) framhåller även att tysta barnen blir mera delaktiga och engagerade utomhus, något som kan gynna kamratrelationer. Enligt Szczepanski (i Villaneuva Gran, 2011; i Wahlgren, 2012) lugnar utevistelse också ner barn, något som kan ge mindre ljud samt mer lek-ro.

Föräldrarna upplever att även de har haft glädje av att grupperna är mindre. De finlandssvenska föräldrarna berättar att de har umgåtts med de andra föräldrarna på fritiden, som t.ex. när något barn har haft kalas och bjudit hem hela daghemsgruppen. Då har föräldrarna druckit kaffe och umgåtts samtidigt, något som de har uppskattat. De svenska föräldrarna umgås också med övriga föräldrar tack vare att deras daghem är ett föräldrakooperativ. De träffas genom styrelsemöten och i övriga föräldragrupper med diverse andra olika ansvarsområden. Föräldrarna upplever att föräldrakooperativet kräver mera jobb än vad det skulle vara att ha barnet på ett vanligt daghem, och att detta kan kännas som en nackdel. Ändå upplever de flera positiva saker med kooperativet som att, förutom att de träffar och lär känna de övriga föräldrarna, har möjlighet att påverka verksamheten och får vara mer involverade. Enligt Balldin (2013, s. 182), Gars (2008, s. 69) och Månsson (2013, s. 90–91) uppmuntras föräldrar idag till att vara aktiva i dagvården. I Finland är det inte vanligt med föräldrakooperativ, men föräldrars delaktighet uppmuntras också här, om än i mindre skala. Grunderna för planen för småbarnspedagogik (2016, s. 10, 14) betonar bland annat vikten av att vårdnadshavarna deltar i utarbetningen av barnets individuella plan och att barnets välbefinnande och utveckling skall främjas av personalen tillsammans med föräldrarna.

Något som är utmärkande för de svenska föräldrarna, är att de upplever att deras barn har varit trygga på daghemmet. Detta tror de beror på att personalen varit så trygga och bra med barnen. De finlandssvenska föräldrarna talar inte om trygghet på samma sätt, men pratar däremot om att deras barn har trivts – de har haft roligt, de har fått kompisar och de har haft det bra. Orden *att trivas* och *trivsel* använder de svenska föräldrarna å sin sida inte alls. Att föräldrarna från de olika länderna använder olika ord för något som i princip står för samma sak, beror nog på att de svenska föräldrarna har små barn som börjat på utedaghem – de är två och tre år gamla. Det finska utedaghemmet däremot tar endast emot barn i åldrarna fyra till fem år. Trygghetsaspekten är viktigare för de svenska föräldrarna, medan det att barnen trivs och har det roligt är viktigare för de finlandssvenska föräldrarna. Enligt Scopelliti och Musatti (2013, s. 1025) är det viktigaste för föräldrar till små barn, mellan noll och tre år, att personalen visar värme gentemot barnet, medan föräldrar till fyra år och äldre barn är mer fokuserade på läroplanen och

personalens utbildning. Det gemensamma för alla föräldrar är att de önskar att deras barn skall må bra på sitt daghem, och det är enligt Malovic och Malovic (2017, s. 201) det som föräldrar är mest intresserade av. När föräldrar väljer daghem gör de det utifrån sina behov och önskemål samt enligt vad de uppfattar som bäst för barnen (Gars, 2008, s. 69; Glenn-Applegate m.fl., 2015, s. 124; Hoås Moen m.fl., 2008, s. 41), något som de svenska föräldrarna gjort.

De finlandssvenska föräldrarna har inte kunnat välja daghem utifrån behov och önskemål eller barnets bästa, eftersom daghemsplatsen blivit tilldelad dem. Westerlund (2016, s. 29) menar ändå att det är samspelet mellan föräldrarna och personalen som spelar störst roll för att barnet skall känna sig tryggt. Innan de finlandssvenska barnen påbörjade sitt första år på utedaghemmet, fick föräldrarna träffa personalen och lära känna daghemmet, och detta lugnade ner de föräldrar som tyckte att det kändes otryggt att lämna barnet till en verksamhet de inte kände till så mycket om. Alla föräldrar, både finska och svenska, har upplevt att samarbetet med personal har fungerat bra. Enligt Grunderna för planen för småbarnspedagogik (2016, s. 33) främjar ett gott samarbete mellan föräldrar och personal barnens lärmiljö, så att de kan växa, utvecklas och lära sig på sunda och trygga sätt. Planen menar vidare att samarbetet bör bygga på förtroende, jämlik kommunikation och ömsesidig respekt.

När de svenska föräldrarna skulle välja dagvård för sitt barn, jämförde de utedaghem med vanliga daghem och kom fram till att utedaghem var ett bättre alternativ. När deras barn har gått ett år i utedaghem, nämner de inte vanliga daghem mera i intervjun och de har inga behov av att jämföra dessa två. Nu vill de istället berätta om sina upplevelser av året och av föräldrakoooperativet. När de finlandssvenska föräldrarna fick veta att deras barn skulle börja på utedaghem kände de oro inför det, eftersom de inte kände till något om utomhuspedagogik. I det skedet jämför de inte utedaghem med vanliga daghem eftersom de saknade kunskap för att jämföra, och försökte helt enkelt anpassa sig till den nya situationen. När deras barn har gått ett år på utedaghem, har de finlandssvenska föräldrarna plötsligt ett behov av att jämföra utedaghem med vanliga daghem. Eftersom de svenska föräldrarna kände till de båda dagvårdsformerna, kunde de jämföra dem mot varandra innan deras barn började i dagvård. När barnet har gått ett år i utedaghem, känner de svenska föräldrarna dock inte något behov av att jämföra de två alternativen längre. När de finlandssvenska föräldrarna har lärt känna vad utedaghem och utomhuspedagogik är, kan de börja jämföra de två eftersom de då har kunskap om dem båda.

Det som de finlandssvenska föräldrarna konstaterar när de efter ett år i utedaghem jämför det med vanliga daghem, är att utedaghem erbjuder barnen heldagsupplevelser utomhus samt mera lugn, frihet och grovmotorisk utveckling. Dessutom anser de att barn i utedaghem i högre grad

än barn i vanliga daghem får vara utomhus samt lära sig om natur och djur och varifrån saker kommer. Szczepanski (i Villaneuva Gran, 2011; Wahlgren, 2012) menar att barn utomhus blir lugnare, något som påverkar hela gruppen positivt samt ger fler möjligheter till lärande, men att man ändå inte säkert kan säga att barn lär sig mer utomhus. Även Öhman (2011, s. 129) menar att barn utomhus inte behöver ha lärt sig mer, men att utevistelsen gör att de lättare minns och kommer ihåg det de lärt sig.

Enligt Malovic och Malovic (2017, s. 201) är föräldrar mest intresserade av att barnen skall må bra och deras perspektiv på daghems kvalitet är format av det samhälle de lever i samt av deras personliga erfarenheter. Forskning visar att föräldrar från olika delar av världen tror att barn mår bättre av att vara utomhus (Waller m.fl., 2017, s. 2). Både de svenska och de finska föräldrarna uppskattar att barnen får vara ute mycket under sin daghemsdag. De anser att barnen vänjer sig vid att vara utomhus och på så sätt *lär* sig det, och hoppas att barnen som äldre därför kommer att *vilja* vara ute. Andra fördelar med utevistelse, menar föräldrarna, är att barnen får frisk luft, är fria, utsätts för mindre ljud och får använda sin fantasi.

De svenska föräldrarna har valt utomhuspedagogik för sitt barn och de uppger alla att de också själva tycker om att vara utomhus. Deras egna intressen har alltså påverkat deras val av dagvård, i enlighet med Glenn-Applegate m.fl. (2015, s. 128) och Karlsson m.fl. (2013, s. 209), och de önskar förmedla intresset och känslan för naturen vidare till sitt barn. Dessutom anser de att utevistelse är det bästa för barnet, också en orsak till varför föräldrar väljer ett specifikt daghem (Gars, 2008, s. 69; Glenn-Applegate m.fl., 2015, s. 124; Hoås Moen m.fl., 2008, s. 41). Bland de finlandssvenska föräldrarna var det bara en, Fanny, som själv valde utomhuspedagogik för sitt barn, medan de andra fick utedaghemsplatsen tilldelade sig. Fanny uppger att de som familj tycker om att vara utomhus, och att hennes dotter är van vid att vara ute. Flera av de finlandssvenska föräldrarna är gärna utomhus själva tillsammans med sina barn, men inte alla. Några finska föräldrar uppger att de inte är ute särskilt mycket på fritiden. Det kan hända att föräldrar utan eget uteintresse är mer oroliga inför att deras barn skall vara ute mycket, eftersom de kan känna osäkerhet och okunskap inför vad som är bra klädval och vad som håller barnet varmt. Enligt Malovic och Malovic (2017, s. 201) är föräldrars perspektiv på daghems kvalitet format av deras personliga erfarenheter, och kan därför se annorlunda ut mot forskares, pedagogers och experters perspektiv. Enligt Glenn-Applegate m.fl. (2015, s. 128) och Karlsson m.fl. (2013, s. 209) styrs valet dessutom av moraliska och sociala element, som att göra rätt val för att vara en bra förälder. De finlandssvenska föräldrarna tycker det är skönt att veta vid dagens slut att barnet har fått vara ute tillräckligt under dagen, och att de inte behöver fara ut på kvällen om de

inte kan eller vill. Ofta vill de finska barnen ändå gå ut på kvällen, och flera föräldrar säger att det är som att barnen inte skulle få nog av att vara ute. Det här pratar inte de svenska föräldrarna om i samma utsträckning, även om de nämner att deras barn tycker om att vara ute. Detta kan också bero på att de svenska föräldrarna har yngre barn, medan de finlandssvenska barnen är äldre och klarar av att vara ute själva hemma på gården när daghemsdagen är över.

När barnen är utomhus så rör de på sig. Det är något som föräldrarna är glada över. De tycker sig se att barnen efter ett år på utedaghem vågar mera och vill prova på olika fysiska aktiviteter. Vid utelek och uterörelse stärks barnets kroppsuppfattning i och med att de själva får välja utmaningarna och hur de skall utföra dem (Grindberg & Langlo Jagøien, 2010, s. 16, 63; Jaysuriya m.fl., 2016, s. 1004; Westerlund, 2016, s. 43). Ett av de finlandssvenska föräldraren upplever att deras barn har fått en god livsrytm och får sova bra. Söderström (2011, s. 107) menar att det beror på att melatoninnivån i kroppen efter att ha lekt utomhus är på en god nivå, vilket ger bra sömn.

Några av föräldrarna diskuterar barns önskan om att få använda skärmar, något de upplever att deras barn inte har i samma utsträckning som många andra barn. De tror att det beror på att de får vara mycket utomhus och ser något annat än enbart skärmar. Niklasson och Sandberg (2010, s. 487) anser att media har förändrat barndomen, något som Lagercrantz (2017, s. 94) menar beror på att barnen idag blir så stimulerade av media att det kan gå ut över förmågan att fantisera och skapa naturliga sociala relationer. Enligt Waller m.fl. (2017, s. 2), Halldén (2011, s. 20) och Söderström (2011, s. 97) har barns utevistelse drastiskt minskat under de senaste åren, något som bl.a. Bergen (2017, s. 55) och Änggård (2014, s. 20) tror kan bero på den nya teknologin. Lagercrantz (2017, s. 94) tror att vi inte behöver rata användandet av media helt och hållet, men att det inte skall ersätta barns fria lek, sagolyssnande och ritande. Barn som rör sig lite utomhus får ett mer stillasittande liv, något som kan kopplas till ohälsa och osunda livsformer (Beery & Jørgensen, 2018, s. 14; Halldén, 2011, s. 22; Szczepanski, 2007, s. 12). Enligt Söderström (2013, s. 14) beror de problemen vi ser idag bland barn och unga, så som läs- och skrivsvårigheter, övervikt, beteendeproblem samt ökad medicinering, direkt kan härröras till stillasittande och lång skärmtid. Dahlgren och Szczepanski (2004, s. 11) tror att det ökade intresset för utomhuspedagogik kan bero på vuxnas behov av att hitta tillbaka till våra rötter och vår hälsa i ett samhälle som blir alltmer digitalt teknifierad. Barn idag har ju inte samma möjligheter som tidigare generationer att själva upptäcka sin närmiljö och lära känna jord, vatten, växter och djur (Jungmark & Åkerblom, i Björklund, 2016, s. 38).

De finska föräldrarna tycker inte att barnens utekläder har varit så krångligt. De upplever att de fått bra rekommendationer från början angående vilka kläder som det var bra för barnen att ha. De svenska föräldrarna däremot fick en lista på kläder som skall finnas på daghemmet, där det bl.a. ingick flera underställ och en extra halare att ha som reserv samt en sovsäck. De svenska föräldrarna pratar mycket om kläder, och om hur mastigt det kändes att inhandla allt, även om några av dem nämner att de har köpt och fått begagnade kläder. De finlandssvenska föräldrarna har oroat sig lite mindre över kläderna och varit mer avslappnade inför det, något som nog beror på att de inte har haft samma krav på kläder från daghemmets sida som de svenska föräldrarna har haft.

Pedagogiken som barnen har fått utomhus har överraskat och förvånat föräldrarna. Flera finska föräldrar uttrycker att de inte hade förväntat sig att barnen skulle lära sig så mycket, och att de dessutom gör det utomhus. Finska Emmy säger att hon inte förväntat sig att utomhuspedagogik skulle innehålla så mycket pedagogik, utan hon trodde att det mest gick ut på att leka och vara ute. De finska föräldrarna märker att barnen kan uttrycka sig på sätt som de inte har lärt sig hemifrån, att de har fått ord på sina känslor och att de har lärt sig om djur och natur. De svenska föräldrarna verkar vara mer insatta – de är inställda på att det kommer att finnas en pedagogik på daghemmet, som de analyserar och konstaterar vara genomtänkt och flexibel. De gläds över att barnen får med sig en respekt för naturen och lär sig att inte skräpa ner. Den svenska pedagogiken tycks vara mer inriktad på att lära sig vett och hyfs i naturen, medan den finska pedagogiken verkar vara mera allmänt inriktad. Dessa slutsatser kan dras från föräldrarnas kommentarer, och de kan vara felaktiga. Men baserat på intervjuerna och mina egna erfarenheter tror jag att daghemmen i Sverige är måna om att berätta om deras pedagogik – vad barnen lär sig och pratar om – medan de finska daghemmen lägger större tyngd på att berätta vad de har gjort. Enligt Wahlgren (2012) blir barn mer delaktiga och engagerade utomhus, något som är själva grunden för att lärande ska kunna ske. Detta gäller även de tysta och försiktiga barnen. Yildirim och Özyilmaz Akamza (2017, s. 2) menar att utevistelse även förbättrar barnens språkliga och kognitiva förmågor samt förmågan att planera och ta beslut förbättras.

De finska föräldrarna förstod inte riktigt vad utomhuspedagogik innebar. Detta förstås på grund av att utedaghem och utomhuspedagogik är relativt nytt och okänt för de flesta människor i Finland. Flera av föräldrarna trodde att utedaghemmets verksamhet skulle gå mest ut på att vara utomhus och leka, vilket i och för sig är sant. Därtill har verksamheten varit fullspäckad av pedagogik och barnen har lärt sig mycket, något som har överraskat och glatt föräldrarna. Leinonen, Brotherus och Venninen (2014, s. 2) påminner om att det viktigaste för barnets

deltagande i daghemmet fortfarande är barnets välmående, något som går före allt lärande och alla kompetenser. Enligt Kragh-Müller (2012, s. 10–12) och Grunderna för planen för småbarnspedagogik (2016, s. 31–32) spelar miljön en stor roll för barns lärande – det är viktigt att barnen trivs och är trygga samtidigt som lärmiljöerna är varierande, dynamiska och utvecklande samtidigt som de stödjer barns naturliga nyfikenhet och vilja att lära samt ger möjligheter att undersöka med hela kroppen och alla sinnen.

Alla föräldrar talar varmt för personalen och deras engagemang för barnen och utomhuspedagogiken. Detta var något som de svenska föräldrarna hoppades på när de valde utedaghem. Föräldrarna från bägge länder ser att pedagogerna brinner för att jobba utomhus och de gläds över att se den kreativitet de besitter. De anser att personalen utformar verksamheten, och de uppskattar att personalen sätter ner tid på att finnas där för barnen och bemöta dem på det sätt de gör. Föräldrar är i allmänhet nöjda med sina barns dagvård och de hyser tilltro till att barnen mår bra och stöds i sin utveckling, speciellt om de upplever att relationen och kommunikationen med personalen är god (Balldin, 2013, s. 187; Harju & Tallberg Broman, 2013, s. 8; Riddarsporre, 2017, s. 275; Scopelliti & Musatti, 2013, s. 1026).

De svenska föräldrarna säger att de skulle rekommendera ett I Ur och Skur-daghem åt vem som helst, eftersom de är så nöjda. De finska föräldrarna hoppas på fler utedaghem i Finland, och finska Colin tror att föräldrar i en nära framtid kommer att stå på kö för att få plats på ett, något som Waller m.fl. (2017, s. 6) bekräftar att så är fallet idag i de flesta nordiska länder idag. Waller m.fl. (2017, s. 6) menar att det i västvärlden märks att föräldrar och barnpedagoger har en längtan efter och önskan att barnen skall få komma tillbaka till naturen och lära sig av den (Waller m.fl., 2017, 6). Den svenska föräldern Hilma, som ursprungligen kommer från Storbritannien, uttrycker en förhoppning om att det även skall komma utedaghem dit, något som enligt Knight (2017, s. 97–98) redan finns. Knight menar att det sedan slutet av 1990-talet har funnits s.k. Forest schools ("Skogsskolor") i Storbritannien som inspirerats av den nordiska allemansrätten och Skogsmulle-konceptet, och främst riktas till 3–7-åringar men också finns i högre skolklasser. Finska Fanny spår att utedaghem dessutom skulle bli billigare för kommunerna, eftersom det behövs färre leksaker, mindre hus och mindre regelrätta daghemsgårdar för barnen.

Efter ett år i utedaghem, väljer finlandssvenska Adele att inte sätta sin yngre dotter i utedaghem. Orsakerna till det är praktiska – det finns ett vanligt daghem närmare deras hem, något som enligt bl.a. Glenn-Applegate m.fl., Hoås Moen m.fl., samt Karlsson m.fl. är en vanlig orsak till varför föräldrar väljer ett visst daghem. Enligt Malovic och Malovic (2017, s. 201) är föräldrars

perspektiv på daghems kvaliteten format av samhället de lever i samt av personliga erfarenheter, och kan se annorlunda ut mot andras experter och forskares perspektiv. För svenska Hilma var det dock självklart att välja utedaghem för sin yngre son. Förutom att Hilma tycker att utomhuspedagogik är bäst för hennes son, har även familjen som inflyttade från Storbritannien byggt upp ett kontaktnät inom daghemmet som de inte vill mista. Glenn-Applegate m.fl. (2015, s. 128) och Karlsson m.fl. (2013, s. 209) menar att sociala element, så som vänner och bekanta, kan påverka vilket daghem föräldrarna väljer för sitt barn.

6.3 Förslag till fortsatt forskning

Resultatet från denna avhandling visar att det finns både likheter och skillnader i hur föräldrar från Finland och Sverige tänker kring utomhuspedagogik. En betydande orsak till dessa skillnader antar jag beror på att det finns en lång tradition av utomhuspedagogik i Sverige, medan detta är något relativt nytt och obekant i Finland. Jag vore intresserad av att veta hur det kan komma sig att de många utedaghem som finns i såväl Sverige och Norge som Danmark och Tyskland, inte förrän nu har hittat sin väg till Finland. Beror det på att Finland inte är en del av Skandinavien, att vårt majoritetsspråk är finska och att detta gör oss separerade från övriga Norden?

Jag tycker att det skall bli väldigt intressant att under de kommande åren se hur utedaghemmen tas emot i Finland. Jag undrar om de kommer att få lika stor popularitet som i våra grannländer? Det skulle vara intressant att få läsa en uppföljande avhandling efter ca 5–10 år kring hur finlandssvenska föräldrar då tänker kring utomhuspedagogik. Kommer vi få se en liknande trend i Finland som hos de svenska föräldrar jag intervjuade, där de kommunala daghemmen inte anses vara tillräckligt bra och föräldrarna väljer privata daghem för att få mer engagerad personal? Hur skulle i så fall de kommunala daghemmens kvalitet och status kunna lyftas till samma nivå som de privata daghemmens?

Det vore intressant att få veta hur pedagoger i Finland ser på utomhuspedagogik och hur mycket pedagogik som finns idag i daghemmens dagliga uteverksamhet, något som kunde åskådliggöras med en kvantitativ undersökning. Jag skulle också önska få veta hur barn ser på uteverksamhet, och om deras tankar skulle förändras ifall de fick tillbringa mer tid utomhus och få ta del av utomhuspedagogik.

Jag är även intresserad av att veta om barn som gått i utedaghem med utomhuspedagogik kunde spela en roll i att agera mot de miljöproblem vi möter i världen idag. Vad skulle hända om vi

fick fler utedaghem till Finland? Skulle de miljöproblem som hotar oss i så fall kunna få sin lösning av medvetna människor som har återknutit till naturen och vill kämpa för den?

6.4 Avslutning

Barns kontakt till naturen håller på att minska, och det är nu upp till föräldrar och andra vuxna att hjälpa barnen att hitta glädjen i att vara ute, att väcka kärleken till den jord som vi lever på. Många barns tid utomhus har halverats under de senaste tjugo åren, och många tillbringar allt mindre tid utomhus. De flesta föräldrar vill gärna att deras barn skall vara utomhus, men de känner rädsla och oro för att barnen skall vistas ensamma ute. För en yrkesverksam förälder är det omöjligt att själv övervaka sitt barn utomhus under flera timmar per dag. Ett barn i utedaghem får dock vara utomhus många timmar per dag, samtidigt som de är övervakade av trygga vuxna. Detta är en kombination som kunde vara en lösning för många familjer. Detta kunde även hjälpa flyktingfamiljer att ge sitt barn möjligheten att finna trygghet i att vistas utomhus. Genom detta kan barn hitta kärleken till naturen samtidigt som de får röra på sig, känna avkoppling och få verkliga intryck och upplevelser genom den egna kroppen, och inte bara genom olika skärmar.

Vad vi behöver idag är verkliga intryck och upplevelser som går genom den egna kroppen, och inte bara via tv och dator, menar Beery och Jørgensen (2018, s. 14) samt Quennerstedt, Öhman och Öhman (2014, s. 200 – 207). Naturen kan idag betyda mer för oss människor än vad den kanske någonsin gjort tidigare, både för vår fysiska, psykiska, emotionella, sociala och andliga hälsa liksom för att hjälpa oss att skapa resurser för att förstå, hantera och skapa balans i en värld som kan tyckas allt annat än balanserad och hanterbar (Szczepanski, 2007, s. 12; Quennerstedt, Öhman & Öhman, 2014, s. 212).

Källförteckning

- Alasuutari, M. (2010). Striving at partnership: parent – practitioner relationships in Finnish early educator's talk. *European Early Childhood Education Research Journal*, 18 (2), s. 149-161.
- Ballidin, J. (2013). Mamma i tid. I Harju, A. & Tallberg Broman, I. (red.) (2013). *Föräldrar, förskola och skola. Om mångfald, makt och möjligheter*. Lund: Studentlitteratur.
- Beery, T. & Jørgensen, K.A. (2018). Children in nature: sensory engagement and the experience of biodiversity. *Environmental Education Research*, 24:1, 13-25.
- Björklund, S. (2014). *Lärande för hållbar utveckling i förskolan*. Lund: Studentlitteratur.
- Björklund, S. (2016). *Uteverksamhetens möjligheter*. Lund: Studentlitteratur.
- Björkqvist, I-M. (2018). *Dagisbarn som är ute mycket är bättre i test*. Publicerad 17.1.2018. Tillgänglig på <https://svenska.yle.fi/artikel/2018/01/17/dagisbarn-som-ar-ute-mycket-ar-battre-i-test>.
- Brunell, E. (2018). I naturen lär sig dagisbarn att bry sig om varandra – men friheten är inte alldeles enkel för dagispersonalen. *Yle*. Tillgänglig på <https://svenska.yle.fi/artikel/2018/01/18/i-naturen-lar-sig-dagisbarn-att-bry-sig-om-varandra-men-friheten-ar-inte-alldeles>. Hämtad 19.1.2018.
- Brügge, B., Glantz, M. & Sandell, K. (2014). *Friluftslivets pedagogik. En miljö- och utomhuspedagogik för kunskap, känsla och livskvalitet*. Stockholm: Liber.
- Brügge, B., Glantz, M. & Svenning, S. (2014). Planera för friluftsliv. I Brügge, B., Glantz, M. & Sandell, K. (red.). *Friluftslivets pedagogik. En miljö- och utomhuspedagogik för kunskap, känsla och livskvalitet*. Stockholm: Liber.
- Brügge, B. & Szczepanski, A. (2014). Pedagogik och ledarskap. I Brügge, B., Glantz, M. & Sandell, K. (2014). *Friluftslivets pedagogik. En miljö- och utomhuspedagogik för kunskap, känsla och livskvalitet*. Stockholm: Liber.
- Claesson, S. (2010). *Spår av teorier i praktiken. Några skolexempel*. Lund: Studentlitteratur.
- Dahlgren, L.O. & Szczepanski, A. (2004). Rum för lärande – några reflexioner om utomhusdidaktikens särart. I Lundegård, I., Wickman, P-O. & Wohlin, A. (red.). *Utomhusdidaktik*. Lund: Studentlitteratur.

- Dahlgren, L.O. & Johansson, K. (2012). Fenomenografi. I Fejes, A. & Thornberg, R. (red.). *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Liber.
- Dewey, J. (2009). *Demokrati och utbildning*. Göteborg: Daidalos.
- Egidius, H. (2018). *Psykologilexikon*. Natur och Kultur. Tillgänglig på <https://www.psykologiguident.se/psykologilexikon/?Lookup=1%C3%A4rande>. Hämtad 18.7.2018.
- Ericsson, G. (2004). Uterummets betydelse för det egna växandet. I Lundegård, I., Wickman, P-O. & Wohlin, A. (red.) (2004). *Utomhusdidaktik*. Lund: Studentlitteratur.
- Erikson, L. (2017). Samarbete med föräldrar. I Pihlgren, A.S. (red.) *Föräldrasamverkan. Att bygga tillit*. Lund: Studentlitteratur.
- Fejes, A. & Thornberg, R. (2012). Kvalitativ forskning och kvalitativ analys. I Fejes, A. & Thornberg, R. (red.). *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Liber.
- Fredriksson, A-L. (2017). *Forskning i daghem: Bra om barn får leka i skogig miljö och bli lite smutsiga*. Svenska Yle. Publicerad 9.11.2017. Tillgänglig på <https://svenska.yle.fi/artikel/2017/11/09/forskning-i-daghem-bra-om-barn-far-leka-i-skogig-miljo-och-bli-lite-smutsiga>
- Friluftsförbundet. *I Ur och Skur*. Hämtad 4.1.2018.
<https://www.friluftsförbundet.se/detta-gor-vi/forskolor-och-skolor/i-ur-och-skur/>
- Gars, C. (2008). *Utvecklingssamtal – en berättelse om barn, föräldrar och förskollärare*. Stockholm: Stockholms universitets förlag.
- Gillham, B. (2008). *Forskningsintervjun. Tekniker och genomförande*. Lund: Studentlitteratur.
- Glenn-Applegate, K., Justice, L.M. & Kaderavek, J. (2015). How do caregivers select preschools? A study of children with and without disabilities. *Child Youth Care Forum*. 45, 123-153.
- Grindberg, T. & Langlo Jagtøien, G. (2010). *Barn i rörelse*. Lund: Studentlitteratur.
- Grunderna för planen för småbarnspedagogik. (2016). Utbildningsstyrelsen.
- Harju, A. & Tallberg Broman, I. (red.) (2013). *Föräldrar, förskola och skola. Om mångfald, makt och möjligheter*. Lund: Studentlitteratur.
- Halldén, G. (2011). *Barndomens skogar*. Stockholm: Carlssons bokförlag.

- Hammond, D., McFarland, A., Zajicek, J. & Waliczek, T. (2011). Growing minds: The relationship between parental attitudes toward their child's outdoor recreation and their child's health. *Hort Technology*, 21 (2), 217-224.
- Holme, I. M. & Solvang, B. K. (2012). *Forskningsmetodik. Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.
- Hoås Moen, K., Blekesaune, A. & Bakke, H. K. (2008). Hvem bruker natur- og friluftsbarnhager? *Norsk senter for barneforskning. Barn*, 3, 37-56.
- Hutson, G. (2010). Revisiting the meanings of place for New Zealand place-based outdoor education (Special issue). *New Zealand Journal of Outdoor Education*, 2(4), 43-61.
- Jayasuriya, A., Williams, M., Edwards, T. & Tandon, P. (2016). Parents' perceptions of pre-school activities: exploring outdoor play. *Early education and development*, 27:7, 1004-1017.
- Jonsdottir, F. & Nyberg, E. (2013). Erkännande, empowerment och demokratiska samtal. I Harju, A. & Tallberg Broman, I. (red.). *Föräldrar, förskola och skola. Om mångfald, makt och möjligheter*. Lund: Studentlitteratur.
- Juul, J. & Jensen, H. (2010). *Relationskompetens i pedagogernas värld*. Stockholm: Liber.
- Karlsson, M., Löfdahl, A. & Prieto, H. P. (2013). Morality in parents' stories of preschool choice: narrating identity positions of good parenting. *British Journal of Sociology of Education*, 34 (2), 208-224.
- Knight, S. (2017). Forest School for the Early Years in England. I Waller, T., Ärlemalm-Hagsér, E., Hansen Sandseter, E. B., Lee-Hammond, L., Lekier, K. & Wyver, S. (red.). *The sage handbook of outdoor play and learning*. London: Sage Publications.
- Kragh-Müller, G., Ørsted Andersen, F. & Veje Hvitved, L. (red.) (2012). *Goda lärmiljöer för barn*. Lund: Studentlitteratur.
- Kragh-Müller, T. (2012). Fri lek och lärande. I Kragh-Müller, G., Ørsted Andersen, F. & Veje Hvitved, L. (red.). *Goda lärmiljöer för barn*. Lund: Studentlitteratur.
- Kvale, S. (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). Etiska frågor kring intervjuade. I Kvale, S. & Brinkmann, S. (red.). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Kylén, J-A. (2004). *Att få svar. Intervju, enkät, observation*. Stockholm: Bonnier Utbildning.
- Lagercrantz, H. (2017). Barnhjärnan formas av gener och vad den är med om. I Riddarsporre, B. & Bruce, B. (red.). *Omsorg i en förskola på vetenskaplig grund*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Larsson, S. (2005). Om kvalitet i kvalitativa studier. *Nordisk pedagogik*, 25 (1), s. 16-35.
- Lee-Hammond, L. (2017). Belonging in nature: spirituality, indigenous cultures and biophilia. I Waller m.fl. (red.) *The sage handbook of outdoor play and learning*. London: Sage Publications.
- Leinonen, J., Brotherus, A. & Venninen, T. (2014). Children's participation in Finnish preschool education – identifying, describing and documenting children's participation. *Tidskrift för nordisk barnehageforskning*. 8, 7, 1-16.
- Lundegård, I., Wickman, P-O. & Wohlin, A. (red.) (2004). *Utomhusdidaktik*. Lund: Studentlitteratur.
- Lysklett, O. (2017). Nature preschools in Denmark, Sweden, Germany and Norway: characteristics and differences. I Waller m.fl. (red.) *The sage handbook of outdoor play and learning*. London: Sage Publications.
- Malovic, M. & Malovic, S. (2017). Parent's perspective on the quality of kindergarten. *Research in pedagogy*, Vol. 7, Issue 2, pp. 200-220.
- Markström, A-M. (2009). Föräldrars möten med välfärdsinstitutioner för barn. Förskola och skola. I Markström, A-M., Simonsson, M., Söderlind, I. & Änggård, E. (red.). *Barn, barndom och föräldraskap*. Stockholm: Carlsson bokförlag.
- Marton, F. & Booth, S. (2000). *Om lärande*. Lund: Studentlitteratur.
- Månsson, A. (2013). Familjens inskolning i förskolan – ett rum för möjligheter. I Harju, A. & Tallberg Broman, I. (red.) (2013). *Föräldrar, förskola och skola. Om mångfald, makt och möjligheter*. Lund: Studentlitteratur.
- Nationellt centrum för utomhuspedagogik. (2017). *Om utomhuspedagogik*. Tillgänglig på <https://liu.se/ikk/utomhuspedagogik?l=sv>. Hämtad 10.1.2018.
- Naturskoleföreningen. Tillgänglig på <http://www.naturskola.se/>. Hämtad 16.1.2018.

- Niklasson, L. & Sandberg, A. (2010). Children and the outdoor environment. *European Early Childhood Education Research Journal*, 18 (4), December 2010, 485-496.
- Ohlsson, A. (2017). En lugn stund ute förstärker språket. *Förskoletidningen*, 4, 14.
- Olsson, H. & Sörensen, S. (2007). *Forskningsprocessen. Kvalitativa och kvantitativa perspektiv*. Stockholm: Liber.
- Ottoson, M. & Ottoson, Å. (2006). *Naturen som kraftkälla. Om hur och varför naturen påverkar hälsan*. Stockholm: Naturvårdsverket.
- Pihlgren, A. S. (red.) (2017). *Föräldrasamverkan. Att bygga tillit*. Lund: Studentlitteratur.
- Pramling Samuelsson, I. & Asplund Carlsson, M. (2008). *Det lekande lärande barnet i en utvecklingspedagogik teori*. Stockholm: Liber.
- Pramling Samuelsson, I. & Sheridan, S. (1999). *Lärandets grogrund*. Lund: Studentlitteratur.
- Quennerstedt, M., Öhman, M. & Öhman, J. (2014). Friluftsliv, hälsa och livskvalitet. I Brügge, B., Glantz, M. & Sandell, K. (Red.) *Friluftslivets pedagogik. En miljö- och utomhuspedagogik för kunskap, känsla och livskvalitet*. Stockholm: Liber.
- Riddarsporre, B. (2017). Där kommer ledarskapet in... I Riddarsporre, B. & Bruce, B. (red.). *Omsorg i en förskola på vetenskaplig grund*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Rouse, E. (2016). Making learning visible – parents perceptions of children's learning outdoors. *Early Childhood Development and Care*, 186 (4), s. 612-623.
- Sandell, K. (2014). Från naturliv till friluftsliv. I Brügge, B., Glantz, M. & Sandell, K. (2014). *Friluftslivets pedagogik. En miljö- och utomhuspedagogik för kunskap, känsla och livskvalitet*. Stockholm: Liber.
- Sandin Larsson, M. & Vossman Strömberg, A. (2017). Förebyggande föräldrasamverkan. I Pihlgren, A.S. (red.) *Föräldrasamverkan. Att bygga tillit*. Lund: Studentlitteratur.
- SAOL. <https://svenska.se>. (Hämtad 19.4.2018).
- Savery, A., Cain, T., Garner, J., Jones, T., Kynaston, E., Mould, K., Nicholson, L., Proctor, S., Pugh, R., Rickard, E. & Wilson, D. (2017). Does engagement in Forest School influence perceptions of risk, held by children, their parents, and their school staff? *Education 3-13*, 45:5, s. 519-531.
- Scopelliti, M. & Musatti, T. (2013). Parents view of child care quality: values, evaluations, and satisfaction. *Journal of child and family studies*, 22 (8), 1025-1038.

- Soini, A., Villberg, J., Sääkslahti, A., Gubbels, J., Mehtälä, A., Kettunen, T. & Poskiparta, M. (2014). Directly observed physical activity among 3-year-olds in Finnish childcare. *International Journal of Early Childhood*, 46, s. 253-269.
- Stordal, G. (2009). Naturen bygdegutters konstruksjon av maskuline identiteter. I Halldén, G. (red.). *Naturen som symbol för den goda barndomen*. Stockholm: Carlssons bokförlag.
- Stukát, S. (2011). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur.
- Sundgren, G. (2011). John Dewey – reformpedagog för vår tid? I Forssell, A. (Red.) *Boken om pedagogerna*. Stockholm: Liber.
- Szczepanski, A. (2007). Uterummet – ett mäktigt klassrum med många lärmiljöer. I Dahlgren, L. O., Sjölander, S., Strid, J. P. & Szczepanski, A. (red.). *Utomhuspedagogik som kunskapskälla. Närmiljö blir lärmiljö*. Lund: Studentlitteratur.
- Szczepanski, A. & Dahlgren, L. O. (2011). Lärares uppfattningar av lärande och undervisning utomhus. *Didaktisk tidskrift*, 20 (1), 21-48.
- Szczepanski, A. (2013). Platsens betydelse för lärande och undervisning – ett utomhuspedagogiskt perspektiv. *NorDiNa*. 9 (1), 3-17.
- Söderström, M. (2011). Medicinska perspektiv på barns naturkontakt. I Mårtensson, F., Lisberg Jensen, E., Söderström, M. & Öhman, J. *Den nyttiga utevistelsen? Forskningsperspektiv på naturkontaktens betydelse för barns hälsa och miljöengagemang*. (Rapport nr 6407). Stockholm: Naturvårdsverket.
- Söderström, M. (2013). Förskolans utomhusmiljö – en okänd guldgruva till gagn för barnhälsan. *Allmänmedicin*, 4, 14-16.
- Tallberg Broman, I. (2013). Föräldrasamverkan i förändring. I Harju, A. & Tallberg Broman, I. (red.). *Föräldrar, förskola och skola. Om mångfald, makt och möjligheter*. Lund: Studentlitteratur.
- Tersmeden, C. B. (2016). *Inne att vara ute på förskolan*. Svt nyheter. Publicerad 21.1.2016.
Tillgänglig på

- Theilmann, R. & Madsen, B. (2012). En hållbar naturpedagogik – om projekt Mariendal. I Kragh-Müller, G., Ørsted Andersen, F. & Veje Hvitved, L. (red.). *Goda lärmiljöer för barn*. Lund: Studentlitteratur.
- Tidström, A. & Nyberg, R. (2016). Beskriv material och metoder. I Nyberg, R. & Tidström, A. (red.). *Skriv vetenskapliga uppsatser, examensarbeten och avhandlingar*. Lund: Studentlitteratur.
- Trost, J. (2005). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.
- Von Tetzchner, S. (2016). *Utvecklingspsykologi*. Lund: Studentlitteratur.
- Villaneuva Gran, T. (2011). Inga bevis för att barn lär mer ute. *Förskolan 18.3.2011*. Tillgänglig på <http://forskolan.se/inga-bevis-for-att-barn-lar-mer-ute/>
- Wahlgren, A. (2012). *Utomhuspedagogik stärker minnet*. Skolvärlden.se. Hämtad 20.11.2017.
- Waller, T., Ärlemalm-Hagsér, E., Hansen Sandseter, E.B., Lee-Hammond, L., Lekies, K. & Wyver, S. (2017) (red.). *The sage handbook of outdoor play and learning*. London: Sage Publications.
- Westerlund, A. (red.) (2016). *I Ur och Skur: grundbok från Friluftsförbundet*. Stockholm: Friluftsförbundet.
- Westlund, I. (2009). Hermeneutik. I Fejes, A. & Thornberg, R. (red.). *Handbok i kvalitativ analys*. Stockholm: Libris.
- Yildirim, G. & Özyilmaz Akamza, G. (2017). The effect of outdoor learning activities on the development of preschool children. *South African Journal of Education*, 37 (2), 1-10.
- Änggård, E. (2009a). Naturen som klassrum, hem och sagovärld. I Halldén, G. (red.). *Naturen som symbol för den goda barndomen*. Stockholm: Carlsson bokförlag.
- Änggård, E. (2009b). Föräldrars tankar om naturens betydelse för barn. I Marskström, A-M., Simonsson, M., Söderlind, I. & Änggård, E. (red.). *Barn, barndom och föräldraskap*. Stockholm: Carlsson bokförlag.
- Änggård, E. (2014). *Ett år i ur och skur – utomhuspedagogik i förskolan*. Lund: Studentlitteratur.
- Öhman, J. (2011). Pedagogiska perspektiv på barns naturkontakt. I Mårtensson, F., Lisberg Jensen, E., Söderström, M. & Öhman, J. *Den nyttiga utevistelsen?*

Frida Meyer

Forskningsperspektiv på naturkontaktens betydelse för barns hälsa och miljöengagemang. (Rapport nr 6407). Stockholm: Naturvårdsverket.

Bilagor

Intervjuförfrågan

Bästa föräldrar/vårdnadshavare till barn i friluftsdaghemmet X

Mitt namn är Frida Esselström och jag studerar till Pedagogie Magister inom Utbildningslinjen för Barnträdgårdslärare, Åbo Akademi, Fakulteten för Pedagogik och Välfärdsstudier i Jakobstad.

Min magistersavhandling kommer att handla om utomhuspedagogik och jag är speciellt intresserad av att fånga upp föräldrars tankar kring den pedagogiken, som ju förs på ert barns daghem. Dagvårdschef N.N. har gett mig tillåtelse att genomföra enskilda intervjuer med er föräldrar som har barn på X friluftsdaghem. Intervjuerna kommer att ske inom maj månad på daghemmet och jag beräknar att intervjun ta ca 30 minuter per förälder/föräldrapar. Materialet kommer att behandlas konfidentiellt. Som vetenskaplig handledare fungerar PeD Ann-Katrin Svensson, universitetsprofessor vid Åbo Akademi.

Jag önskar att ni ger tillbaka blanketten nedan om ni väljer att delta i intervjun, senast den x.x. De som väljer att delta i intervjun kontaktar jag personligen via telefon för att bestämma intervjudatum.

Frida Esselström
Studerande
Tel.nr. xxx-xxxxxxx

Vi vill delta i intervju till magistersavhandling.

Ert namn _____

Telefonnummer _____

Bästa föräldrar till barn i förskolan X

Mitt namn är Frida Esselström och jag studerar till Pedagogie Magister inom Utbildningslinjen för Barnträdgårdslärare, Åbo Akademi, Fakulteten för Pedagogik och Välfärdsstudier i Jakobstad, Finland.

Min magistersavhandling kommer att handla om utomhuspedagogik och jag är speciellt intresserad av att fånga upp föräldrars tankar kring den pedagogiken, som ju förs på ert barns förskola. Jag har fått lov av föräldrakooperativets ordförande N.N. att genomföra intervjuer på er förskola. Intervjuerna kommer att ske inom mars månad när jag gör min praktik på förskolan och jag beräknar att intervjun tar ca 30 minuter. Materialet kommer att behandlas konfidentiellt. Som vetenskaplig handledare fungerar PeD Ann-Katrin Svensson, universitetsprofessor vid Åbo Akademi.

Jag önskar att ni returnerar blanketten nedan till förskolepersonalen om ni väljer att delta i intervjun. Jag kontaktar er närmare under min praktik veckorna 11-12 för att bestämma intervjudatum.

Frida Esselström
Studerande
Tel.nr. xxx-xxxxxxx

Vi vill delta i intervju till magistersavhandling.

Ert namn _____

Telefonnummer _____

Intervjuguide

1. Hur kommer det sig att ditt barn går på utedaghem?
2. Vad visste du om utomhuspedagogik innan ditt barn började på utedaghem?
  - a. Känner du någon annan som går på utedaghem?
  - b. Vad har du hört av dem om hur verksamheten ser ut?
  - c. Har de berättat positiva eller negativa saker om att barnen går på utedaghem?
3.
  - a. Vilka förväntningar hade du inför ditt barns första läsår på utedaghem?
  - b. Vilka tankar har du nu i slutet av läsåret?
  - c. Tycker du att dina tankar har förändrats? Vad har gjort att de förändrats?
4. Hur har det känts att lämna ditt barn på utedaghemmet på morgonen?
5. På vilket sätt har du behövt ta extra hänsyn till barnet är ute en stor del av dagen (t.ex. vad gäller kläder)?
6. Hur har barnet upplevt tiden på utedaghem?
  - 6.1. Hur mycket brukar barnen vara utomhus?
  - 6.2. Är ni också ute hemma på fritiden?
7. Vad har året gett barnet?
8. Vad under året har överraskat dig?
9. Vilka fördelar och nackdelar finns det med utomhuspedagogik?
10. Finns det något du vill tillägga?